

**T.C
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI**

**İSAK VARON'A AİT TRT REPERTUARINDA
YER ALAN ESERLERİN MAKAMSAL ANALİZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
MELTEM MACİT**

VAN-2019

**T.C
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK MÜZİĞİ ANABİLİM DALI**

**İSAK VARON'A AİT TRT REPERTUARINDA
YER ALAN ESERLERİN MAKAMSAL ANALİZİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

MELTEM MACİT

DANIŞMAN

DR. ÖĞR. ÜYESİ. ALKAN AKINCI

VAN-2019

KABUL VE ONAY

Meltem MACİT tarafından hazırlanan "İsak VARON'a ait TRT repertuarında yer alan eserlerin makamsal analizi" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Geleneksel Türk Müziği Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.	
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Alkan AKINCI Geleneksel Türk Müziği Anabilim Dalı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum	
Başkan: Unvanı : Doç. Dr. Zeynep Gülçin ÖZKİŞİ AKINCI Yıldız Teknik Üniversitesi Müzik Ve Sahne Sanatları Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum	
Üye Unvanı: Prof. Dr. Süleyman Cem ŞAKTANLI Geleneksel Türk Müziği Anabilim Dalı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum	
Yedek Üye Unvanı : Doç.Dr.Mehmet KINIK Geleneksel Türk Müziği Anabilim Dalı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum	
Yedek Üye: Unvanı : Doç. Dr. Barış DEMİRCİ Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi GSF Müzik eğitimi Anabilim Dalı Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum	
Tez Savunma Tarihi:	22/07/2019

Doç.Dr. Barış DEMİRCİ
Sosyal Bilimler Fakültesi
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

ETİK BEYAN SAYFASI

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü **Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;**

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu

Bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. (Tarih)

(İmza)

Meltem MACİT

Yüksek Lisans
Meltem MACİT
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Haziran, 2019

**İSAK VARON'A AİT TRT REPERTUARINDA YER ALAN
ESERLERİN MAKAMSAL ANALİZİ**

ÖZET

Bu çalışmada, gayr-ı Müslim Bestekârlarımızdan İsak (İzak) Varon'a ait TRT repertuarında yer alan farklı makamlarda bestelenmiş eserlerin makam özelliklerinin ve usûllerinin ayrı ayrı açıklanmasının ardından makamsal analizleri yapılmıştır. Bu vesileyle, Türk mûsikîsinin bütünü içerisinde makamsal özellikler, üçlü, dördü, beşli, geçki ve çeşniler ortaya konularak farklı 16 makamdaki eserlerin ölçü bazında işlenmesi ve bu anlamda Türk mûsikîsi bestekârları arasında yerinin olduğunun belirlenmesi yönünden ortaya konulması amaçlanmıştır. Çalışma, TRT repertuarında yer alan İsak Varon'un bestelemiş olduğu eserlerinin makamın özümсенmesi, daha önce böyle bir çalışmanın yapılmamış olması nedeniyle önem arz etmektedir. Ayrıca, çalışma Türk toplumuna mal olmuş sanatçı ve eserlerinin tanıtılması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, daha sonra yapılacak bilimsel çalışmalara araştırmacı ve eğitimcilerle katkı sağlaması yönünden önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: İsak Varon, Makamsal Analiz, Usûl

Sayfa Sayısı: 170

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Alkan AKINCI

M.Sc. Thesis

Meltem MACİT

VAN YÜZÜNCÜ YIL UNIVERSITY

SOCIAL SCIENCE INSTITUTION

June, 2019

MUSICAL ANALYSIS OF İSAK VARON'S

MUSICAL WORKS IN TRT REPERTOIRE

ABSTRACT

The musical pieces were analyzed after their makam features and styles were expressed one by one in this study. These musical pieces belong to İsak(İzak) VARON who is one of the non-muslim composers. These musical pieces have been composed in different musical modes Hereby, the aim is to bring out the musical modes as trio, quartet, quinary and tastes in addition to analyzing musical works in 16 forms, by the way, to find out whether İsak Varon has a place among Turkish musical composers. It is important to internalize the musical Works composed by İsak Varon in TRT repertoire as there has been no study like this before. This scientific study is important because it will contribute to the scientists, educators and studies that will be carried out in the future, it is also important as it will introduce valuable artists and masterpieces and convey these to the future generation.

Key Words: İsak Varon, musical analysis, styles(methods)

Quantity of Page: 170

Supervisor: Dr.Lecturer Alkan AKINCI

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
SEMBOLLER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xii
ÖN SÖZ.....	xiii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
1.1. PROBLEM DURUMU	3
1.2. Problem cümlesi.....	3
1.3. Araştırmanın amacı	3
1.4. Araştırmanın önemi.....	3
1.5. Sayıtlılar	3
1.6. Sınırlılıklar	3
2. YÖNTEM VE TEKNİKLER.....	6
2.2. EVREN ve ÖRNEKLEM	6
2.4. TOPLANAN VERİLERİN ANALİZİ.....	6
2.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR (LİTERATÜR TARAMASI).....	7
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	8
3.1. İSAK VARON'UN HAYATI VE MÛSİKÎ YAŞANTISI.....	8
3.2. İSAK VARON'UN TRT REPERTUARINDAKİ ESERLERİNDE KULLANDIĞI USULLER.....	15
3.2.1. Türk Mûsikisinde Sofyan Usulü	15
3.2.1.1. İsak Varon'a ait TRT repertuarında Sofyan Usûlündeki eserler.....	15
3.2.2. Türk Musikisinde Türk Aksağı Usulü	16
3.2.2.1. İsak Varon'a ait TRT repertuarında Türk Aksağı Usûlündeki eserler....	16
3.2.3. Türk Musikisinde Sengin Semai usulü	17
3.2.3.1. İsak Varon'a ait TRT repertuarında Sengin Semai Usûlündeki eserler.	17

3.2.4. Türk Musikisinde Devr-i Hindi usulü	18
3.2.4.1. İsak Varon’a ait TRT repertuarında Devr-i Hindi Usûlündeki eserler ..	18
3.2.5. Türk Musikisinde Düyek Usûlü	19
3.2.5.1. İsak Varon’a ait TRT repertuarında olan Düyek Usûlündeki eserleri ...	19
3.2.6. Türk Musikisinde Aksak Usulü	20
3.2.6.1. İsak Varon’a ait TRT repertuarında Aksak Usûlündeki eserleri.....	20
3.2.7. Türk Musikisinde Ağır Aksak usulü	21
3.2.7.1. İsak Varon’a ait TRT repertuarında Ağır Aksak Usûlündeki eserleri ...	21
3.2.8. Türk Musikisinde Aksak Semai Usulü	22
3.2.8.1. İsak Varon’a ait TRT repertuarında Aksak Semai Usûlündeki eserleri.	22
3.2.9. Türk Musikisinde Curcuna Usulü	23
3.2.9.1. İsak Varon’a ait TRT repertuarında olan Curcuna Usûlündeki eserleri	23
BULGULAR VE YORUM.....	24
4.1 Eserlerin Makamsal Analizi.....	24
4.2. BESTENİĞÂR MAKAMI.....	24
4.2.1. “Gönül sana çoktan bende” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi..	25
4.3.DİLKEŞ-HÂVERÂN MAKAMI	27
4.3.1.“Bir matem-i fırkat tutuyor giryeli gönlüm” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	28
4.4. EVİÇ MAKAMI	30
4.4.1. “Kalbimde açılmış dağılan bir kuru güldün” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	31
4.4.2. “Son ayrılığın matem-i ta ruhumu sardı” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	33
4.5. FERÂHFEZÂ MAKAMI	36

4.5.1. “Seyretmek için seyrini ey ruh-i revanım” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	37
4.6. HİCAZ MAKAMI	39
4.6.1. “Aşk hastasıyım bakma benim nabzıma doktor” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	40
4.7.HÜSEYNÎ MAKAMI.....	43
4.7.1. “Ay doğarken şu tepeden iner zeybekler”isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	44
4.7.2. “Baygın suların göğsüne yaslandıda bi-tab” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	46
4.7.3. “Mahzun dilimi şad edecek yar ararım ben” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	49
4.7.4. “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgün” (Eski Yazı) isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	51
4.8.HÜZZÂM MAKAMI	53
4.8.1. “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz.”isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	54
4.8.2.“Bilemem ben de nasıl düştüm o zalim eline”isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	57
4.8.3. “Derd-i dil bitmez derunumda ne ateşler yanar” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi sayfa:1	59
4.8.3. “Derd-i dil bitmez derunumda ne ateşler yanar” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi sayfa:2	61
4.9. KARCİĞAR MAKAMI.....	64
4.9.1. “Haticeme varayım diz çöküp yalvarayım” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	65
4.10. KÜRDÎLİHİCAZKÂR MAKAMI	67
4.10.1. “Camlarda yine bir şen gecenin” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	68

4.10.2. “Denizkızı semanın ey safalı Zühre yıldızı” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	70
4.10.3. “Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-ı visalın” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	72
4.10.4. “Menekşeden tac öreyim sevgili kız başına” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	75
4.11. NİHÂVEND MAKAMI	77
4.11.1.“Pek beğendim sevdiğim etvarını” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	78
4.13.SULTÂNİYEGÂH MAKAMI	84
4.13.1. “Fırakınla baharım ağladı Gülşen mezar oldu” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi sayfa:2.	87
4.14. SÛZ-İ DÎL MAKAMI.....	88
4.14.2.“Sevdiğim bir dem bana yar olmadı” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	92
4.14.3.“Sorma halim nafile ben söylemem suh-i” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	94
4.15. SÛZİNÂK MAKAMI.....	97
4.15.1.“Bir gün geleceksin diye sevdami avuttum” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	98
4.16.TÂHİR BÛSELİK MAKAMI	101
4.16.1.“Vadinde vefa eyle güzel can senin olsun”isimli Eserin Notaları ve makamsal analizleri.....	102
4.17.UŞŞÂK MAKAMI	104
4.17.1.“Mecnun gibi sensiz geçiyor leyl-u neharım”isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.....	105
ÖNERİLER	111
KAYNAKLAR.....	112
ŞEKİLLER DİZİNİ	114

TABLÖLAR DİZİNİ.....	121
EKLER.....	122
ÖZGEÇMİŞ	
ORJİNALLİK RAPORU	

SEMBOLLER VE KISALTMALAR DİZİNİ

TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu.

Yy: Yüzyıl.

No: Numara.

Rep: Repertuar.

GSM: Geleneksel Türk Musikisi

TM: Türk Musikisi

Senyö: İşarete dön.

Röpriz: Tekrar işaret.

KSS: Eksik saba

ÖN SÖZ

Klasik Türk Musikisi dünyasında önemli bir yeri olan geçmişten günümüze sanat için yaptıklarıyla öneme sahip birçok bestekâr yaşamıştır. Bu bestecilerden biriside Türk Musikisine birçok eser kazandırmış İsak Varon'dur. Bu nedenle bu çalışmada, İsak Varon'un TRT repertuarında yer alan farklı makamlardaki eserlerinin makamsal analizi yapılmıştır. Bazı orjinal notalar olduğu gibi okunaklı olarak yeniden yazılmıştır. İsak Varon'un eserleri makam, geçki, çeşni ve usûl değişikliği bakımından analizi yapılmıştır. Bestekârın mûsikî donanımı, zevki ve zenginliklerini ortaya çıkarmak adına ve önceden İsak Varon ile ilgili herhangi bir çalışmanın yapılmamış olması araştırmayı diğer çalışmalardan farklı kılmaktadır. Bu çalışmada, bilgi ve tecrübeleriyle önemli derecede katkısı olan tez danışman hocam Dr. Öğretim Üyesi Alkan AKINCI' ya, Yüzüncü yıl Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı müdürü Sayın Prof. Dr. S. Cem ŞAKTANLI' ya, Yüksek lisans tezi yazma teknik ve mantığında engin bilgi ve deneyimleri ile bana yol gösteren Dicle üniversitesi Eğitim fakültesinde hocam Doç. Dr. Cemal AKÜZÜM' e, Ege üniversitesi Devlet Türk Musikisi konservatuvarında hocam Doç. Dr. Ali Maruf ALASKAN' a, Burdur Mehmet Akif üniversitesi Türk Müziği konservatuvarında hocam Dr. Öğr. Üyesi Zeynel TURAN' a, besteciye ait notaların araştırmalarında katkısı olan İzmir TRT koro şefi ve kemençe sanatçısı Gülten YEĞİN' e ve İzmir Kültür bakanlığı kemençe sanatçısı Şener DİNÇER' e Tez araştırmalarım ve yazım aşamalarımda sıkıntılarım ile istemeden yorduğum canım anneciğim ve babacığma sonsuz teşekkür ve minnetlerimi sunuyorum.

GİRİŞ

Geleneksel Türk Musikisi belirli makam, usûl ve formlara uygun karakterlerde kendine özgü kalıpların dışına çıkmayan genellikle aşk, şarap ve kadın konularını işleyen özellikle sarayın ve devlet adamlarının dinlediği bir müzik türüdür. En önemli özelliği makamsal olmasıdır. Büyük bir coğrafyaya dağılan Türk musikisinde gerek bestecilik gerekse icracılık alanında hizmetleri olmuş üstatların yetişmesi kaçınılmaz bir gerçektir. İslamiyet'ten sonra Türk Musikisi adına en yoğun dönem yaşanmıştır. Bu yoğun musiki döneminde birçok sanatçı yetişmiş bunlar arasında gayri Müslimlerin yeri de kıymetli olmuştur. Osmanlı döneminde ve Osmanlıdan sonraki dönemlerde bile varlıklarını başarılı bir şekilde ortaya koymuş olan gayri Müslim sanatçılar. Özellikle mimari, el sanatları ve müzik alanında başarılı çalışmalar yapmışlardır. (Ayverdi; 2006, İnternet araştırmaları: Turkish musicportal) Bu bestecilerden biride İsak Varon'dur. Bestecinin TRT ve Kültür bakanlığında toplamda 85 adet eseri bulunmaktadır. Yapılan çalışma İsak Varon'a ait TRT repertuarındaki eserlerin irdelenip ortaya konması ile bestecinin sanatsal özelliğinin de belirleyip müzik hayatı hakkında bilgi vermektedir. Bestekârın TRT repertuarında yer alan 30 adet eserden notası olan 28 eserinin makamsal analizi yapıp eser hangi makam ve usulde yazılmış ise ayrıca makamı ve usulleri hakkında da bilgi verilmektedir. Bu bağlamda Geleneksel Türk Musikisinde bestecilik kimliği ile hizmetleri olan İsak Varon'un hayatına ve müzik yaşantısına değinmek yararlı olacaktır. Yahudi asıllı olan İsak (İzak) Varon (1882-1962) Klasik Türk musikisi bestekârlarımızdandır. İstanbul'da Sahibinin sesi plak firmasının ve daha sonra pathe, polydor plak firmalarının rejisörlüğünü yapmıştır. İlk musiki derslerini Musikişinas olan babasından ve amatör olarak kanun çalan Refik Bey'den almıştır. Birçok öğrenci yetiştiren besteci 1907 yılında İsfahan makamında “Yandı canım rûz u feryad û efgan eylesin” güfteli şarkısını besteleyerek XX. yy bestekârları arasında yerini almıştır (Özalp, 200: 396 - 397).

Klasik Türk Mûsikîsi icrasında ilk çalışmaları Neyzen-Mûzikolog- Bestekâr Rauf YEKTA'nın (1871-1935) oluşturduğu, daha sonra Hüseyin Sadeddin AREL, Suphi EZGİ ve Salih Murat UZDİLEK tarafından geliştirilen 24'lü ses dizgesinin

kullanıldığı görülmektedir. 24'lü ses dizgesinde, bir sekizli içersinde frekansları belli ve değışmez 24 sesin varlığı ispatlanmış ve sesler geleneksel Türk Musikisi perde isimleri ile adlandırılarak musikide yerini almıştır. Arel sistemine göre Türk musikisi eğitimi tek sistem olarak verilmeye devam etmiştir. Arel günümüzde kullanılan ses sisteminin temellerini XX. Yy. başlarında yeni yetişen gençlere kendi teorilerini öğreterek günümüzdeki ses sisteminin temelini atmıştır (Kaçar, 2012a: 12-13).

XX. Yy bestekârlarından İsak Varon'un eserlerini incelediğimizde Arel-Ezgi Uzdilek sistemini görmekteyiz.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1.PROBLEM DURUMU

İsak Varon'un hayatı, musiki yaşantısı ve bestecinin TRT repertuarında yer alan eserlerinin makam ve usul yönünden belirlenmesi.

1.2. Problem cümlesi

İsak Varon'un TRT repertuarında yer alan eserlerinin usul yönünden belirlenmesi ve makamsal analizleri sonucunda eserlerin yapısal özelliklerine dair ortaya çıkan veriler nelerdir?

1.3. Araştırmanın amacı

Bu tezin amacı Türk Musikisi bestekârlarından İsak VARON'un hayatını kısaca açıklayarak bestecinin TRT Repertuarında yer alan farklı makamlarda bestelenmiş eserlerinin makamsal açıdan analizlerinin yapılması amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın önemi

İsak Varon'nun TRT Repertuarında yer alan eserlerinin daha önce bir tez çalışmasında incelenmemiş olması bu çalışmanın önemini oluşturmaktadır. Buna ek olarak çalışma topluma mal olmuş sanatçı ve eserlerin tanıtılması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması, yapılacak bilimsel çalışmalar için araştırmacı ve eğitimcilere katkı sağlaması yönünden önem taşımaktadır.

1.5. Sayıtlar

Bu çalışma ile analizi yapılan eserlerin ilgili makamı temsil etmesi açısından, incelemeye uygun eserler olduğu varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu çalışma, İsak Varon'un hayatı, mûsiki yaşantısı ve bestecinin TRT repertuarında yer alan eserinin makamsal analizleri ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Analiz: “Bir bütünü kendi içinde öğelerine ayırtırmaya analiz denilir. Amacı, bütünün iyi anlaşılabilmesi ve kavranabilmesidir. Bütünün iyi anlaşılabilmesi için ön koşul ise onu oluşturan öğeleri iyi tanıyabilmektir. Bu açıdan bakıldığında analiz, birleşikten basite yol alan bir bilimsel yöntem olarak karşımıza çıkar. Müziksel analiz ise, bir müzik eserini kendisini oluşturan öğelerine ayırarak o öğeleri tek tek ele alıp incelemek böylece eserin daha iyi anlaşılabilmesini sağlamaktır. Dolayısıyla müziksel analizin konusu içine müzik eserini oluşturan ses, motif, ezgi, ritm olguları ve bunların değişimlerinin incelenmesi yanında cümlecik, cümle ve bölümlerin oluşumlarının irdelenmesi kısaca biçimin incelenmesi girer” (Akdoğan, 1996: 126).

Asma Karar: “Türk Mûsikîsinde, bir eser içinde yapılan geçici karar. Hane veya eser sonundaki gerçek karar değil, hane içerisinde yapılan ve makamın asıl durak perdesinden başka bir perdede (genellikle seyredilen makamın güçlü perdesinde) durulan karardır” (Öztuna, 1990a: 117).

Dörtlü ve beşliler: Türk Musiki’sinde makamlar dörtlü ve beşlilerden meydana gelir. Basit makamları belirlemeye yarayan 6 tane tam dörtlü ve 6 tane tam beşli vardır (Öztuna, 1987: 18, 19).

Geçki (Modülasyon): “Bir makamdan başka bir makama ezgisel motiflerin uyumlu bir şekilde yapıldığı geçişlerdir” (Öztuna, 1990a: 302).

Hüseyni makamında Türk aksağı usûlündeki İsak Varon’a ait “Baygın suların göğsüne yaslandıda bitab”eserin meyan bölümünde saba makamına yapılan geçiş geçkiye örnek olarak gösterilebilir (Kaçar, 2012: 62)

Göçürme (Transpoze): “Bir makam dizisini, aralıkları bozmadan ana dizideki diğer perdeler üzerine aktarmaktır yani seslendirilecek eserin karar perdesi önceden belirtilir ve eser herhangi bir perde üzerine taşınır. Bu duruma transpoze veya şed denilir (Karadeniz, 2013: 26).

Koma: “Sesin kulakta fark edilebilen en küçük parçasıdır. Mûsikîde tam ikili aralık, küçük küçük birbirine eşit dokuz parçanın birleşmesiyle oluşmuştur. Bu küçük parçaların her birine “koma” denilir” (Özkan, 1998: 36).

Makam: “Türk Mûsikîsinde belirli aralıklarla birbirine uyumlu seslerden oluşan bir gam içerisinde özel bir seyir kuralı çerçevesinde mûsikî cümlelerinin meydana getirdiği çeşniye “makam” denilmektedir. Her makamın kendine özgü

çeşnisi yani kokusu ve tadı vardır bu durum seyir olmadan ortaya çıkmaz” (Tanrıkorur, 1998: 25).

Makam durak ile güçlünün etrafında onlara bağlı olarak bir araya gelmiş seslerin umumi heyetidir. “mode”ve “tonalite”olarak söylenilebilir ama “tonalite”karşılığı kullanılır. Türk musikisinde bir makam pek çok perde üzerine aktarılabilir (Öztuna, 1974: 11).

Türk Müziğinde Usûl: Türk Müziğinde usûller üst üste yazılı rakamlarla belirtilir. Örnek:2/4 gibi rakamların bu şekline süre göstergesi denir. Üstteki birim not değeri matematiksel anlamda pay bölümündeki rakam “usûlün zamanını” altta olanı yani payda bölümündeki rakam ise usulün birim not değerini gösterir (Akdoğu, 1990: 6).

Meyan (Miyan): “(Fars. “orta”). Türk Mûsikîsinde, eserlerin orta hanesi ki asıl geçkiler orada yapılır ve genellikle tiz(ince) seslerde dolaşılır. Meyan açmak, bir mûsikî eserinde ana geçkiye giriş yapmaktır” (Öztuna, 1990b: 59).

Anarmonik sesler: TM’’de bir diyezli sesin çakıştığı bemollü sesin buluştukları ortak nokta örneğin 9 komalık diyeze çift diyez, 9 komalık bemole ise çift bemol denir. Çift diyez bir sonraki ses ile çift bemol bir önceki tam ses ile çakışır. Bu tip seslere anarmonik sesler denir.

Örnek: Do 4 koma bakiye Do diyez sesi: Re koma bemol sesine eşittir.4 koma bakiye Sol diyez sesi: La 5 koma bemol sesine eşittir (Özkan, 1998: 37).

Perde: Batı müziğinde kullanılan do, re, mi, fa, sol, la, si, do seslerin Türk müziğindeki karşılığına perde denir. Türk Musikisinde “bir sekizli’de 24 gayr-ı müsavi perde sistemi doğadan alınmıştır. Türk Musikisindeki perde sistemi tabiat mahsülü ve falsodan arîdir. Bu sistemde bir tek perdeye müdahale edilirse sesler bozulur ve güzellik kaybolur (Öztuna, 1987: 9).

Seyir: “Makamın oluşturulması sırasında hangi perdeden sonra hangi perdenin duyurulacağını, nerelerde asma karar yapılacağını ve ezginin hangi perdede bitirileceğini belirterek makam öğretmeyi amaçlayan geleneksel yöntemdir” (Akdoğu, 2005: 107).

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM VE TEKNİKLER

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması, toplanan verilerin işlenmesi ve çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve teknikler yer almaktadır.

2.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Bu çalışmada “İsak VARON’a ait TRT repertuarında yer alan ve mevcut notası olan eserlerin Makamsal Analizi” yapılırken betimsel yöntem kullanılmış. Söz konusu eserlerin seçiminde ise tarama yöntemine başvurulmuştur.

Betimsel çalışmalar, var olan olayların daha önceki olay ve şartların ilişkilerini dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi anlatmayı hedeflemektedir (Kaptan, 1998). Tarama modeli ise, geçmişte ya da şimdi olan bir durumu var olduğu biçimiyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Araştırmaya konu olan olayı birey ya da nesneleri herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, araştırmaya konu olan her ne ise onu uygun bir şekilde gözleyip belirleyebilmektir (Karasar, 2009).

2.2. EVREN ve ÖRNEKLEM

Çalışmanın evrenini İsak VARON’a ait TRT repertuarında yer alan eserler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemi ise, İsak VARON’a ait TRT repertuarında yer alan ve notası bulunan eserlerdir.

Verilerin toplanmasında tarama yöntemi kullanılmış ve bu yöntemle İsak VARON’a ait TRT repertuarında repertuar numarası verilmiş olan eserlerin notalarından faydalanılmıştır.

2.4. TOPLANAN VERİLERİN ANALİZİ

Bu yüksek Lisans tez çalışmasında kullanılmış olan veriler TRT repertuarında yer alan ve İsak Varon’a ait eserlerden oluşmaktadır. Geleneksel Türk Musikisi

Makamsal Analiz Yöntemi ile incelenmiştir (Akdoğan; 1993, Türk Müziğinde eser analizleri).

2.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR (LİTERATÜR TARAMASI)

Araştırmada yapılan edebiyat taraması sonucunda İsak Varon ile ilgili böyle bir tez ile bire bir ilgili emsal olabilecek herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. İSAK VARON'UN HAYATI VE MÛSİKÎ YAŞANTISI

İsak Varon, XX. yy'da yaşamış cumhuriyet dönemi gayrimüslim bestekârlarımızdandır. Yahudi asıllı olan bestakarımız (bazı kaynaklarda ismi İzak Varon olarak geçer, bazı kaynaklarda ise İsak Varon olarak geçmektedir). 1882'de Gelibolu'da doğdu. İdadiyi okuduktan sonra ailesi ile Selaniğe yerleşir. Bir süre hukuk mektebine devam etmiş olsada bitiremez. Kavalada bir avukatın yanında çalışır. Daha sonra Selanik'te avukatlık yapmakta olan Manyasizade Refik Bey'in bürosunda kâtip olur ve Refik Bey ile İstanbul'a gider. Birkaç yıl sonra Refik Bey'in ölümü üzerine Selanik'e döner. Selanik Yunanlıların eline geçince tekrar İstanbul'a döner burada sigortacılık yapmaya başlar. Öte yandan da Pathe, Polydor plak firmalarının rejisörlüğünü yapar. Daha önceden Selanik'te iki yıl boyunca Sahibinin sesi plak şirketinde rejisörlük yapmış ayrıca musiki mecmuası da yayınlamış olan İsak Varon ilk musiki derslerini amatör bir musikişinas olan ve kanun çalan Refik Bey'den almıştır. Türkçe ve edebi bilgisi zayıf olan bestecimiz Refik Bey sayesinde kültürünü zenginleştirmeyi başarmıştır. Musikişinas olan babasının da yardımları ve kendi kişisel çabalarıyla bilgisini ilerletmiş ve nota öğrenmiştir. Musikide amatör olarak kalan ve iş hayatını da bırakmayan bestekârimiz yaşamı boyunca birçok öğrenci yetiştirmiştir (internet araştırmaları görülme tarihi 17.05.2019: T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı Cumhurbaşkanlığı Klasik Türk Müziği anasayfa bestekârlarımız).

İsak Varon Bestekârlığa 1907 yılında bestelediği İsfahan makamında “Yandı canım ruz u şeb feryad ü efgan eylesin” güfteli şarkısıyla başlamıştır. Yüze yakın eser bestelediği halde bunlardan bir semai ile seksenbeş şarkısı biliniyor. İsak Varon yirminci yy'ın şarkı bestekârlarındandır. Eserlerini sağlam bir bestekârlık tekniği ile bestelemiş makamlarımızın seyir, ifade ve hareket özelliklerini mükemmel bir şekilde yansıtmıştır. 23 Şubat 1962 de vefat etmiştir (Özalp, 2000 II: s. 396-397).

İsak Varon'un TRT repertuarında kayıtlı 30 eseri bulunmaktadır. Bu eserlerden 28 adet eseri şarkı, 2 adet eseri türkü olarak yazılmıştır (TRT radyo televizyonu İzmir, 2019).

Ferahfeza, Sultan-i yegâh, Şedaraban, Acem-Aşiran, KürdiliHicazkar, Rast ve Mahur makamlarında çok azı yayınlanmış 85 adet eseri, bir saz semaisi biliniyor

(Musiki dergisi Türk Yahudileri’nde müzik internet araştırmaları görülme tarihi 20.04.2019).

Bestecinin, Kültür Bakanlığı kaynaklarında 85 adet eseri bulunmaktadır (Kültür bakanlığı İzmir Devlet Klasik Türk müziği korusu, 2019).

TRT TSM Repertuarında Yer Alan İsak Varon Eserleri

İsak Varon’un TRT repertuarında mevcut 30 eserine tablo 1’de makam isimlerine (alfabetik) sırasıyla yer verilmiştir.

Tablo 1. Analizi Yapılan Eserlerin Örneklem Tablosu

İSAK VARON (İZAK VARON) TRT REPERTUVARINDAKİ ESER TABLOSU				
Rep. No	(Güfte) Söz yazarı	Usûl	Form	Eserin Makamı ve Adı
5253	Bilinmiyor	Aksak Semai	Şarkı	BESTENİĞÂR “Gönül sana çoktan bende”
2154	Hüseyin Avni Bey (Yenişehirli)	Düyek	Şarkı	DİLKEŞ-HÂVERÂN “Bir matem-i firkat tutuyor giryeli gönlüm”
6893	Halit Bekir Sabarkan	Türk Aksağı	Şarkı	EVİÇ “Kalbimde açılmış dağılan bir kuru güldün”
10099	Bilinmiyor	Sofyan	Şarkı	EVİÇ “Son ayrılığın matem-i ta ruhumu sardı”
10008	Bilinmiyor	Sengin Semai	Şarkı	FERÂHFEZA “Seyr etmek için seyrini ey ruh-i revanım”

13539	Bilinmiyor	Türk Aksağı	Şarkı	HİCAZ “Aşk hastasıyım bakma benim nabzıma doktor”
1243	Münir Tevfik Uraz	Türk Aksağı	Şarkı	HÜSEYNİ “Baygın suların göğsün yaslandıda bi-tab”
13373	Bilinmiyor	Aksak	Şarkı	HÜSEYNİ “Mahzun dilimi şad edecek Yar ararım ben”
10564	Hazım Bey	Sengin Semai	Şarkı	HÜSEYNİ “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri gülgün (Eski yazı)”
478	Ömer Bedrettin Uşaklı	Türk Aksağı	Şarkı	HÜZZAM “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz”

Tablo 1. (Devamı)

İSAK VARON (İZAK VARON) TRT REPERTUVARINDAKİ ESER TABLOSU				
Rep. No	Söz Yazarı	Usûl	Form	Eserin Makamı ve Adı
1646	Rûhi Vâmık Bey	Devr-î Hindi	Şarkı	HÜZZAM “Bilemem ben de nasıl düştüüm o zalim eline”
3250	Avram Naum	Ağır Aksak	Şarkı	HÜZZAM “Derd-i dil bitmez derunumda ne ateşler yanar”

6809	Bilinmiyor	Aksak	Şarkı	HÜZZAM “Kaç yıl beni sen taze yalanlarla avuttun”
2024	Bilinmiyor	Sofyan	Şarkı	KÜRDÎLİHİCAZKÂR “Bir gün şu küçük ağzını ağzımla kapatsam”
16912	Rıfat Galip Bey	Türk Aksağı	Şarkı	KÜRDÎLİHİCAZKÂR “Camlarda yine bir şen gecenin”
3233	Bilinmiyor	Devr-î Hindi	Şarkı	KÜRDÎLİHİCAZKÂR “Denizkızı semanın ey safalı Zühre yıldızı”
5073	Rûhi Vâmık Bey	Sofyan	Şarkı	KÜRDÎLİHİCAZKÂR “Gönlüm kurudu sızladı ruhum eleminden”
7446	Bilinmiyor	Sengin Semai	Şarkı	KÜRDÎLİHİCAZKÂR “Mahveyleyecek nazlı Civanım beni”
7595	Kadri Bey	Curcuna	Şarkı	KÜRDÎLİHİCAZKÂR “Menekşeden tac öreyim sevgili kız başına”
8721	Rûhi Vâmık Bey	Devr-î Hindi	Şarkı	NİHAVEND “Pek beğendim sevdiğim etvarını”

Tablo 1. (Devamı)

İSAK VARON (İZAK VARON) TRT REPERTUVARINDAKİ ESER TABLOSU				
Rep. No	Söz Yazarı	Usûl	Form	Eserin Makamı ve Adı
2345	Halit Bekir Sabarkan	Türk Aksağı	Şarkı	RAST “Bir yaş gibi gözden süzülüp kalbime aktın”
4462	Mustafa Reşit Bey	Devr-î Hindi	Şarkı	SULTANÎYEGÂH “Fırakınla baharım ağladı Gülşen mezar oldu”
1513	Bilinmiyor	Ağır Aksak	Şarkı	SUZÎDİL “Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan”
9804	Bilinmiyor	Devr-î Hindi	Şarkı	SUZÎDİL “Sevdiğim bir dem bana yar olmadı”
10142	Bilinmiyor	Ağır Aksak	Şarkı	SUZÎDİL “Sorma halim nafile ben söylemem suh-i”
1999	Hüseyin Rıfat Işıl	Türk Aksağı	Şarkı	SÜZNAK “Bir gün geleceksin diye sevdami avuttum”
10908	Bilinmiyor	Sengin Semai	Şarkı	TÂHİR-BUSELİK “Vadinde vefa eyle güzel can senin olsun”
13364	Bilinmiyor	Aksak	Şarkı	UŞŞAK “Mecnun gibi sensiz geçiyor leylu neharım”

Tablo 1. (Devamı)

866	Yusuf Ziya Ortaç	Aksak	Türkü	HÜSEYİNİ “Ay doğarken şu tepeden iner zeybekler”
6100	Bilinmiyor	Türk Aksağı	Türkü	KARCIĞÂR “Haticeme varayım diz çöküp yalvarayım”

(Kaynak;www.trt.notaarsivi.com).

(TRT İzmir radyosu repertuar arşivi, 2019).

Tablo 2. Türk Müziğinde kullanılan Perdeler (Kullanılan sesler)

(Bir Sekizlilde Bulunan 24 Aralık ile 25 Ses “Perde” İsim ve Yerleri

PERDE ADI	BEMOLLÜ	DIYEZLİ	PERDE ADI	BEMOLLÜ	DIYEZLİ
KABA ÇARGÂH			ÇARGÂH		
Kaba Nim Hicaz			Nim Hicaz		
Kaba Hicaz			Hicaz		
Kaba Dik Hicaz			Dik Hicaz		
YEGÂH			NEVÂ		
Kaba Nim Hisar			Nim Hisar		
Kaba Hisar			Hisar		
Kaba Dik Hisar			Dik Hisar		
HÜSEYNÎ AŞIRAN			HÜSEYNÎ		
ACEM AŞIRAN			ACEM		
Dik Acemaşiran			Dik Acem		
Irak			Eviç		
Geveşt			Mâhur		
Dik Geveşt			Dik Mâhur		
RAST			GERDANIYE		
Nim Zîrgüle			Nim Şehnaz		
Zîrgüle			Şehnaz		
Dik Zîrgüle			Dik Şehnaz		
DÜĞÂH			MUHAYYER		
Kürdî			Sünbüle		
Dik Kürdî			Dik Sünbüle		
Segâh			Tiz Segâh		
BÜSELİK			TİZ BÜSELİK		
Dik Büselik			Tiz Dik Büselik		

(Torun,1996).

3.2. İSAK VARON'UN TRT REPERTUARINDAKİ ESERLERİNDE KULLANDIĞI USULLER

3.2.1. Türk Mûsikisinde Sofyan Usulü

Dört zamanlı bir usuldür. 4/8'lik ve 4/4'lük mertebeleri olsa bile en fazla 4/4'lük mertebesi kullanılır. Sofyan usulüyle hemen hemen her formda eserler yazılmıştır.

Vuruş şekli şöyledir;

Şekil 1 Türk Mûsikisinde Sofyan Usulü vuruş biçimi

Kaynak: (Özkan, 1998; Kudüm Velveleri)

Kaynak: (<http://www.eksd.org.tr/> Esendere Kültür sanat derneği görülme tarihi 12. 03. 2019).

3.2.1.1. İsak Varon'a ait TRT repartuarında Sofyan Usûlündeki eserler

Eser: “Son ayrılığın matemî ta ruhumu sardı”

Eser: “Gönlüm kurudu sızladı ruhum eleminden”

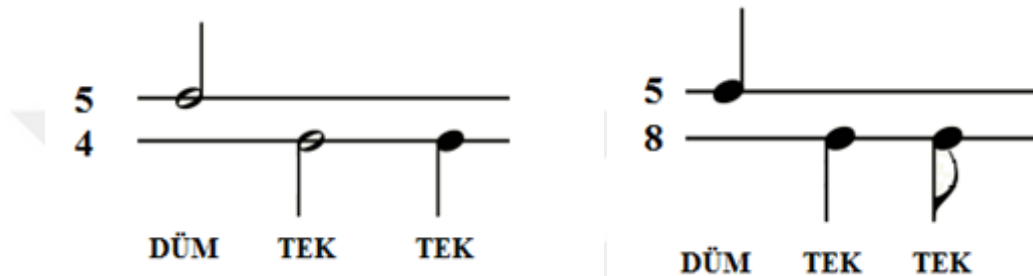
Kaynak: (TRT İzmir radyosu nota arşivi).

3.2.2. Türk Musikisinde Türk Aksağı Usulü

Beş zamanlı bir usuldür. 5/8 ile 5/4 'lük mertebeleri vardır. Bu usulle hemen hemen her formda eser bestelenmiştir.

İsak Varon'ın TRT repertuarında en çok kullandığı usul Türk aksağı olduğu görülmektedir.

Vuruş şekli şöyledir;

Şekil 2 Türk Musikisinde Türk Aksağı Usulü vuruş biçimi

Kaynak: (Özkan, 1998; Kudüm Velvelleri).

Kaynak: (<http://www.eksd.org.tr/> Esendere Kültür sanat derneği görülme tarihi 12. 03. 2019).

3.2.2.1.İsak Varon'a ait TRT repertuarında Türk Aksağı Usûlündeki eserler

Eser: “Kalbimde açılmış dağılan bir kuru güldün”

Eser: “Aşk hastasıyım bakma benim nabzıma Doktor”

Eser: “Baygın suların göğsüne yaslandı da bi-tab”

Eser: “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz”

Eser: “Camlarda yine bir şen gecenin”

Eser: “Bir yaş gibi gözden süzülüp kalbime aktın”

Eser: “ Bir gün geleceksin diye sevdami avuttum”

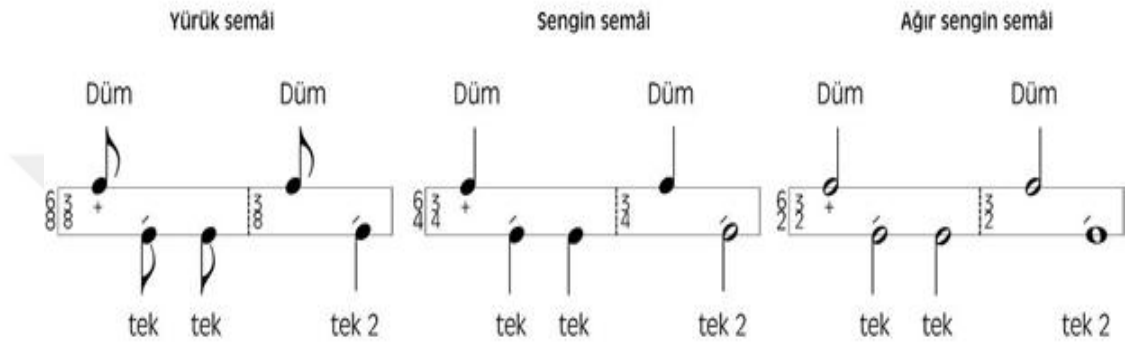
Eser: “Haticeme varayım diz çöküp yalvarayım”

Kaynak: (TRT İzmir radyosu nota arşivi).

3.2.3. Türk Musikisinde Sengin Semai usulü

Altı zamanlı bir usuldür. Üç tane iki zamanın veya iki tane üç zamanın yani üç Nim sofyana veya iki semainin ilave edilmesinden oluşan bir usuldür.

Vuruş şekli şöyledir;

Şekil 3 Türk Musikisinde Sengin Semai usulü vuruş biçimi

Kaynak: (Özkan, 1998; Kudüm Velveleleri).

Kaynak: (<http://www.eksd.org.tr/> Esendere Kültür sanat derneği erişim tarihi: 12. 03. 2019).

3.2.3.1. İsak Varon'a ait TRT repertuarında Sengin Semai Usûlündeki eserler

Eser: "Seyr etmek için seyrini ey ruh-i revanım"

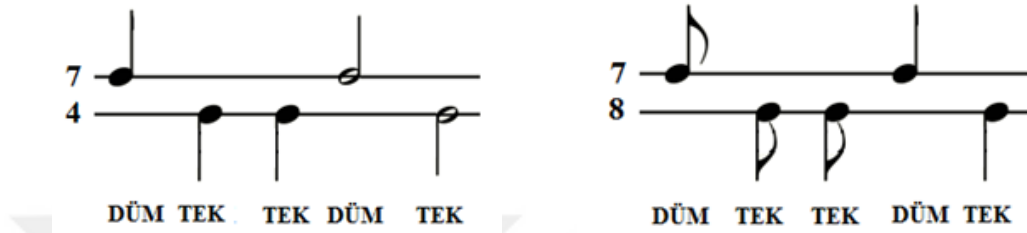
Eser: "Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgün"

Kaynak: (TRT İzmir radyosu nota arşivi).

3.2.4. Türk Muskisinde Devr-i Hindi usulü

Yedi zamanlı bir usuldür. 7/8 ve 7/4'lük mertebeleri vardır. Şarkılar, türküler, ilahiler, köçekçeler ve saz eserlerinin dördüncü hanelerinde kullanılmıştır.

Vuruş şekli şöyledir;

Şekil 4 Türk Muskisinde Devr-i Hindi usulü vuruş biçimi

Kaynak: (Özkan, 1998; Kudüm Velveleleri).

Kaynak: (<http://www.eksd.org.tr/> Esendere Kültür sanat derneği görülme tarihi 12. 03. 2019).

3.2.4.1. İsak Varon'a ait TRT repertuarında Devr-i Hindi Usûlündeki eserler

Eser: "Sevdiğim bir dem bana yar olmadı"

Eser: "Bilemem ben de nasıl düştüm o zalim eline"

Eser: "Denizkızı semanın ey safalı Zühre yıldızı"

Eser: "Pek beğendim sevdiğim etvarını"

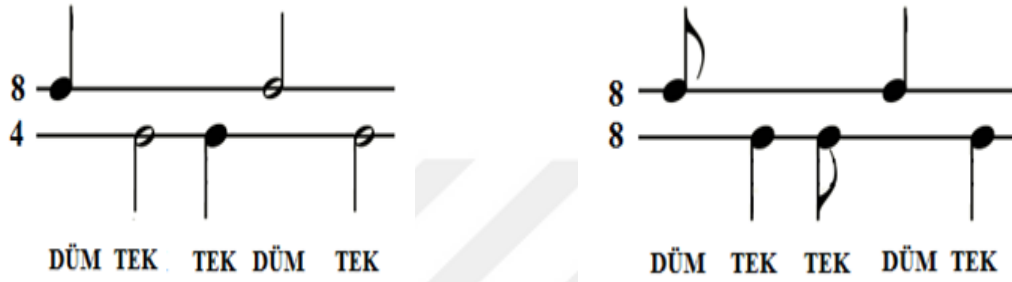
Eser : "Firakınla baharım ağladı Gülşen mezar oldu"

Kaynak: (TRT İzmir radyosu nota arşivi).

3.2.5. Türk Musikisinde Düyek Usûlü

Sekiz zamanlı bir usuldür. 8/8'lik ve 8/4'lük mertebeleri vardır. 8/4 mertebesine Ağır düyek denir ve hemen hemen her formda eser bestelenmiştir.

Vuruş şekli şöyledir;

Şekil 5 Türk Musikisinde Düyek Usûlü vuruş biçimi

Kaynak: (Özkan, 1998; Kudüm Velveleleri).

Kaynak: (<http://www.eksd.org.tr/> Esendere Kültür sanat derneği görülme tarihi 12. 03. 2019).

3.2.5.1. İsak Varon'a ait TRT repertuarında olan Düyek Usûlündeki eserleri

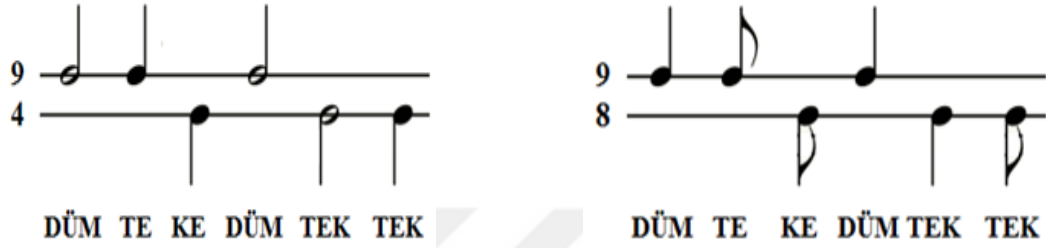
Eser: "Bir matem-i firkat tutuyor giryeli gönlüm"

Kaynak: (TRT İzmir radyosu nota arşivi).

3.2.6. Türk Musikisinde Aksak Usulü

Dokuz zamanlı bir usuldür. 9/8’liktir ve 9/4’lük mertebesine Ağır aksak denir. Hemen hemen her formda eser bestelenmiştir.

Vuruş şekli şöyledir;

Şekil 6 Türk Musikisinde Aksak Usulü vuruş biçimi

Kaynak: (Özkan, 1998; Kudüm Velveleleri).

Kaynak: (<http://www.eksd.org.tr/> Esendere Kültür sanat derneği görülme tarihi 12. 03. 2019).

3.2.6.1. İsak Varon’a ait TRT repertuarında Aksak Usûlündeki eserleri

Eser: “Ay doğarken şu tepeden iner zeybekler”

Usûl: Aksak

Eser: “Kaç yıl beni sen taze yalanlarla avuttun”

Usûl: Aksak

Eser: “Mahzun dilimi şad edecek yar ararım ben”

Usûl: Aksak

Eser: “Mecnun gibi sensiz geçiyor leyl-u neharım”

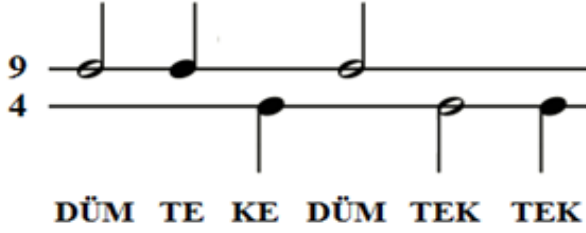
Usûl: Aksak

Kaynak: (TRT İzmir radyosu nota arşivi).

3.2.7. Türk Musikisinde Ağır Aksak usulü

Hafif şekilde 9/4'lük ölçüsü ile yazılır. Yürük şekli kullanılmaz. Dokuz zamanlı olan bu usulün dörtlük zamanı için ayak ile bir darp vurulur.

Vuruş şekli şöyledir;

Şekil 7 Türk Musikisinde Ağır Aksak usulü vuruş biçimi

Kaynak: (Özkan, 1998; Kudüm Velveleleri).

Kaynak: (<http://www.eksd.org.tr/> Esendere Kültür sanat derneği görülme tarihi 12. 03. 2019).

3.2.7.1. İsak Varon'a ait TRT repertuarında Ağır Aksak Usûlündeki eserleri

Eser: “ Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan”

Eser: “Sorma halim nafile ben söylemem suh-i”

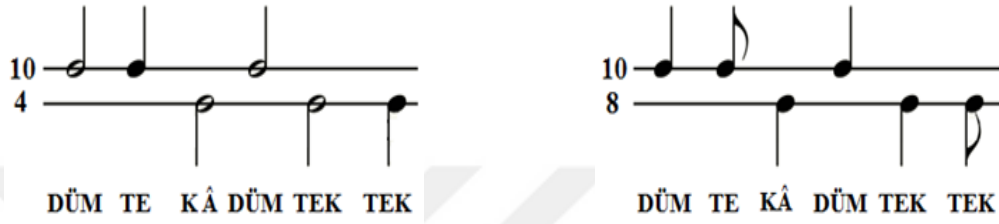
Eser: “Derd-i dil bitmez derunumda ne ateşler yanar”

Kaynak: (TRT İzmir radyosu nota arşivi).

3.2.8. Türk Musikisinde Aksak Semai Usulü

On zamanlı bir usuldür. 10/4'lik mertebesi Ağır Aksaktır. Fasıllar, ağır semailer ve saz semailerinde kullanılmıştır. 10/8'lik mertebesi vardır.

Vuruş şekli şöyledir;

Şekil 8 Türk Musikisinde Aksak Semai Usulü vuruş biçimi

Kaynak: (Özkan, 1998; Kudüm Velveleleri).

Kaynak: (<http://www.eksd.org.tr/> Esendere Kültür sanat derneği görülme tarihi 12. 03. 2019).

3.2.8.1. İsak Varon'a ait TRT repertuarında Aksak Semai Usûlündeki eserleri

Eser: "Gönül sana çoktan bende"

Kaynak: (TRT İzmir radyosu nota arşivi).

3.2.9. Türk Musikisinde Curcuna Usulü

On zamanlı bir usuldür. On zamanlı usullerin 10/16'lık mertebesi olan curcuna usulüdür. 10/16 olmasına rağmen ancak 10/8 'lik olarak yazılır.

Vuruş şekli şöyledir;

Şekil 9 Türk Musikisinde Curcuna Usulü vuruş biçimi

Kaynak: (Özkan, 1998; Kudüm Velveleleri).

Kaynak: (<http://www.eksd.org.tr/> Esendere Kültür sanat derneği görülme tarihi 12. 03. 2019).

3.2.9.1. İsak Varon'a ait TRT repertuarında olan Curcuna Usûlündeki eserleri

Eser: “Menekşeden tac öreyim sevgili kız başına”

Kaynak: (TRT İzmir radyosu nota arşivi).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu çalışmada İsak Varon'a ait TRT repertuarında mevcut olan eserlerin makamsal analizi yapılarak eserlerdeki geçkiler, çeşniler, asma kalışlar, dörtlü ve beşliler ele alınmıştır. Dörtlülerin ve beşlilerin yer almadığı ölçülerde uygun olan üçlüler incelenmiş nota üzerinde olup gerek farklı notalarla karşılaştırmalar gerekse kayıtlar dinlenerek makam özelliğine ters düşen bazı hatalar belirtilmiştir. Okunamayan notalar yeniden düzenlenip okunaklı bir şekilde notaya alınmıştır. Bunun dışında makam dizileri ve makam özellikleri başlı başına açıklanmıştır. Eserler ölçü ölçü analiz edilmiştir. Bir veya birkaç ölçüde yetmeyen analiz işlemleri takip eden ölçülerin devamında analize dâhil edilmesiyle tamamlanmıştır.

4.1 Eserlerin Makamsal Analizi

Bu bölümde, İsak Varon'un TRT repertuarında yer alan ve notası olan 28 adet eserin tamamı yazıldığı makamın özellikleri şekilleri ve açıklamaları ile belirtilmiştir ilgili eserin notası görüldükten sonra ölçü bazında makamsal analizi yapılmıştır.

4.2. BESTENİGÂR MAKAMI

Durak (Karar): Irak perdesi.

Seyr: İnici- çıkıcı. Bazen çıkıcı bir seyir özelliği gösterir.

Güçlüs: Çargâh (Do sesi) perdesi.

Dizi: Bestenigâr makamı dizisi yerinde Sabâ makamı dizisine Irak perdesinde Segâh dörtlüsünün eklenmesinden meydana gelmiştir.

Donanım: Si için koma bemolü (Segâh), Re için bakiye bemolü (Nim Hicaz) perdeleri donanıma yazılır.

Yeden: 1. çizgide olan bakiye diyezli Mi (Acem Aşîrân) perdesidir.

Genişleme: Makam yapı itibarıyla geniş bir seyir alanına sahiptir. Bu sebeple genişletilmemiştir.

Şekil 10 Bestenigâr Makamı Dizisi

Seyri: Makam seyri, yerinde Sabâ dörtlüsü veya Irak perdesindeki Segâh dörtlüsüyle başlar. Daha sonra Çargâh perdesinde Hicaz beşlisi gösterildikten sonra Gerdâniye perdesinde Hicaz dörtlüsü ile genişleme yapar. Makamı oluşturan çeşnilerde karışık gezindikten sonra Çargâh perdesinde Zirgüleli Hicaz çeşnişiyle yarım karar yapılır. Sonra Dügâh perdesinde asma kalış yaparak Sabâ makamı tamamlanmış olur. Son olarak Irak perdesinde Segâh dörtlüsü ile Irak perdesinde Segâh çeşnili ve yedenli tam karar yapılır (Özkan, 1998: 453- 454).

4.2.1. “Gönül sana çoktan bende” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi

AH GÖNÜL SANA ÇOKTAN BENDE

[Güfteci]

İSAK VARON

Şekil 11 “Gönül sana çoktan bende” isimli Eserin Notaları zemin bölümü

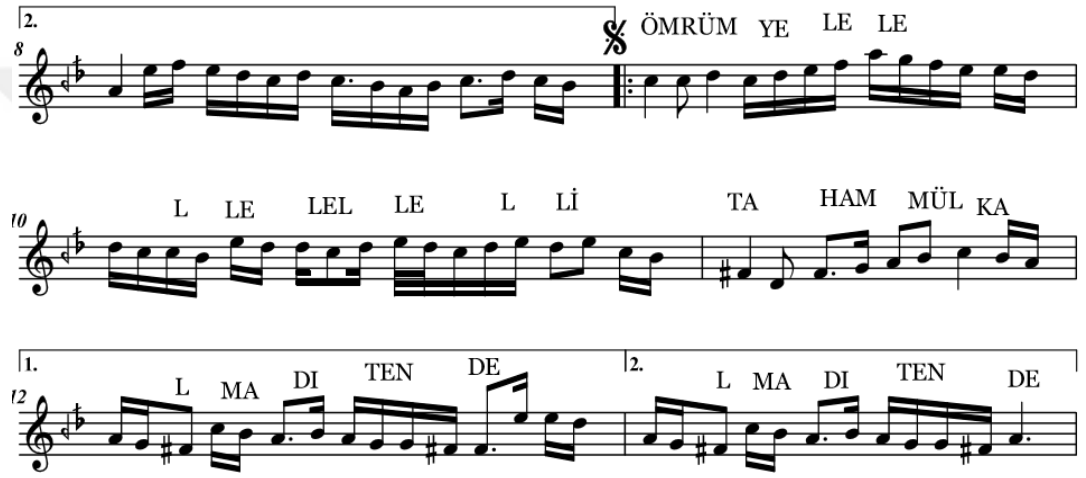
Eserin orijinal notası eklerde bulunmaktadır.

1. Ölçü: 1. ölçüde Çargâh civarından başlayarak çargâh'ta Hicaz dörtlü sesleri kullanılmıştır.

2. Ölçü: 2. ölçüde Çargâh'ta Hicaz seslerinde dolaşarak Irak perdesine düşüp Irak'ta segâh çeşnisini göstermiştir.

3. Ölçü: 3. ölçüde Irak'ta segâh ve çargâhta hicaz dörtlü ve beşlileri görülmüştür.

4. Ölçü(1. dolap): 4. ölçüde Çargâh'ta Hicaz seslerinde dolaşıp Dügâh'ta eksik saba (KSS) dörtlüsü 2. dolapta yine Eksik saba dörtlüsü sesleriyle dolaşıp çargâh perdesini güçlendirmiştir.

Şekil 12 “Gönül sana çoktan bende” isimli Eserin Notaları terennüm bölümü

Eser incelendiğinde 1. mısra ve terennüm bölümleri Bestenigâr makamı dizisi seslerinden oluşmuştur. Şarkı formu olmasına rağmen besteci güftenin orta bölümünde terennüm yapmıştır. Terennümler, şarkı formunun asli unsuru değildir. Sadece bazı şarkı bestekârları belirledikleri güftelere dâhil olmayan birtakım terennüm unsurlarını güfte mısralarının baş, orta ve sonlarında kullanarak eserlerine ayrı bir güzellik vermeyi başarmışlardır (Tanrıkorur, 2011: 50, 182, 183).

1. Ölçü: (2. dolapta) 1.ölçüde Eksik saba dörtlüsü sesleriyle dolaşıp çargâh perdesini güçlendiği görülmektedir.

2. Ölçü: 2.ölçüde, Çargâh'ta Hicaz beşli sesleri gösterilmiş fakat ölçüdeki 8.nota olan la sesi dört koma la bemol sesi olması gerekmektedir.

3. Ölçü: 3.ölçüde, Dügâh'ta eksik segâh dizili kalış yapılmıştır.

4. Ölçü: 4.ölçüde, Irak'ta segâh çeşnisi kullanılmıştır.

5. Ölçü (1. dolap): 5.ölçüde, Irak'ta segâh çeşnisi ile terennüm bölümüne dönüldüğü görülmektedir.

6. Ölçü (2. dolap): 6.ölçüde, Irak'ta segâh çeşnisi görülmektedir.

Şekil 13 “Gönül sana çoktan bende” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. Ölçü: 1.ölçüde, Eviç'te Segâh çeşnisi yapıldığı görülmektedir.

2. Ölçü: 2.ölçüde, yerinde (segâh perdesinde) müstear çeşnisi gösterilmiştir.

3. Ölçü: 3.ölçüde, Irak'ta Segâh sesleriyle başlayıp dügâhta eksik saba(KSS) 4'lüsü gösterilmiştir.

4. Ölçü (1. dolap): 4.ölçüde, Eviç'te Segâh yapıldığı görülmektedir.

5. Ölçü (2. dolap): 5.ölçüde, Çargâh perdesini güçlendirip Senyö ile terennüm bölümüne dönülmüş olduğu görülmektedir.

4.3.DİLKEŞ-HÂVERÂN MAKAMI

Durak(Karar): Irak perdesi.

Seyir: İnici.

Güçlüsü: Hüseyni makamının güçlüsü olan Hüseyni perdesidir. Yerinde Hüseyni dizisinin karar perdesi olan Dügâh perdesinde ikinci derece güçlü olarak kullanılır ve önemlidir.

Dizi: Dilkeş-hâveran makamı dizisi Yerinde inici Hüseyni makamı dizisi ile Irak perdesindeki Segâh dörtlüsünün veya Irak makamı dizisinden bir bölümünün birbirine eklenmesinden meydana gelmiştir.

Donanım: Si koma bemolü ve Fa bakiye diyezi donanıma yazılır.

Yeden: 1. çizgide olan bakiye diyezli Mi (Acem Aşîrân) perdesidir. Yeden önemlidir.

Geniştirme: Gerektiğinde Hüseyni dizisi genişleyebilir. O zaman Muhayyer perdesi üzerine bir buselik beşlisi gerekir. Fakat bunun bir-iki sesi kullanılabilir. Ama bu iki sesi kullanmakta doğru değildir çünkü makamın karakterine aykırıdır.

Şekil 14 Dilkeş-hâverân Makamı Dizisi

Seyri: Yerinde (Dügâh perdesinde) Hüseyni dizisi ile Hüseyni makamında olduğu gibi güçlü etrafından seyre başlanır. Diziyi meydana getiren çeşnilerde karışık gezinerek güçlü olan Hüseyni perdesinde Uşşak çeşnisi ile yarım karar yapılır. Gereken yerlerde gerekli asma kararlar da gösterilir ve yine karışık gezinerek Irak perdesindeki Segâh dörtlüsüne geçilir Irak perdesinde Segâh çeşnisiyle yedenli tam karar yapılır (Özkan, 1998: 466-467).

4.3.1.“Bir matem-i firkat tutuyor giryeli gönlüm” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

Şekil 15 “ Bir matem-i firkat tutuyor giryeli gönlüm”isimli Eserin Notaları Zemin - Nakarat bölümü

Eserin orijinal notası eklerde bulunmaktadır.

Eserin orjinal notası üzerinde dolaplar, zemin, nakarat, meyan bölümleri belirtilmemiştir.

1. Ölçü: 6. ölçüde, makamın güçlü perdesi olan hüseyini (Mi sesi) civarından esere giriş yapılmıştır.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Buselik perdesinde(Si sesi) nişabur geçki kullanılmıştır.

3. Ölçü: 3 ölçüde,, Hüseyini perdesinde uşşak dörtlüsü görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Hüseyini perdesini güçlendirerek zemin bölümü tamamlanmış ve nakarat bölümüne geçilmiştir.

5. 6. 7. Ve 8. Ölçü: 5. Ve 8. Ölçüler arasında, Çargâh'ta Hicaz çeşnisi gösterildiği saba çeşnisi yapıldığı görülmektedir.

9. Ölçü: 9. ölçüde, Hüseyini (Mi) perdesinin güçlendirilmiş olduğu görülmektedir.

10. Ölçü: 10. ölçüde, Dügâh'ta hüseyini beşli sesleri duyurup Irak (Fa diyez sesi) perdesine düştüğü görülmektedir.

11. Ölçü: 11. ölçüde, Irak perdesinde Segâh çeşnisi gösterilerek Dilkeşhaveran makam dizisi tamamlanmıştır.

12. Ölçü: 12. ölçüde, Eviç (Fa diyez sesi) perdesi güçlendirilip eserin meyan geçkisine hazırlık yapılmıştır.

Şekil 16 “Bir matem-i firkat tutuyor giryeli gönlüm” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. Ölçü: 1. Ölçüde, Eviç (Fa diyez sesi) perdesi güçlendirilmiştir.

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, Neva'da Rast beşlisi gösterilmiştir.

3. 4. Ve 5. Ölçü: 3. Ve 5. Ölçüler arasında, Muhayyer'de uşşak dörtlüsü gösterilmiştir.

6. Ölçü: 6. ölçüde, Hüseyinî’de uşşak dörtlü dizi sesleri gösterilmiştir.

7. ve 8. Ölçü: İki ölçüde, Makamın güçlüsü olan Hüseyinî (Mi) perdesi güçlendirilerek meyan bölümü bitirilip nakarat bölümüne geçilmiştir.

4.4. EVİÇ MAKAMI

Durak(Karar): Irak perdesi.

Seyir: İnici.

Güçlüsü: 1. derece Eviç (Fa diyez) perdesi, 2. derecede Dügâh (La) perdesidir.

Dizi: Yerinde Uşşâk makamı dizine Irak perdesindeki Segâh dörtlüsünün eklenmesiyle oluşur.

Donanım: Si için koma bemolü (Segâh), Fa için bakiye diyez (Eviç) perdeleri donanımına yazılır. Ama bazıları Fa ve Mi için bakiye diyezini donanımına yazmaktadır.

Yeden: 1. çizgideki bakiye diyezli Mi (Acem Aşîrân) perdesidir.

Genişleme: Makam yapısı gereği inicidir ve Irak perdesindeki Segâh dörtlüsü simetrik olarak Eviç perdesine göçürülür dolayısıyla Eviç’te Segâh ile genişleme yapılır.

Şekil 17 Eviç Makamı Dizisi

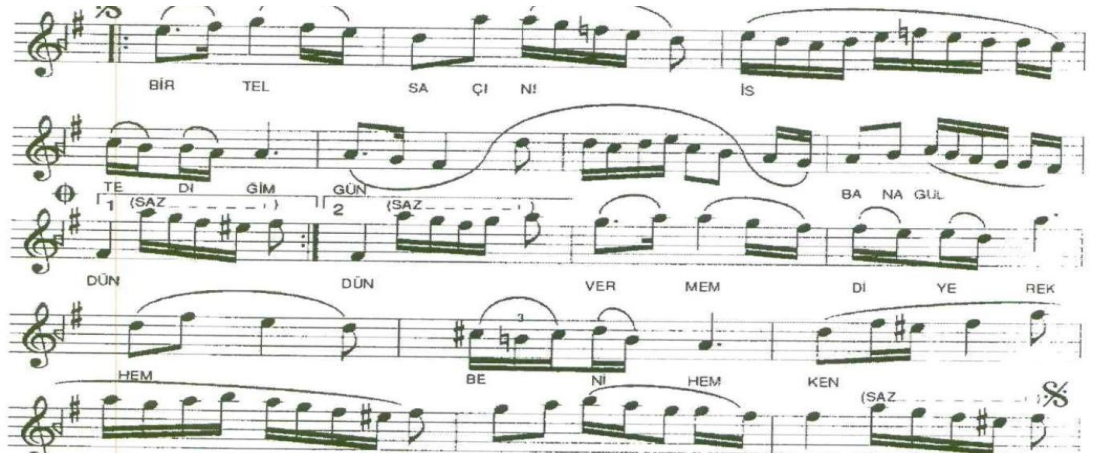
Seyri: Makamın güçlüsü Eviç perdesiyle seyre başlanır. Eviç’te Segâh çeşnisiyle yarım karar yapılır. Nevâ (Re) perdesinde Rast çeşnisi gösterilir ardından Fa (Acem) perdesi alınarak Nevâ perdesinde Bûselik çeşnisiyle asma kalış yapılır. Böylece Uşşâk makamına geçilir. Yerinde Uşşâk dörtlüsünü gösterdikten sonra gerekli asma kararları yani Segâh’ta Segâh, Çargâhta Çargâh, Rast’ta Rast çeşnileri seslendirilir daha sonra Dügâh perdesine Uşşâk çeşnisiyle Irak perdesindeki Segâh dörtlüsüne geçilir. Bu bölgede dolaştıktan sonra Irak perdesindeki Segâh çeşnisiyle yedenli tam karar yapılır (Özkan, 1998: 449-451).

4.4.1. “Kalbimde açılmış dağılan bir kuru güldün” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi

Şekil 18 “Kalbimde açılmış dağılan bir kuru güldün” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

1. ve 2. Ölçü: 1. Ve 2. ölçüde, Eviç (Fa dört koma diyez sesi) perdesinde Segâh sesleri gösterilmiştir.
3. Ölçü: 3. ölçüde, Neva (Re sesi)perdesinde Müstear dizisi yapılmıştır.
4. Ölçü: 4. ölçüde, Nim hicaz perdesinde (dört koma do diyez sesi) Hicaz çeşnisi gösterilmiştir.
5. 6. ve 7. Ölçü: 5.6.7.ölçüde, Eviç perdesinde Segâh sesleri gösterilmiştir.
8. Ölçü(1. dolap): 8.ölçüde, Irak perdesinde segâh gösterilmiştir.
9. Ölçü(2. dolap): 9. ölçüde, Eviç’te Segâh yapılmıştır

Şekil 19 “Kalbimde açılmış dağılan bir kuru güldün” isimli Eserin Notaları
Nakarat - Meyan bölümü

1. 2. 3. ve 4. Ölçü: 1. 2. 3. ve 4. ölçüde, makamın ana dizisi olan uşşak makamı dizisinin gösterilmiş olduğu görülmektedir. Uşşak makamı dizisi:(Dügâh perdesinde uşşak dörtlüsü ile Neva perdesinde Buselik beşlisi)

1. 2. ve 3. Ölçü: 1. 2. Ve 3. ölçüde, Neva perdesinde Buselik beşli sesleri gösterilmiştir.

4. ve 5. Ölçü: 4. ölçüden 5. ölçünün sonuna kadar Dügâh (La) perdesinde Uşşâk dörtlü sesleri gösterilmiş ve 5. ölçüde ırak perdesi gösterilerek makamın karar sesi ile makam vurgulanmıştır.

6. Ölçü: 6. Ölçüde Rast'ta Rast yapıldığı görülmektedir.

7. Ölçü: 7.Ölçüde, Irak'ta Segâh gösterilmiştir.

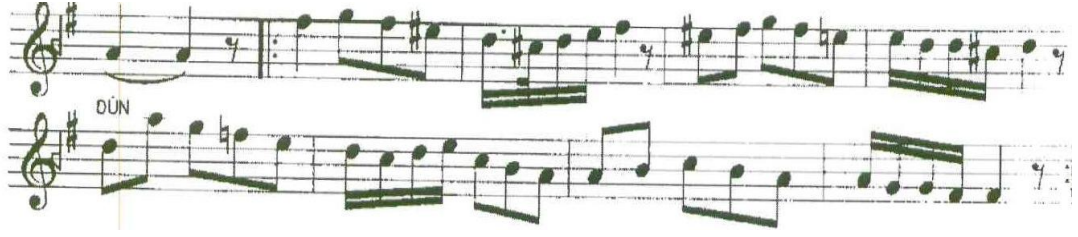
8. Ölçü: 8.Ölçüde, Eviç'te segâh gösterilmiştir.

9. 10. ve 11. Ölçü: 9. Ve 11. Ölçüler arasında, Muhayyer perdesi güçlendirilerek önce Neva'da rast gösterilip tekrar Muhayyer perdesine geçildiği görülmektedir.

12. Ölçü: 12.ölçüde, Neva'da Rast gösterilmiştir.

13. Ölçü: 13.ölçüde, Nişabur ve Neva'da Rast çeşnileri beraber gösterilmiştir.

14. 15. 16. ve 17. Ölçü: 14. ve 17. ölçüler arasında, Eviç'te Segâh yapıldığı görülmektedir.

Şekil 20 “Kalbimde açılmış dağılan bir kuru güldün” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, koda bölümünde Dügâh (La)perdesi görülmektedir.
2. Ölçü: 2. ölçüde, aranağmenin ilk ölçüsünde Eviç’te segâh gösterilmiştir.
3. Ölçü: 3. ölçüde, Nim hicaz’da hicaz çeşnisi yapılmıştır.
4. ve 5. Ölçü: 4. ve 5. ölçüde, Eviç’te segâh çıkararak nim hicaz perdesini yedenleyip Neva perdesinde Rast dörtlüsü ile asma kalış yapmıştır.
6. ve 7. Ölçü: 6. Ve 7. ölçüde, Neva’da buselik ve Dügâh’ta uşşak ile tekrar uşşak makamını göstermiştir.
8. ve 9. Ölçü: 8. Ve 9. ölçüde, Irak’ta eksik Segâh 4’lüsü ile karara geçildiği görülmektedir.

4.4.2. “Son ayrılığın matemî ta ruhumu sardı” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi

Şekil 21 “Son ayrılığın matemî ta ruhumu sardı” isimli Eserin Notaları Zemin bölüm

1. Ölçü: 1. ölçüde, Eviç perdesinde Segâh çeşnisi ile esere giriş yapılmıştır.
2. ve 3. Ölçü: İki ölçüde, ikinci ölçüde Hüseyîni(Mi) perdesinde Uşşâk çeşnisi gösterip üçüncü ölçüde Neva (Re) perdesinde Rast beşli dizisini göstermiştir.
4. Ölçü: 4. ölçüde, Eviç’te Segâh ile Segâh nağmelerini görülmektedir.

5. Ölçü: 5. ölçüde, Eviç perdesinde Segâh göstermiştir.

6. Ölçü (1. dolap): 6. ölçüde, Irak'ta Segâh yapıp röpriz ile ilk ölçüye dönülmüştür.

7. Ölçü (2. dolap): 7. ölçüde, Eviç perdesinde Segâh çeşnisi gösterilmiştir.

Şekil 22 “Son ayrılığın matemi ta ruhumu sardı” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

1. 2. ve 3. Ölçü: 1. ve 3. ölçüler arasında, Dilkeşhâveran makamına geçki yapılmış olduğu görülmektedir.

1. Ölçü: 1. ölçüde, Hüseyini’de Uşşâk dörtlü dizisi ile çıkış nağmeleri yapıp Neva’da buselik dörtlü dizisini kullanarak iniş ezgileri ile sekizinci ölçüyü tamamlamıştır.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Dügâh(La) perdesinde Hüseyini beşlisi görülmektedir.

3. 4. ve 5. Ölçü: 3. ve 5. ölçüler arasında, Irak’ta Segâh dörtlü ve beşli diziler görülmektedir.

6. Ölçü (1. dolap): 6. ölçüde, Irak perdesinden Eviç perdesine atlamalı geçiş yapıp Eviç perdesinde Segâh dörtlüsü görülmektedir.

7. Ölçü (2. dolap): 7. ölçüde, Nim şehnaz (Sol diyez) perdesini kullanarak meyan bölümüne geçiş sağlandığı görülmektedir.

Şekil 23 “Son ayrılığın matemi ta ruhumu sardı” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. 2. ve 3. Ölçü: 1. ve 3. ölçü arasında, üç ölçü bağlantılı olarak Muhayyer (La sesi) perdesinde Zirgüleli hicaz çeşni yapıldığı görülmektedir. 2. ölçü sonundaki fa donanım yazıldığı gibi dört koma bakiye diyezi olmaktadır donanım geçerlidir. 3. ölçüdeki 3. nota olan si sesi donanım geçerli olup bir koma segâh perdesi olmaktadır. 3. ölçünün sonundaki si segâh sesi 2-3 koma pest seslendirilmektedir (Radife Erten ses kaydı Reşit Çağın arşivinden).

4. ve 5. Ölçü: 4. Ve 5. ölçüde, Eviç’te Segâh görülmektedir.

6. Ölçü (1. dolap): 6. ölçüde, Nim şehnaz (Sol dört koma diyez sesi) perdesini kullanarak meyana geçişi sağlanmış ve birinci dolap ile Meyan röpriz (tekrar)etmiştir.

7. Ölçü (2. dolap): 7. ölçüde, nakarata geçmek için Eviç perdesinde Segâh çeşni görülmektedir.

4.5. FERÂHFEZÂ MAKAMI

Durak(Karar): Yegâh (Re) perdesidir.

Seyir: İnici.

Güçlüsü: Acem (Fa) perdesidir.

Dizi: İki çeşit dizisi vardır. Birincisi, Acem makamı dizilerine, Acem Aşîrân perdesindeki Çargâh dizisinin eklenmesiyle, ikinci dizisi ise Acem Aşîrân makamı dizisine Yegâh perdesindeki Bûselik dizisinin ilave edilmesinden meydana gelmiştir.

Şekil 24 Ferâhfezâ Makamı Dizisi

Donanım: Si için küçük mücenneb bemolü donanıma yazılır. Gerekli değişiklikler eser içinde gösterilir.

Yeden: Portenin altındaki bakiye diyezli Do (Kaba Nim Hicaz) perdesidir.

Genişleme: Makam yapı itibariyle geniştir. Birinci dizisinde genişlemez. Fakat Ferâhfezâ makamı ikinci dizisinde Acemaşîrân perdesindeki Çargâh beşlisinin simetrik olarak Acem perdesine göçürülmesiyle genişleme gösterir.

Seyri: Makamın seyrine, tiz durak Acem perdesi civarından Acem'de Çargâh beşlisi ile Acemaşîrân makamı gibi başlanır. Daha sonra güçlü Acem perdesinde Çargâh çeşnisi ile yarım karar yapılır. Sonra 1. çeşit Ferâhfezâ kullanılacaksa, yerinde Beyâtî dizisine geçilir. Yerinde Uşşâk dörtlüsü, Nevâ'da Bûselik beşlisi ile asma kararları gösterilerek Beyâtî makamı dizisi sonlandırılır. Yerindeki Acemaşîrân dizisine geçilerek ve asma kalıplar gösterilerek bu dizide karışık dolaştıktan sonra Yegâh'taki Bûselik dizisine geçilir. Bu bölgede de karışık gezinilip asma kararlar gösterilir ve Yegâh perdesinde Bûselik çeşnili tam karar yapılır. Şayet II. çeşit

Ferâhfezâ dizisi kullanılıyorsa, Acem'deki Çargâh beşlisinden sonra yerindeki Acemaşîrân dizisine geçilir. Bu dizide asma kararlar gösterilerek karışık gezinildikten sonra Yegâh'ta Bûselik dizisine geçilir. Bu bölgede gerekli asma kalıplar gösterildikten sonra Yegâh perdesinde Bûselik dizisi ile yedenli tam karar yapılır (Özkan, 1998: 524 - 525).

4.5.1. “Seyretmek için seyrini ey ruh-i revanım” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi

T R Y
Şekil 25
T S M
SÜRE: 2', 05" + 42"
FERAHFEZÂ ŞARKI
SEYRETMEK İÇİN SEYRİNİ EY RÜH-İ REVÂNİM
İSAK VARON (1884 —1962)
SENGİN SEMÂİ
♩ = 69
4/4
SEY-RET-MEK İ — ÇİN SEY — Rİ — Nİ EY
RÜ — Hİ RE — VÂ — NİM (Saz)

Şekil 25 “Seyr etmek için seyrini ey ruh-i revanım” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, makamın güçlüsü olan Acem (Fa sesi) perdesinde Çargâh(Do)çeşnisi ile eserin başlangıç ezgisi yapılmıştır.
2. Ölçü: 2. ölçüde, ölçüde Çargâh'ta Çargâh dörtlüsü görülmektedir.
3. ve 4. Ölçü: 3. Ve 4. ölçüde, Neva (Re) perdesinde Buselik beşlisini Nim Hicaz (Do dört koma diyez) perdesini yedenleyerek göstermiştir.

KİR- PİK- LE- Rİ — NİN TÂ U- CU- NA
HEP SEN- DEN İ — BÂ — RET — DİR E- MİN
GEL — ME- DE CÂ — NİM NİM
OL Kİ Cİ- HÂ — NİM (Saz) 1 2 (Saz)

Şekil 26 “Seyr etmek için seyrini ey ruh-i revanım” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

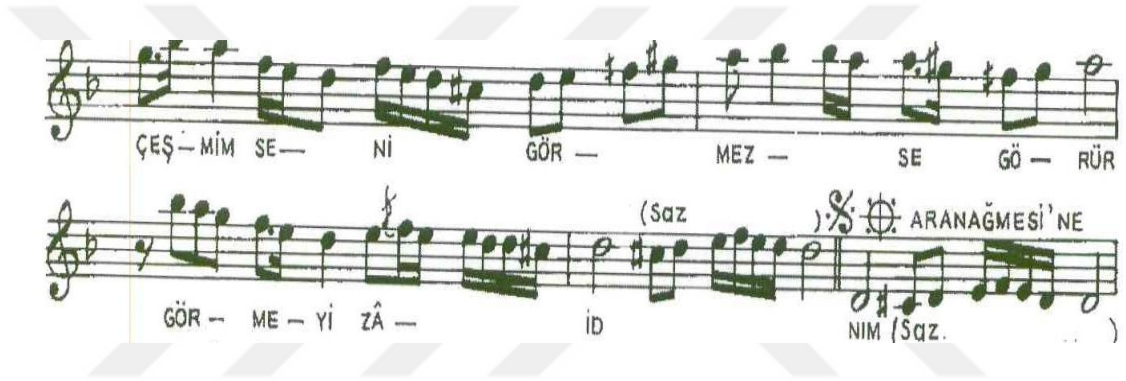
1. Ölçü: 1. ölçüde, Nim Hicaz (Do dört koma diyez) perdesinin yeden olarak kullanıldığı ölçüde Neva’da buselik beşlisi gösterilmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Dügâh’ta Kürdi göstererek Acem Aşiran’da Çargâh beşli dizisi görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Kaba Nim hicaz (dört koma do diyez) perdesini yedenleyerek Yegâh perdesinde Buselik beşli diziyi göstermiştir.

4. Ölçü (1. dolap): 4. ölçüde, Neva perdesinde Buselik çeşnisi ile röpriz yapılarak nakarat tekrarına dönmüştür.

5. Ölçü(2. dolap): 5.ölçüde, Muhayyer perdesini güçlendirerek meyan bölümüne geçiş sağlandığı görülmektedir.

Şekil 27 “Seyr etmek için seyrini ey ruh-i revanım” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. Ölçü: 1.ölçüde, Muhayyer perdesinde Kürdi üçlüsü yapıldıktan sonra Acem perdesinde Çargâh beşlisi yapıp ölçü sonunda en son notada Nim şehnaz (sol dört koma diyez) vurgulanıp bir sonraki ölçüye hazırlık yapıldığı görülmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde Nim hicaz perdesini kullanarak çıkış nağmeleri ile Hüseyini (Mi) perdesinde Hicaz çeşnisi yapıldığı görülmektedir.

3. ve 4. Ölçü: iki ölçüde Neva (Re) perdesinde Buselik beşli dizi sesleri görülmektedir.

5. Ölçü: 5. ölçüde, yegâh (Re) perdesinde buselik çeşnisi ile aranağmeye giriş ölçüsü görülmektedir.

Şekil 28 “Seyr etmek için seyrini ey ruh-i revanım” isimli Eserin Notaları aranağme bölümü

1. **Ölçü:** 1. ölçüde, Muhayyer (La) perdesinde Kürdi çeşnisi yapıldığı görülmektedir.
2. **Ölçü:** 2. ölçüde, Neva’da Kürdi çeşnisi gösterilip Nim hicaz perdesi ile yedenleyerek Neva’da Buselik üçlüsü görülmektedir.
3. **Ölçü:** 3. ölçüde, Dügâh’ta Kürdi dörtlüsü ile başlayıp Acem Aşiran (Fa sesi) perdesinde Çargâh beşlisi ile ölçüyü tamamladığı görülmektedir.
4. **Ölçü:** 4. ölçüde, Yegâh’ta Buselik dizisinin olduğu görülmektedir.

4.6. HİCAZ MAKAMI

Durak(Karar): La (Dügâh) perdesidir.

Seyr: İnici-çıkıcı, bazen de çıkıcı olarak kullanılmıştır.

Güçlüsü: Re (Nevâ) perdesidir.

Dizi: Yerinde Hicaz dörtlüsüne Nevâ’da Rast beşlisinin eklenmesinden meydana gelmiştir.

Şekil 29 Hicaz Makamı Dizisi

Donanım: Si için bakiye bemolü, Fa ve Do için bakiye diyezi donanıma yazılır.

Yeden: Sol (Rast) perdesidir.

Genişleme: Makamın genişlemesi pest bölgeden Yegâh'ta Rast beşlisi ile tiz bölgelerde genişleyip Muhayyer perdesinde Bûselik dörtlüsü ile genişler.

Seyri: Durak veya güçlü civarından seyre başlanır. Yerinde Dügâh'ta Hicaz dörtlüsü gösterilir. Sonra Nevâ'da Rast beşlisi gösterilerek Nevâ perdesinde Rast çeşnisiyle yarım karar yapılır. Yerinde Nikriz'li, Nevâ'da Bûselik'li, Hüseyinî'de Uşşâk'lı, Hüseyinî'de Hicaz'lı ve Dik Kürdî perdesinde çeşnisiz asma kararların yanında geçkiler gösterilir. Daha sonra istenirse hem tiz hem de pest bölgelerde dolaşıldıktan sonra Dügâh perdesinde Hicaz dizisiyle tam karar yapılır (Özkan, 1998: 140-141-146).

4.6.1. “Aşk hastasıyım bakma benim nabzıma doktor” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

TÜRK AKSAĞI
120

HICAZ SARKI
AŞK HASTASIYIM BAKMA BENİM NABZIMA

MÜZİK: İSAK VARON

1 3 5 3

AŞK HAS TA SI YIM BAK MA BE NİM

NAB ZI MA DOK TOR

TOR A BİR FET Mİ SA A HEM DET GEC

Mİ DİR ME Sİ AŞK HEM RÜ GEÇ HU MA BİR ME Sİ PEK

Şekil 30 “Aşk hastasıyım bakma benim nabzıma doktor” isimli Eserin Notaları Zemin -Nakarat bölümü

Eserin Zemin ve Nakarat bölümlerinde (1. ölçüden 16. ölçü dâhil). Uzzal makamı görülmektedir. **Uzzal Makamı:** Yerinde Hicaz beşlisi ile Hüseyini perdesinde Uşşak dörtlüsünün birleşmesinden oluşur ve Uzzal makamı Hicaz makamının bir üyesidir.

1. ve 2. Ölçü: 1. Ve 2. ölçüde, Hüseyini(Mi) perdesinde Uşşak dörtlüsü görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Neva’da Buselik Buselik beşlisi görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, ölçüde Yerinde düğâh perdesinde (La sesi) Hicaz dörtlü dizi görülmektedir.

5. Ölçü: 5. ölçüde, Neva’da Rast çeşnisi ile çıkıcı ezgilendirilip Neva’da Rast nağmeleri ile ölçünün devam ettiği görülmektedir.

6. Ölçü: 6. ölçüde, Muhayyer (La)perdesinde Buselik çeşnisi görülmektedir.

7. Ölçü: 7. ölçüde, Hüseyini (Mi) perdesinde Uşşak dörtlüsü seslendirildiği görülmektedir.

8. Ölçü (1. dolap): 8. ölçüde, Düğâh(La)perdesinde Hicaz beşlisi görülmektedir.

9. Ölçü (2. dolap): 9. ölçüde, Hüseyini perdesinde Uşşak üçlüsü görülmektedir.

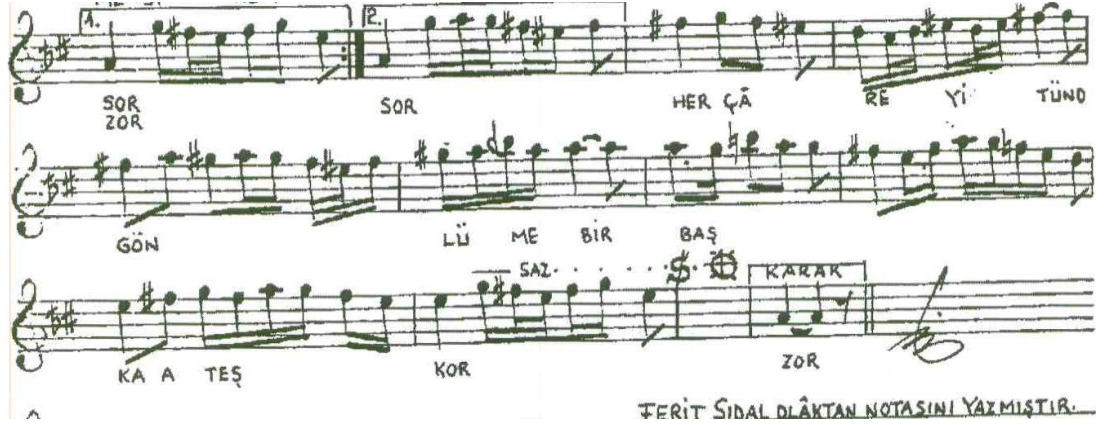
10. Ölçü: 10. ölçüde, Hüseyini perdesinde Hüseyini beşlisi görülmektedir.

11. Ölçü: 11. ölçüde, Nevada buselik çeşnisinin olduğu görülmektedir.

12. Ölçü: 12. ölçüde, Neva’da buselik çeşnisi görülmektedir.

11. 12. 13. 14. 15. ve 16. Ölçü: 11. Ve 16. Ölçüler arasında, altı ölçüde birlikte Hicaz makamının bir üyesi olan Hicaz Humayun makam dizisi görülmektedir.

13. 14. 15. ve 16. Ölçü: 13. Ve 16. Ölçüler arasında, Düğâh’ta Hicaz dörtlü ve beşlilerini karışık bir şekilde işlediği görülmektedir.

Şekil 31 “Aşk hastasıym bakma benim nabzıma doktor” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

Bestekâr Hicaz makamındaki bu eserinde Hicaz Humayun makamı ile Uzzal Makamını girift (iç içe) kullanmıştır ki bu Hicaz Makamı ailesinin bir özelliğidir.

1. Ölçü (1. dolap): 1.ölçüde, nakarat dönüşü için Hüseyini’de Uşşak üçlüsü görülmektedir.

2. Ölçü (2. dolap): 2.ölçüde, Meyana geçiş için Eviç’te Segâh çeşnisi görülmektedir.

3. ve 4. Ölçü: 3. Ve 4. ölçüde, Eviç perdesinde Segâh çeşnileri görülmektedir.

5. ve 6. Ölçü: 5. Ve 6. ölçüde, Eviç’te Müstear çeşnisi görülmektedir.

7. ve 8. Ölçü: 7. Ve 8. ölçüde, yirmi üçüncü ve devamında yirmi dördüncü ölçünün ilk dördlüğüne kadar olan bölümde Hüseyini perdesinde Hüseyini ile başlayıp yirmi dördüncü ölçüde Neva (Re) perdesinde Buselik beşlisi ile ölçülerin tamamlandığı görülmektedir.

9. ve 10. Ölçü: 9. Ve 10.ölçüde, Hüseyini (Mi) perdesinde Uşşâk dördlüsünün kullanıldığı görülmektedir.

4.7.HÜSEYNÎ MAKAMI

Durak(Karar):Dügâh perdesi.

Seyir: İnici-çıkıcı özelliğe sahiptir.

Güçlü: Hüseyinî (Mi sesi) perdesi.

Dizi: Dügâh perdesinde(Yerinde) Hüseyinî beşlisine, Hüseyinî'de Uşşâk dörtlüsünün eklenmesinden oluşur.

Donanım: Si için koma, Fa için bakiye diyezi donanıma yazılır. Gerekli olan farklı değişiklikler eser içinde gösterilir.

Yeden: Sol (Rast) perdesidir.

Genişleme: Muhayyer'de Hüseyinî beşlisi ve Muhayyer'de Bûselik beşlisiyle genişleme gösterir.

Hüseyinî Makamı Dizisi

Şekil 32 Hüseyinî Makamı Dizisi

Seyri: Seyre, güçlü perdesi olan Hüseyinî perdesi civarından başlanır. Diziyi meydana getiren çeşnilerde karışık gezindikten sonra Dügâh'ta Hüseyinî beşlisi gösterilir ardından güçlü Hüseyinî perdesi gösterilir. Hüseyinî perdesinde Uşşâk çeşnili yarım karar yapılır. Bu arada Çargâh'ta Çargâh, Segâh'ta Segâh, Segâh'ta Eksik Segâh, Rast'ta Rast, Segâh'ta Eksik Ferâhnâk gibi dizide karışık gezinilerek gerekli yerlerde asma kararlar gösterilip istenirse genişlemiş kısımlar da gösterilir daha sonra Dügâh perdesinde Hüseyinî dizisiyle tam karar yapılır. (Özkan, 1998: 156-158).

4.7.1. “Ay doğarken şu tepeden iner zeybekler” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi

AY DOĞARKEN ŞU TEPEDEN İNER ZEYBEKLER

Yusuf Ziya Ortaç

İzak Varon Efendi

The image shows the musical notation for the song 'Ay doğarken şu tepeden iner zeybekler'. It consists of four staves of music in 4/4 time, with a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written below the notes. The first staff contains the lyrics 'Ay do ğar ken' and 'şu te pe den'. The second staff contains 'i ne riz bin (bey) ler' and 'Ay do ğar ken'. The third staff contains 'şu te pe den'. The fourth staff contains 'i ne riz bin(bey) ler'.

Şekil 33 “Ay doğarken şu tepeden iner zeybekler” isimli Eserin Notaları zemin bölümü

Hüseyini makamındaki bu eserde besteci Neva (Re) perdesi üzerinde askıda kalarak makamı tamamlamıştır. Fakat hüseyini makamında karar sesi düğâh (La) olduğu halde eserin tam karar yapılmadığı görülmektedir.

Eserin orijinal notası eklerde bulunmaktadır.

1. ve 2. Ölçü: 1. Ve 2. Ölçüde, Muhayyer (La)perdesi güçlendiği görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Muhayyer perdesinde kürdi çeşnisinin ardından Neva’da Rast beşlisi görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, ölçünün ilk sesi olan Neva perdesi bir önceki ölçüdekiNeva’da Rast beşlisini tamamlamış olduğu daha sonra Muhayyer perdesinde kürdi çeşnisi görülmektedir.

5. ve 6. Ölçü: iki ölçüde, Muhayyer (La) perdesi güçlendiği görülmektedir.

7. Ölçü: 7. ölçüde, Muhayyer (La) perdesinde hüseyini çeşnisi görülmektedir.

8. Ölçü: 8. ölçüde, Hüseyini (Mi sesi) perdesinde Uşşak dörtlüsü görülmektedir.

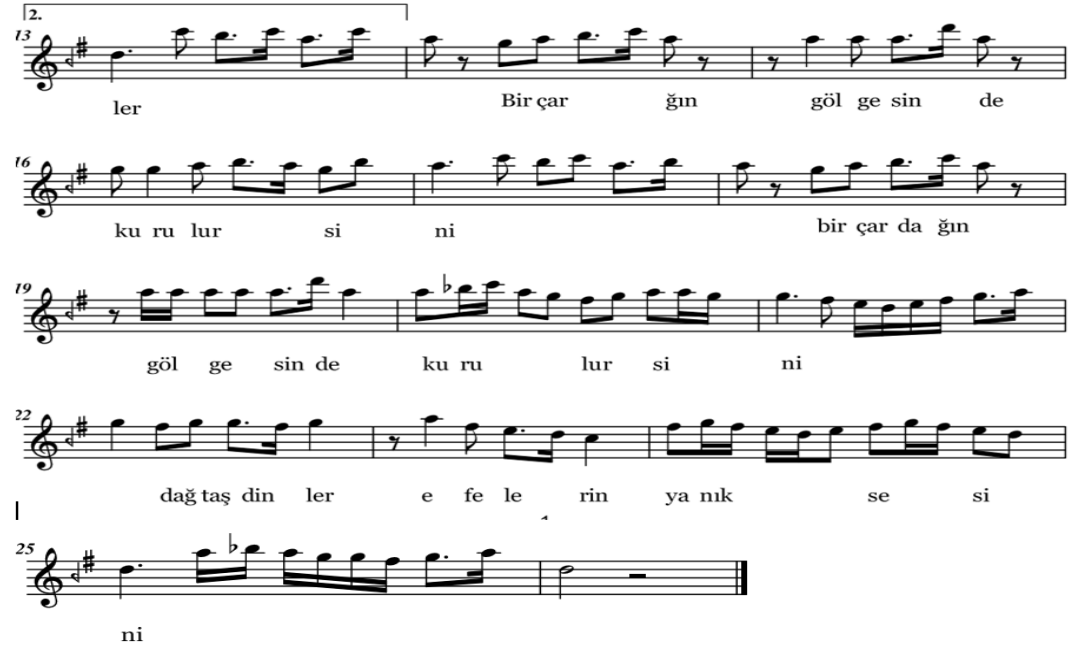

Şekil 34 “Ay doğarken şu tepeden iner zeybekler” isimli Eserin Notaları Nakarat Bölümü

1. ve 2. Ölçü: 1. Ve 2. ölçüde, çargâh (Do sesi) perdesinde pençgâh beşlisi görülmektedir.

3. ve 4. Ölçü (1. dolap): 3. Ve 4. ölçüde, 3. ölçüden 4. ölçüdeki ilk ses olan re sesine kadar Neva perdesinde rast görülmekte, 4. ölçüde ise Muhayyer perdesinde kürdi görülmektedir.

5. Ölçü (2. dolap): 5. ölçüde, Neva perperdesinden tiz çargâh sesi ile meyan bölümüne geçiş ezgileri görülmektedir.

Şekil 35 “Ay doğarken şu tepeden iner zeybekler” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. Ölçü (2. dolap): 1. ölçüde Neva perperdesinden tiz çargâh sesi ile meyan bölümüne geçiş ezgileri görülmektedir

2. 3. 4. 5. 6. ve 7. Ölçü: 2. Ve 7. ölçüler arasında, muhayyer perdesinde (La) simetrik Hüseyni beşli dizileri görülmektedir.

8. Ölçü: 8. ölçüde, Muhayyer perdesinde kürdi görülmektedir.

9. Ölçü: 9. ölçüde, Hüseyride uşşak çeşnisi görülmektedir.

10. ve 11. Ölçü: 10. Ve 11. ölçüde, çargâh (Do sesi) perdesinde pençgâh beşlisi görülmektedir.

12. ve 13. Ölçü: 12. Ve 13. ölçüde, 12. ölçüden 13. ölçüdeki ilk ses olan re sesine kadar Neva perdesinde rast görülmekte, 13. ölçüde ise Muhayyer perdesinde kürdi görülmektedir.

14. Ölçü: 14. ölçüde, Hüseyni makamının karar sesi olan Dügâh (La sesi) perdesinde eser tamamlanması gerekirken, Neva (Re sesi) perdesiyle eserin tamamlanmış olduğu görülmektedir.

4.7.2. “Baygın suların göğsüne yaslandıda bi-tab” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi

Şekil 36 “Baygın suların göğsüne yaslandıda bi-tab” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

Bestecinin şarkı formatında bestelemiş olduğu “Baygın suların göğsüne yaslandıda bi-tab” isimli eserinin yine bestecinin kendisinin yazdığı Kültür bakanlığı kayıtlarında olan Hüseyin saz eseri ile birebir aynı olduğu görülmektedir. Bestecinin Hüseyin saz eseri ve Hüseyin şarkısı ekler bölümünde bütün olarak notası verilmektedir.

1. ve 2. Ölçü: 1. Ve 2. ölçüde, Dügâh (La) perdesinde Hüseyin beşlisini göstererek Hüseyin (Mi) güçlü perdesinin güçlendirildiği görülmektedir.

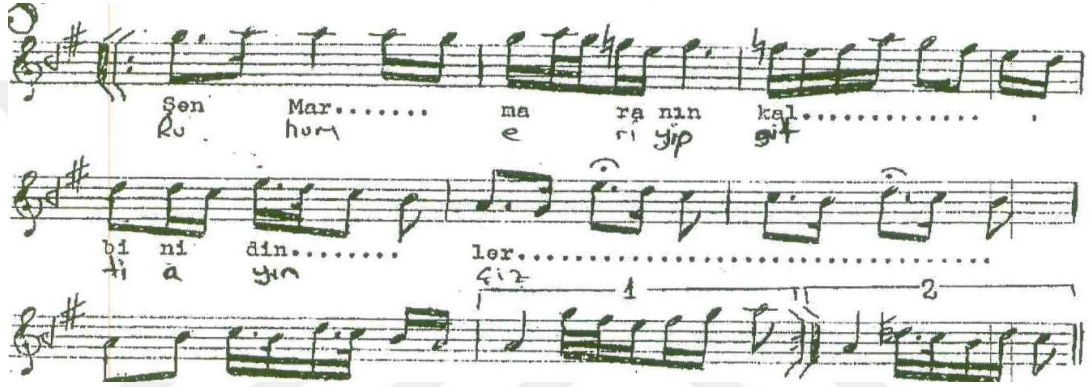
3. Ölçü: 3. ölçüde, Hüseyini perdesinde bir Uşşâk dörtlüsünün yapıldığı görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Neva (Re sesi) perdesinde Rast çeşnisi görülmektedir.

5. 6. Ve 7. Ölçü: 5. Ve 7. Ölçüler arasında, Hüseyini(Mi) perdesinde Uşşâk dörtlüsü görülmektedir.

8. Ölçü (1. dolap): 8. ölçüde, Dügâh(La) perdesinde Hüseyini beşlisi görülmektedir.

9. Ölçü (2. dolap): 9.ölçüde, Hüseyini (Mi) perdesinde Uşşâk dörtlüsü görülmektedir.

Şekil 37 “Baygın suların göğsüne yaslandıda bi-tab” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, Muhayyer civarında dolaşıp Acem perdesinde çeşnisiz asma kalış yapılmıştır. İkinci ölçüde Acem(Fa sesi)perdesi güçlendirilerek İkinci ölçüde çeşnisiz asma kalış yapıldığı görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Neva’da Buselik beşlisinin yapıldığı görülmektedir.

4. ve 5. Ölçü: 4. Ve 5. Ölçüde, dördüncü ölçüde Dügâhta Uşşâk çeşnisiyle inip beşinci ölçüde Rast’ta Rast çeşnisinin yapıldığı görülmektedir.

6. Ölçü: 6. ölçüde, Uşşâk perdesinde (si koma bemol)çeşnisiz asma kalışlar göstermiştir.

7. Ölçü: 7. ölçüde, Yerinde Uşşâk 4’lüsü görülmektedir.

8. Ölçü (1. dolap): 8. ölçüde, (nakarata dönüş dolabı) Hüseyini perdesinde Uşşâk dörtlüsü görülmektedir.

9. Ölçü (2. dolap): 9.ölçüde, Meyan için eksik saba 4’lüsü (KSS) seslerinde dolaşıldığı görülmektedir.

Şekil 38 “Baygın suların göğsüne yaslandıda bi-tab” isimli Eserin Notaları
Meyan bölümü

1. 2. 3. ve 4. Ölçü: 1. Ve 4. Ölçüler arasında, Saba makamına geçki yapılmıştır. Dolayısıyla meyan bölmünün 3. ölçüsündeki fa sesi naturel olup acem perdesi olmalıdır. Yani Çargâh'ta Hicaz yerinde eksik saba 4'lüsü seslerinin kullanıldığı görülmektedir.

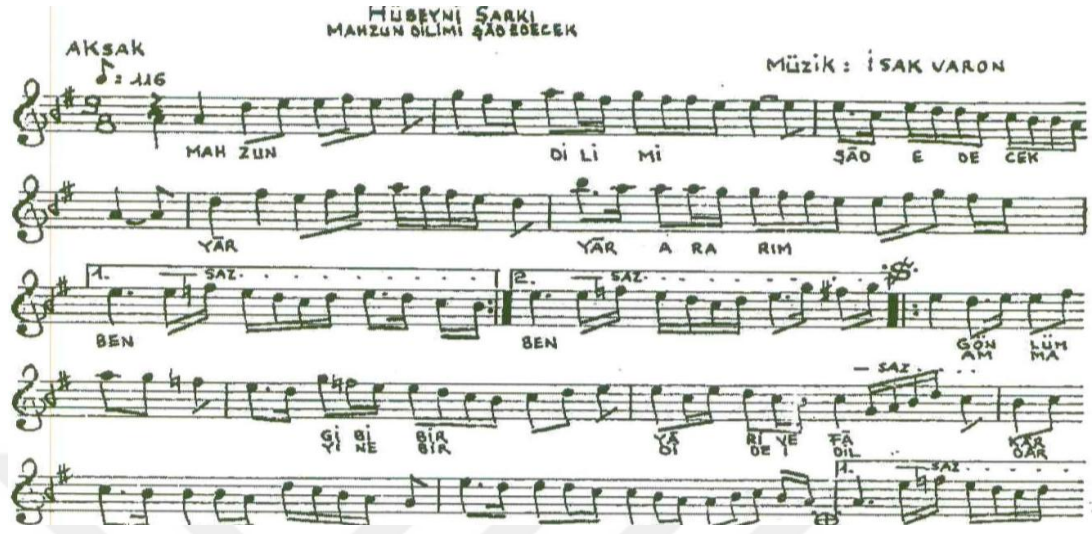
5. Ölçü: 5. Ölçüde, Nim Hicaz(Do dört koma sesi) perdesi altere ses olarak kullanıldığı görülmektedir.

6. ve 7. Ölçü: İki ölçüde, Hüseyini’de Uşşak (si tiz segâh sesi kullanılmış) görülmektedir.

8. Ölçü: 8. ölçüde, Meyan için eksik saba dörtlü (KSS) seslerinde dolaştığı görülmektedir.

9. Ölçü: 9. ölçüde, Hüseyini’de Uşşâk dörtlü dizi sesleri ile nakarata geçiş yapıldığı görülmektedir.

4.7.3. “Mahzun dilimi şad edecek yar ararım ben” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi

Şekil 39 “Mahzun dilimi şad edecek yar ararım ben” isimli Eserin Notaları Zemin ve Nakarat bölümü

Eserin zemin bölümünde Acemli Hüseyini makamı dizileri (Hüseyini perdesinde Kürdi ve Dügâh perdesinde Hüseyini) görülmektedir.

1. ve 2. Ölçü: iki ölçüde Hüseyini perdesinde Uşşak dörtlüsü görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Dügâh(La)perdesinde Hüseyini beşlisi görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, ölçüde Neva(Re) perdesinde Rast beşlisi görülmektedir.

5. Ölçü: 5. Ölçüde, Hüseyini perdesinde Uşşak dörtlüsü görülmektedir.

6. Ölçü (1. Dolap): 6. ölçüde Hüseyini perdesinde Kürdi üçlüsü görülmektedir.

7. Ölçü (2. Dolap): 7. ölçüde Hüseyini perdesinde Kürdi üçlüsü görülmektedir ve Hüseyini perdesinde Uşşak üçlüsü yapıldığı görülmektedir.

8. Ölçü: 8. ölçüde, Hüseyini perdesinin güçlendirildiği görülmektedir.

9. Ölçü: 9. ölçüde, Hüseyini perdesinde Kürdi üçlüsü görülmektedir.

10. Ölçü: 10. ölçüde, Çargâh perdesinde Çargâh üçlüsü görülmektedir.

11. Ölçü: 11. ölçüde., Rast perdesinde Rast beşlisi görülmektedir.

12. Ölçü: 12. ölçüde, (Yerinde) Dügâh perdesinde Hüseyini beşlisi görülmektedir.

13. Ölçü: (1. Dolap): 13. ölçüde bir bölümü İncelendiğinde, Nakarata dönüş ezgileri ile makamın güçlüsü olan hüseyni (Mi sesi) perdesinin güçlendirildiği görülmektedir.

FERİT SİDAL DİÂKTAN NOTASINI YAZMIŞTIR.

Şekil 40 “Mahzun dilimi şad edecek yar ararım ben” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. Ölçü: 1. dolap birinci bölümde, Nakarata dönüş ezgileri ile makamın güçlüsü olan hüseyni (Mi sesi) perdesinin güçlendirildiği görülmektedir.

2. 3. Ve 4. Ölçü: 2. Ve 4. Ölçüler arasında, Gerdaniye (Sol) perdesinde Hicaz makamı dizi sesleri görülmektedir.

5. Ölçü: 5. ölçüde, Ölçünün ilk dörtlük notalarında onaltıncı ölçüdeki dizi tamamlamış ve ardından Hüseyni perdesinde Uşşâk dörtlüsü yapıldığı görülmektedir.

6. Ölçü: 6. ölçüde, Neva perdesinde Buselik beşli sesleri görülmektedir.

7. Ölçü: 7. ölçüde, Hüseyni perdesinde Uşşâk dörtlüsü görülmektedir.

8. Ölçü: 8. ölçüde Hüseyni perdesinde Kürdi üçlüsünün ardından yirminci ölçünün sonuna doğru yapılan atlamalı sesler ile Hüseyni perdesi güçlendirilip sekizinci ölçüye geçilerek güçlü olan Hüseyni perdesine vurgu yapıp nakarat bölümüne geçildiği görülmektedir.

9. Ölçü: 9. ölçüde, Karar yani Durak sesi düğâh (la) görülmektedir.

4.7.4. “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgün” (Eski Yazı) isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi

Takat mı gelir cevrine ey ruhleri gülgun

HAZIM BEY

İSAK VARON

Şekil 41 “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgun” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

Eserin orijinal notası eklerde bulunmaktadır.

1. Ölçü: 1. ölçüde, Hüseyini perdesinde Uşşak üçlüsü görülmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Neva perdesinde Rast beşlisi ve Çargâh perdesinde Çargâh üçlüsü görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Neva perdesinde Rast beşlisi ve Hüseyini perdesinde Uşşakdörtlüsü görülmektedir.

4. Ölçü (1. dolap): 4. ölçüde, Yerinde Hüseyini 5’lisi görülmektedir.

Şekil 42 “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgun” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

1. Ölçü (2. dolap): 1. ölçüde, yerinde Hüseyini 5'lisi yapılarak beşinci ölçü sonuna doğru Muhayyer (La) sesinin güçlendirildiği görülmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Hüseyini perdesinde Uşşak dörtlüsü görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde İncelendiğinde, Hüseyini perdesinde Uşşak üçlüsü ve Yerinde Hüseyini 5'lisi görülmektedir.

4. ve 5. Ölçü: İki ölçüde, sekizinci ölçüde Yerinde Hüseyini 5'lisi yapıp beşinci ölçü 1. dolapta, yerinde Hüseyini 5'lisi görülmektedir.

6. Ölçü (2. dolap): 6. Ölçüde, Gerdaniye perdesinde Hicaz görülmektedir.

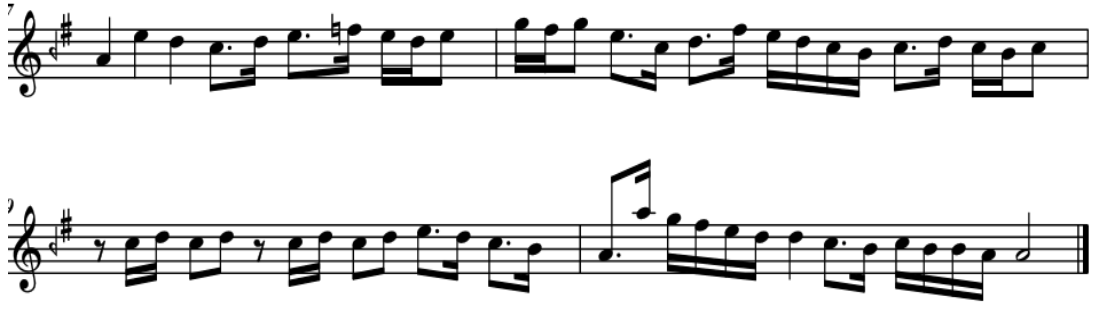

Şekil 43 “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgün” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. ve 2. Ölçü: 1. Ve 2. ölçüde, Hüseyini perdesinde Hicaz dizi görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Neva perdesinde Rast dizisi çıkıcı Hüseyini perdesinde Uşşak dizisi ile inici ezgiler yapıldığı görülmektedir.

4. ve 5. Ölçü: iki ölçüde, yerinde Hüseyini 5'lisi görülmektedir.

Şekil 44 “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgün” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Neva perdesinde Rast çıkıcı nağmelerde Hüseyini perdesinde Kürdi inici nağmelerde görülmektedir.
2. Ölçü: 2. ölçüde, Neva perdesinde Rast çıkıcı nağmelerde Yerinde Hüseyini inici nağmelerde görülmektedir.
3. ve 4. Ölçü: İki ölçüde, Yerinde Hüseyini beşlisi ile aranağmenin karar etmiş olduğu görülmektedir.

4.8.HÜZZÂM MAKAMI

Durak(Karar): Si (Segâh) perdesidir.

Seyir: İnici-çıkıcı özelliktedir.

Güçlü: Re (Nevâ) perdesidir.

Dizi: Yerinde Hüzâzâm beşlisine, Eviç’de Hicaz dörtlüsünün birleşmesiyle meydana gelmiştir. Güçlü Nevâ perdesi üzerindeki Hicaz dörtlüsünün, Hümayun dizisi halinde uzatılmasından Gerdâniye perdesi üzerinde bir Bûselik beşlisi meydana geldiği için tiz bölgenin değişik iki çeşniye sahip olduğu görülmektedir. Bundan dolayı makamın mürekkep olmasının sebeplerinden biri olarak belirtilmiştir.

Şekil 45 Hüzâzâm Makamı Dizisi

Donanım: Si için koma bemolü, Mi için bakiye bemolü, Fa için bakiye diyezli donanıma yazılır. Gerekli diğer değişiklikler eser içinde gösterilir.

Yeden: Bakiye diyezli La (Kürdî) perdesidir.

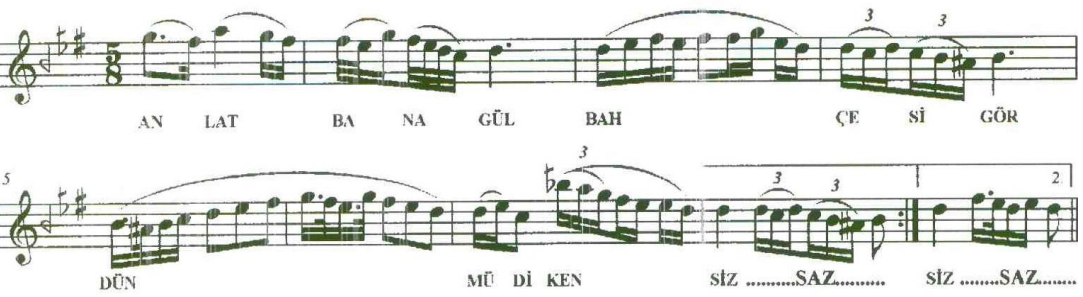
Genişleme: Makam, yapı itibariyle geniş olduğu için ayrıca genişletilmemiştir

Seyri: Seyre, yerinde Hüzâzâ beşlisiyle başlanır. Diziyi meydana getiren çeşnilerde karışık gezindikten sonra güçlü olan Nevâ perdesinde Hicaz çeşnisiyle yarım karar yapılır. Gerekli yerlerde gereken asma kararlar da gösterildikten sonra yine makamı meydana getiren dizilerde karışık gezinilir. Daha sonra Segâh perdesinde mutlaka Hüzâzâ beşlisi ile yedenli tam karar yapılır (Özkan, 1998: 288-291).

4.8.1. “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz.” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

HÜZZAM ŞARKI

Usûl: Türk Aksağı Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz Güfte: Ö.B.Uşaklı
Beste: İsak Varon (1884- -23.2.1962)

Şekil 46 “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, Neva’da Hicaz dörtlüsü görülmektedir.

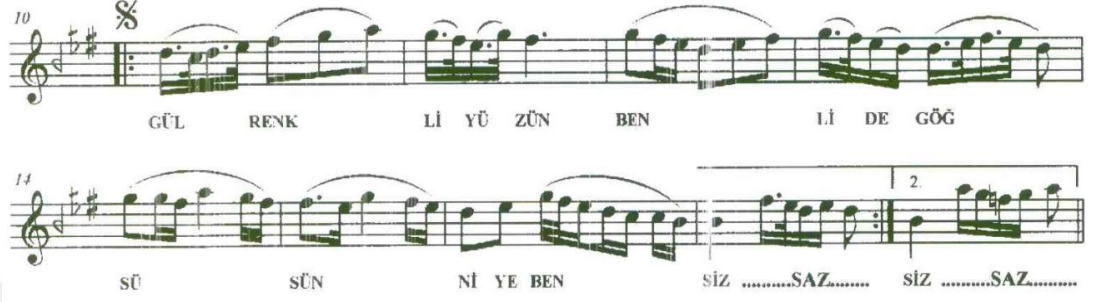
3. ve 4. Ölçü: İki ölçüde, Yerinde (Si bir koma bemol) Hüzâzâ 5’lisi görülmektedir.

5. Ölçü: 5. ölçüde, Hüzâzâ beşlisi nağmelerini çıkıcı olarak kullandığı görülmektedir.

6. Ölçü: 6. ölçüde, Ezgisel olarak Neva’da Hicaz görülmektedir.

7. ve 8. Ölçü: 7. ölçüde Küçük bir çargâh'ta Nikriz gösterip Gerdaniye'de Buselik çeşnisi ile 8. ölçüde (1. dolap) Neva'da Hicaz'a düşüp yerinde Hüzam 5'lisi ile ezgisel akışı zemin bölümünün tekrarına geçildiği görülmektedir.

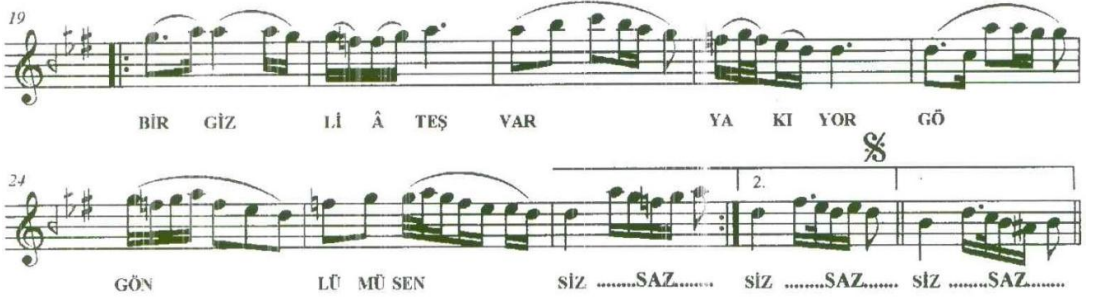
9. Ölçü (2. dolap): 9. ölçüde, Neva'da Hicaz ile nakarata dönüldüğü görülmektedir.

Şekil 47 “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. ve 8. Ölçü: 1. Ve 8. Ölçüler arasında, Yerinde Hüzam 5'lisi ile Neva'da Hicaz çeşnilerinden oluşmakta olduğu görülmektedir.

9. Ölçü: 9. ölçüde, Acem perdesini kullanıp Meyan için Muhayyer perdesinin güçlendirildiği görülmektedir.

Şekil 48. “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. ve 2. Ölçü: iki ölçüde, Muhayyer perdesini güçlendirmeye devam edildiği görülmektedir.

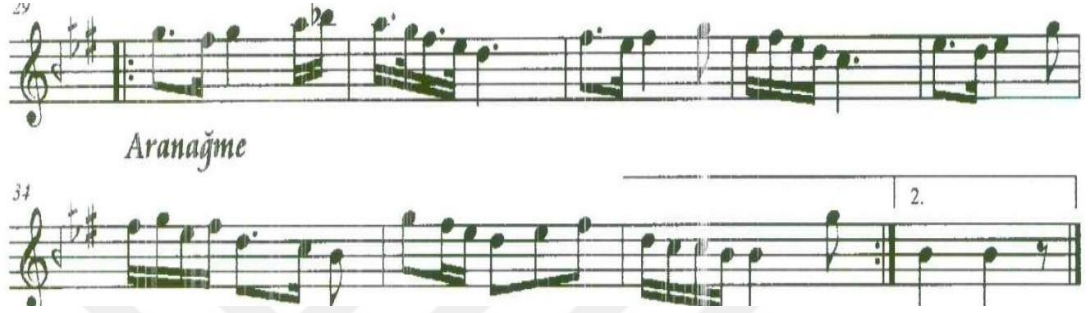
3. Ölçü: 3. ölçüde, Gerdaniye'de Rast çeşnisi görülmektedir.

4. 5. 6. ve 7. Ölçü: 4. Ve 7. Ölçüler arasında, Neva’da Kürdi dizileri seslendirildiği görülmektedir.

8. Ölçü: 8. ölçüde, Meyana dönüş dolabında Acem perdesini kullanıp meyan için Muhayyer perdesini güçlendirdiği görülmektedir.

9. Ölçü: 9. Ölçüde, Nakarata dönüş Neva’da Hicaz üçlüsü görülmektedir.

10. Ölçü: 10. Ölçüde, Yerinde Hüzzam 5’lisi ile karara gidilip eserin tamamlanmış olduğu görülmektedir.

Şekil 49 “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Gerdaniye perdesinde Buselik üçlüsü görülmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Neva’da Hicaz beşlisi görülmektedir.

3. ve 4. Ölçü: İki ölçüde, Çargâh’ta Nikriz çeşnisi görülmektedir.

5. ve 6. Ölçü: İki ölçüde, Yerinde Hüzzam 5’lisi görülmektedir.

7. ve 8. Ölçü: İki ölçüde, Segâh’ta Hüzzam 5’lisi görülmektedir.

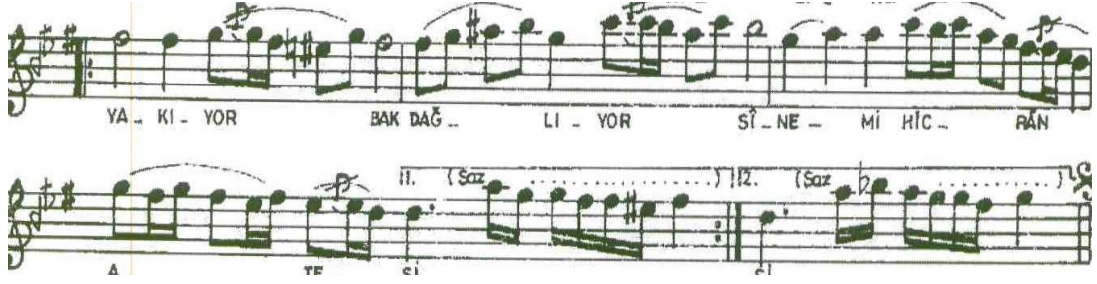
9. Ölçü: 9.ölçüde, Hüzzam makamının karar si Si (Segâh) perdesi görülmektedir.

4.8.2.“Bilemem ben de nasıl düştüm o zalim eline” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

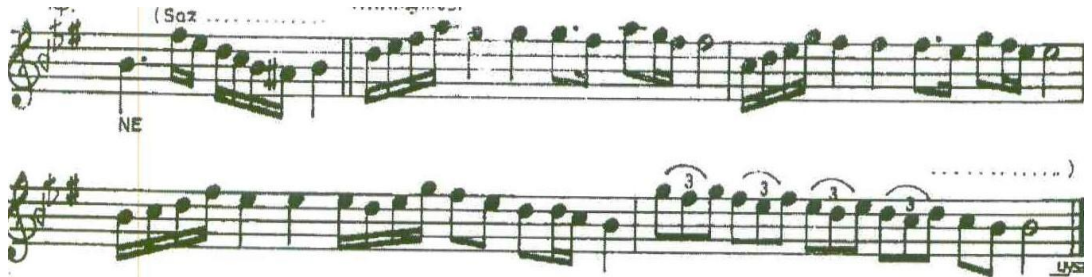
Şekil 50 “Bilemem ben de nasıl düştüm o zalim eline” isimli Eserin Notaları Zemin- Nakarat bölümü

1. **Ölçü:** 1. ölçüde, Neva (Re) perdesinde Hicaz dörtlüsü görülmektedir.
2. **Ölçü:** 2. ölçüde, Yerinde Hüzzam beşlisi olduğu görülmektedir.
3. ve 4. **Ölçü:** 3. ölçüde Yerinde Hüzzam 5’lisi nağmelerini çıkıcı kullanarak Neva’da Hicaz dörtü dizisini gösterip 4. ölçüde yani 1. dolapta tekrar Segâh’ta Hüzzam 5’lisi ile zemin bölümünü karara vardırması olduğu görülmektedir.
5. **Ölçü:** 5. ölçüde, Neva’da Hicaz Dörtlüsünü gösterip Gerdaniye’de Buselik çeşnisi ile kalış yapmış olduğu görülmektedir.
6. **Ölçü:** 6. ölçüde, Acem’de Çargâh çeşnisi görülmektedir.
7. **Ölçü:** 7. ölçüde, Çargâh perdesinde Nikriz beşlisi yapıp tekrar Gerdaniye perdesinin güçlendirildiği görülmektedir.
8. ve 9. **Ölçü:** İki ölçüde, Segâh (si bir koma bemol) perdesinde Hüzzam 5’lisi yapıldığı görülmektedir.
10. **Ölçü:** 10. ölçüde, Hüzzam 5’lisi ile karar edip meyan için Eviçte Segâh çeşnisini göstermektedir.

Şekil 51 “Bilemem ben de nasıl düştüm o zalim eline” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. **Ölçü:** 1. ölçüde, Eviç’te Segâh dörtlüsü görülmektedir.
2. **Ölçü:** 2. ölçüde, Eviç’te Hicaz çıkıcı nağmelerden sonra tiz Segâh’ta Segâh görülmektedir.
3. **Ölçü:** 3. ölçüde, Gerdaniye’de Rast çıkıcı nağmelerin ardından Neva’da Hicaz dörtlüsü görülmektedir.
4. **Ölçü:** 4. ölçüde, Neva’da Hicaz dizisi ile Meyan dönüşü için 1. dolapta Eviç’te Segâh yapılmış olduğu ve 2. dolapta Gerdaniye’de Buselik ile nakarata dönüldüğü görülmektedir.

Şekil 52 “Bilemem ben de nasıl düştüm o zalim eline” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü

Aranağmede saz bölümü: İncelendiğinde, inici nağmelerle yerinde (Segâh perdesi) Hüzzam beşlisi görülmektedir.

1. **Ölçü:** 1. ölçüde, çıkıcı nağmelerle Neva’da Hicaz dizisini gösterdiği, iniş nağmesinde Eviç perdesini güçlendirdiği görülmektedir.

2. **Ölçü:** 2. ölçüde, Çargâh'ta Nikrizli çıkıp Hisar perdesini güçlendirdiği görülmektedir.

3. ve 4. **Ölçü:** İki ölçüde, Yerinde Hüzam beşlisi ile aranağmeyi tamamladığı görülmektedir.

4.8.3. “Derd-i dil bitmez derunumda ne ateşler yanar” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi sayfa:1

AĞIR AKSAK H Ü Z Z A M Ş A R K I İSAK VARON
Derd-i dil bitmez derunumda ...

DER Dİ DİL BİT MEZ DE RU . . NUM
DA NE A . . TEŞ LER YA NAR SAZ
REN Gİ Mİ . . SOL DUR DU HİÇ . . RİN
YÂ RE İ . . AŞ KİM KA NAR SAZ

Şekil 53 “Derd-i dil bitmez derunumda ne ateşler yanar” isimli Eserin Notaları Zemin - Nakarat bölümü

1. **Ölçü:** 1. ölçüde, Segâh perdesinde Hüzam beşlisi görülmektedir.

2. 3. ve 4. **Ölçü:** 2. Ve 4. Ölçüler arasında, Neva'da Hicaz ve Gerdaniye'de Buselik dizileri görülmektedir.

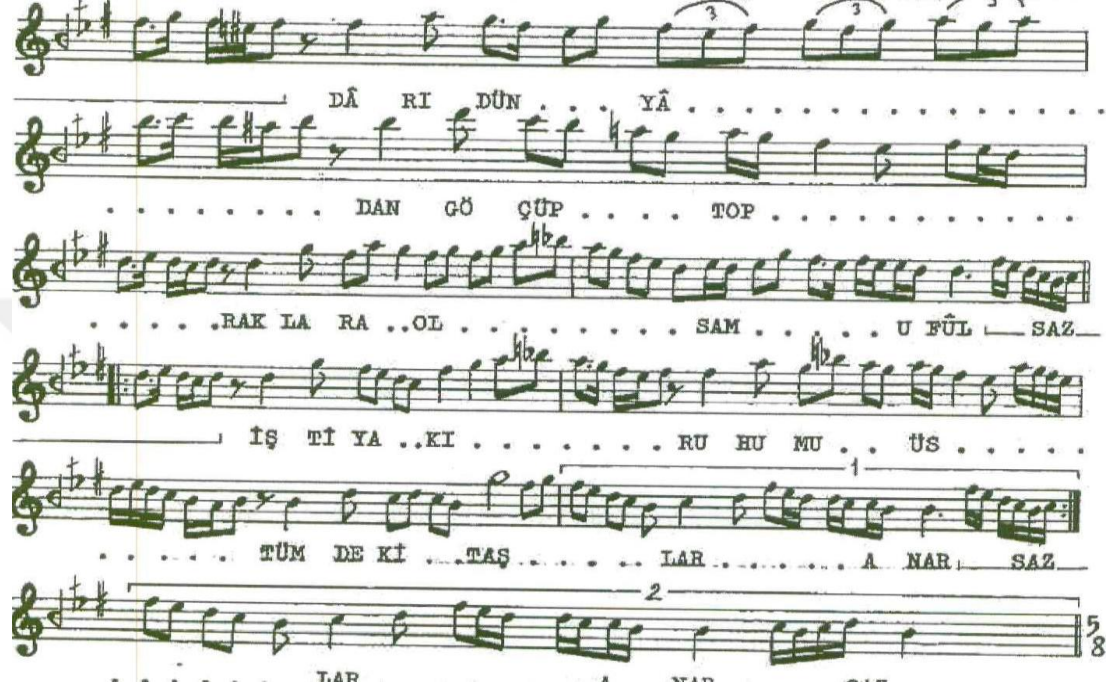
5. **Ölçü:** 5. ölçüde, Neva'da Hicaz tamamlandıktan sonra Çargâh'ta Nikriz ve Gerdaniye'de Buselik 5'li dizisinin açıldığı görülmektedir.

6. **Ölçü:** 6. ölçüde, Acem'de çargâhlı bir ezgisel inicilik görülmektedir.

7. **Ölçü:** 7. ölçüde, Segâh'ta Hüzam dizisinin tamamlanmış olduğu görülmektedir.

8. Ölçü (1. dolap): 8. ölçüde, Gerdaniye perdesi güçlendirilip Segâh'ta Hüzam çeşnisi ile ezgisel nakarata geri dönüş yapıldığı görülmektedir.

9. Ölçü (2. Dolap): 9. ölçüde, Yerinde Hüzam çeşnisini gösterip Eviç'te Segâh ile meyan bölümüne dönüldüğü görülmektedir.

Şekil 54 “Derd-i dil bitmez derunumda ne ateşler yanar” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Eviç perdesinde Segâh dörtlüsü görülmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Tiz segâh'ta segâh, Gerdaniye'de Rast çeşnisini yapıp Neva perdesine Hicaz dörtlüsü ile inici nağmeler görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Neva'da Hicaz nağmeleri ile Gerdaniye'de Buselik beşlisi görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Neva'da Hicaz dörtlüsü görülmektedir.

5. Ölçü: 5. ölçüde, Neva'da Hicaz tamamlandıktan sonra Çargâh'ta Nikriz ve Gerdaniye'de Buselik beşli nağmelerinin açıldığı görülmektedir.

6. Ölçü: 6. ölçüde, Acem'de çargâh çeşnili ezgisel düşüş olduğu görülmektedir.

7. Ölçü: 7. ölçüde, Segâh'ta Hüzam ile ölçünün tamamlandığı görülmektedir.

8. Ölçü (1. dolap): 8. ölçüde, Gerdaniye perdesi güçlendirilip Segâh'ta Hüzam çeşnisi ile dolaşp nakarata geri dönlüdüğü görölmektedir.

9. Ölçü (2. dolap): 9. ölçüde, Yerinde Hüzam 5'lisi görölmektedir.

4.8.3. “Derd-i dil bitmez derunumda ne ateşler yanar” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi sayfa:2

HÜZZAM ŞARKI'NIN DEVAMI (2.Sayfa)
Derd-i dil bitmez derunumda ...

(Türk Aksağı)

NA ZI ... IS ... TIĞ. ... NÂ NA ... BİL ... MEM
FAR TI ... AŞ ... KIM ... MI ... SE BEP ... BEP SAZ
HEM SE VİN DİR ... MEK HEM AĞ ... LAT MAK
MU RA ... DIN ... MI ... A CEP ... Haski

Şekil 55 “Derd-i dil bitmez derunumda ne ateşler yanar” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

Eserde usûl değışikliğı olmuştur. 9/4'lük Ağır aksak usûlünden 5/8 'lik Türk Aksağı usûlüne geçilmiştir.

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, atlamalı nağmelerde Eviç perdesinin güçlendirildiğı görölmektedir.

3 ve 4. Ölçü: İki ölçüde, Neva'da Hicaz dörtlüsünün yapıldığı görölmektedir.

5. 6. 7. ve 8. Ölçü: 5. Ve 8. Ölçüler arasında, Gerdaniye'de Buselik ardından Neva'da Hicaz gösterip daha sonra 7. Ve 8. Ölçüde Yerinde Hüzam 5'lisinin tamamlandığı görölmektedir.

9. 10. ve 11. Ölçü: 9. Ve 11. Ölçüler arasında, Hisar perdesini güçlendirerek çeşnisiz kalış yapıldığı görölmektedir.

12. 13. 14. 15. 16. ve 17. ölçü: 12. Ve 17. Ölçüler arasında, Yerinde Hüzam 5’li dizilerinin yapıldığı görülmektedir.

4.8.4. “Kaç yıl beni sen taze yalanlarla avuttun” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

Şekil 56 “Kaç yıl beni sen taze yalanlarla avuttun” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

Eserin orijinal notası eklerde bulunmaktadır.

1. Ölçü: 1. ölçüde, Segâh perdesinde Hüzam dizi görülmektedir.

2. ve 3. Ölçü: İki ölçüde, Eser incelendiğinde 2. ölçüde Segâh’ta Hüzam 5’lisi ile çıkıcı nağmeleri gösterip 3. ölçü ile Neva’da Hicaz çeşnisi ile devam edip Gerdaniye(Sol) perdesinde Buselik yapıldığı görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Neva’da Hicaz’lı asma kalış yapıldığı görülmektedir.

Şekil 57 “Kaç yıl beni sen taze yalanlarla avuttun” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Çargâh’ta Nikriz gösterip Gerdaniye perdesini güçlendirdiği görülmektedir.

2. 3. ve 4. Ölçü: 2. Ve 4. Ölçüler arasında, Neva’da Hicaz dizileri görülmektedir.

5. ve 6. Ölçü: İki ölçüde, Yerinde Hüzzam beşlisi yapılmış olduğu görülmektedir.

7. Ölçü: 7. ölçüde, Neva perdesinde Hicaz ve yerinde Hüzzam gösterip sonunda Gerdaniye perdesini meyan bölümü için güçlendirmiş olduğu görülmektedir.

Şekil 58 “Kaç yıl beni sen taze yalanlarla avuttun” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, Gerdaniye’de Rast görülmektedir.
3. ve 4. Ölçü: İki ölçüde, Tiz Segâh’ta Segâh çeşnisi görülmektedir.
5. Ölçü: 5. Ölçüde, Tiz Segâh’ta Segâh çeşnisi devam edip acem perdesi kullanıldığı görülmektedir.
6. Ölçü: 6. ölçüde, Yerinde Hüzam 5’lisi görülmektedir.
7. Ölçü: 7. ölçüde, Yerinde Hicaz 5’lisini gösterip Neva’da Hicaz ile nakarata dönüldüğü görülmektedir.

4.9. KARCIĞAR MAKAMI

Durak: La (Dügâh) perdesidir.

Seyir: İnici-çıkıcı bir seyir özelliğine sahiptir.

Güçlü: Re (Nevâ) perdesidir.

Dizi: Yerinde Uşşâk dörtlüsüne Nevâ perdesinde Hicaz beşlisinin eklenmesiyle meydana gelmektedir.

Şekil 59 Karcıgar Makamı Dizisi

Donanımı: Si için koma bemolü, Mi için bakiye bemolü ve Fa için bakiye diyezi donanıma yazılır.

Yeden: Sol (Rast) perdesidir.

Genişleme: Dügâh (La) perdesinde Uşşâk dörtlüsü simetrik olarak tiz durak olan Muhayyer perdesine göçürülür ve Muhayyer’de Uşşâk ile genişleme yapılır.

Seyri: Güçlü perdesi civarından başlanır. Dizinin iki tarafında karışık gezindikten sonra Nevâ perdesi üzerinde Hicaz çeşnisi ile yarım karar yapılır. Bu arada gereken yerlerde gerekli asma kalıplar gösterilir. Çargâh’ta Nikriz, Segâh’ta Hüzam, Dügâh’ta Uşşâk, Rast’ta Rast çeşnileri de gösterildikten sonra istenirse

genişleme bölgesinde dolaşılır. Daha sonra Karcıgar veya Beyâtî dizisiyle Dügâh'ta tam karar yapılır (Özkan, 1998: 176-177).

4.9.1. “Haticeme varayım diz çöküp yalvarayım” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

HATİCE

KARCIĞAR TÜRKÜ
METHAL

İSAK VARON E.

HA TI

CE ME VA RA YIM

Şekil 60 “Haticeme varayım diz çöküp yalvarayım” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü

Eserin orijinal notası eklerde bulunmaktadır.

Eserin notası incelendiğinde ilk dört ölçünün (iki dizek) aranağme olduğunu daha sonraki ölçüden itibaren sözlü bölümün olduğu görülmekte ise de Safiye Ayla'nın kendi sesinden dinlediğimizde ilk sekiz ölçünün (iki dizek) aranağme olup daha sonraki ölçüde sözlerin başladığı görülmektedir ki Safiye Ayla ses kaydının notası Türk musikisinde doğru olduğunu söyleyebiliriz.

1. **Ölçü:** 1. ölçüde, Rast (La) perdesinde rast beşlisi görülmektedir.
2. **Ölçü:** 2. ölçüde, Neva (Re) perdesinde Hicaz çeşnisi görülmektedir
3. **ve 4. Ölçü:** İki ölçüde Çargâh perdesinde Nikriz beşlisi görülmektedir.
5. **Ölçü:** 5. ölçüde, Yerine (Segâh perdesi) Hüzzam beşlisi görülmektedir
6. **Ölçü:** 6. ölçüde, Çargâh (Do) perdesinde Nikriz beşlisi görülmektedir.
7. **ve 8. Ölçü:** İki ölçüde, Yerinde uşşâk dörtlüsü görülmektedir.

2
DİZ ÇÖ KÜP YA L VA RA YIM YIM HA Lİ
1. 2.
8
ME RAHM İT MEZ SE KEN Dİ Mİ ÖL DÜ
3
RE YİM E S MER GÖZ LÜ
1. 2.
8
HA Tİ CEM NER DE KAL DIN DÜ N Gİ
1. 2.
4
CE CE BAŞA

Şekil 61 “Haticeme varayım diz çöküp yalvarayım” isimli Eserin Notaları

Eserin sözleri beste ile uyumlu yazılmamıştır. Ses kayıtlarındaki sözlerin aktarımı notadan bağımsız ve olması gerektiği gibi seslendirildiğini görmekteyiz (Safiye Ayla ses kaydı)

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, Makamın yeden sesi ile başlayıp karar sesinde vurgulayıp Rast’ta Rast çeşnisi görülmektedir.

3. ve 4. Ölçü: İki ölçüde, basit suzinak dizisi görülmektedir.

5. ve 6. Ölçü: İki ölçüde, Karcıgar makamının özelliği olan ters glisendo (mi koma bemolden dört koma mı bemole geçiş) yapması gerekirken dört koma mı bemol sesinde ezgiyi devam ettirdiği görülmektedir.

7. ve 8. Ölçü (1. dolap): İki ölçüde Yerde Uşşâk dörtlüsü görülmektedir.

9. Ölçü (2. dolap): 9. ölçüde, Karcıgar makamının karar sesi yani durak sesi olan dügâh(La) perdesi görülmektedir.

10. 11. 12. ve 13. Ölçü: 10. Ve 13. Ölçüler arasında, onsekiz, ondokuz ve yirminci Neva’da Hicaz ve Karcıgar makamı duygusu verilmiştir ardından yirmibirinci ölçüye Çargâh’ta Nikriz ile düştüğü görülmektedir.

İki ölçü birlikte incelendiğinde, Çargâh perdesinde Nikriz görülmektedir.

14. 15. 16. 17. ve 18. Ölçü: 14. Ve 18. Ölçüler arasında, Karcıgar makamı ana dizi seslerinin yapıldığı görülmektedir.

19. ve 20. Ölçü: İki ölçüde, Yerinde Hüzam beşlisi görülmektedir.

21. ve 22. Ölçü: İki ölçüde, Çargâh perdesinde Nikriz görülmektedir.

23. Ölçü İncelendiğinde, Segâh perdesinde Hüzam beşlisi görülmektedir.

24. ve 25. Ölçü: İki ölçüde, Yerinde Uşşâk dörtlüsü

26. Ölçü: 26. ölçüde, Makamın karar perdesi dügâh (La sesi),yeden perdesi Rast(Sol sesi) görülmektedir.

27. Ölçü: 27. ölçüde, Karcıgar makamının karar sesi yani durak sesi olan dügâh(La) perdesi görülmektedir.

4.10. KÜRDÎLİHİCAZKÂR MAKAMI

Durak(Karar): Sol (Rast) perdesi.

Seyri: İnici özelliğe sahiptir.

Güçlü: Re (Nevâ) perdesi.

Dizi: Kürdî makamı dizisinin Rast perdesi üzerindeki inici şeddidir. Rast perdesinde Kürdî dörtlüsü ve Çargâh perdesinde Bûselik beşlisinin birbirine eklenmesiyle meydana gelmiştir.

Şekil 62 Kürdîlihiczakâr Makamı Dizisi

Donanım: Si, Mi ve La için küçük mücenneb bemolü donanıma yazılır.

Yeden: Fa (Acem Aşîrân) perdesidir.

Genişleme: Rast'taki Kürdî dörtlüsü tiz durak olan Gerdâniye (Sol) perdesine aktarılır ve Gerdâniye'de Kürdî dörtlüsü ile genişler.

Seyri: Seyre, Tiz durak Gerdâniye (Sol) perdesi civarından başlanır. Bu bölgede karışık ezgilendikten sonra Gerdâniye(Sol) perdesinde Kürdî çeşnisiyle yarım karar yapılır. Nevâ'da Kürdî ve Nevâ'da Uşşâk'lı asma kararlar da gösterilir

daha sonra ana dizide karışık gezinilip Rast perdesinde Kürdî çeşnisiyle yedenli tam karar yapılır (Özkan, 1998: 220 - 221).

4.10.1. “Camlarda yine bir şen gecenin” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

Şekil 63 “Camlarda yine bir şen gecenin” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

Eser makamın özelliğine göre inci bir seyir özelliği göstermesi gerekirken inici çıkıcı bir seyiri takip etmiştir.

1. Ölçü: 1. ölçüde, Gerdaniye civarında Çargâh’ta Buselikli bir asma kalış görülmektedir.

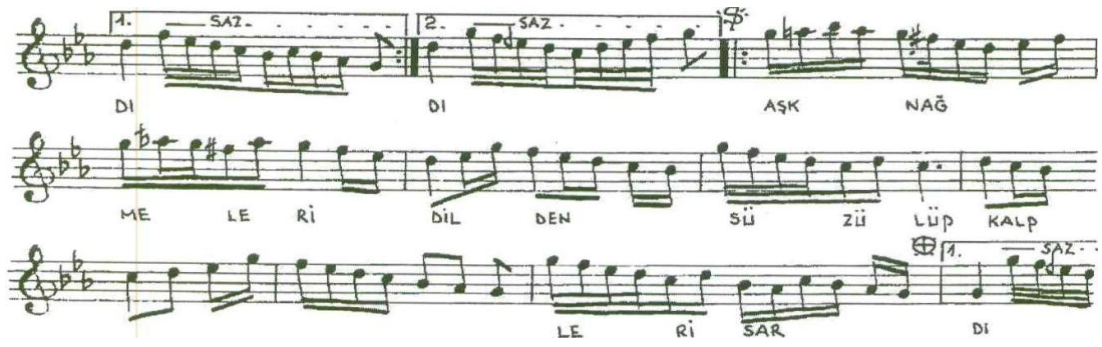
2. Ölçü: 2. ölçüde, Neva perdesinin güçlendirildiği görülmektedir.

3. Ölçü: 3. Ölçüde, Neva’da Kürdili çıkıp Çargâh’ta Buselikli bir iniş nağmesi yapıldığı görülmektedir.

4. Ölçü: 4.ölçüde, Rast’ta Kürdi 5’lisi ile bir asma kalış yapıldığı görülmektedir.

5. ve 6. Ölçü: İki ölçüde, Neva’da Uşşâk, Gerdaniye’de Buselik sesleriyle arazbarlı Kürdilihicazkâr görülmektedir.

7. Ölçü: 7. ölçüde Neva’da Kürdi dörtlüsü görülmektedir.

Şekil 64 “Camlarda yine bir şen gecenin” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

1.ölçü (1. dolap): 1. ölçüde, Rast’ta Kürdi ile zemine dönüşmüş olduğu görülmektedir.

2. Ölçü (2. dolap): 2. ölçüde, Neva’da Uşşâk (Arazbar) görülmektedir.

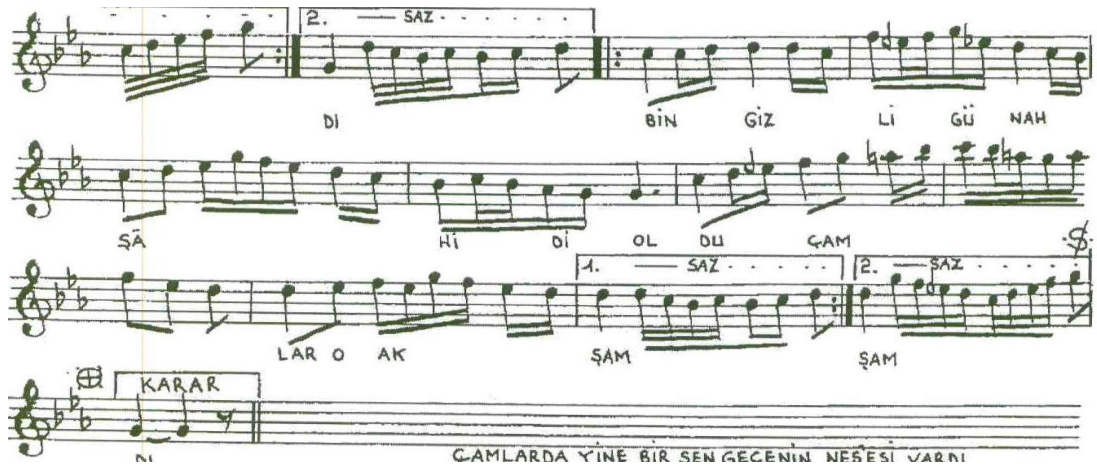
3. ve 4. Ölçü: İki ölçüde, Neva’da Hicaz görülmektedir.

5. Ölçü: 5. ölçüde, Neva’da Kürdi görülmektedir.

6. Ölçü: 6. ölçüde, Çargâh’ta Buselik görülmektedir.

7. Ölçü: 7. ölçüde, Neva’da Kürdi görülmektedir.

8. ve 9. Ölçü: İki ölçüde, Rast’ta Kürdi görülmektedir.

Şekil 65 “Camlarda yine bir şen gecenin” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. Ölçü (1. dolap): 1. Ölçüde, nakarattaki kısmı , Neva’da Uşşâk (Arazbar) ile nakarata geçiş yapıldığı görülmektedir.

2. **Ölçü (2. dolap):** 2. ölçüde, meyana geçiş dolabında Neva perdesinin güçlendirilmiş olduğu görülmektedir.

3. **Ölçü:** 3. ölçüde, Neva ve Çargâh sesleri kullanıldığı görülmektedir.

4. **Ölçü:** 4. ölçüde, Neva'da uşşâk sesleri ile çıkıp Kürdi sesleri ile inici nağmeleri görülmektedir.

5. ve 6. **Ölçü:** İki ölçüde, Neva'da Kürdi ve Rast'ta Kürdi çeşnileri görülmektedir.

7. ve 8. **Ölçü:** İki ölçüde, 7. ölçüde Neva'da Uşşak ezgileri ile çıkıcı nağmelerde dolaşıp 8. ölçüde Gerdaniye'de Buselik gösterip Neva'da Kürdi görülmektedir.

9. **Ölçü:** 9. ölçüde, Neva'da Kürdi görülmektedir.

10. **Ölçü:** 10. ölçüde, meyana geçiş dolabında Neva perdesini güçlendiği görülmektedir.

11. **Ölçü:** 11. ölçüde, Neva'da Uşşak (Arazbar) ile nakarata geçiş yapıldığı görülmektedir.

12. **Ölçü:** 12. ölçüde, Kürdilihicazkâr makamının karar sesi olan Rast (Sol) perdesi görülmektedir.

4.10.2. “Deniz kızı semanın ey safalı Zühre yıldızı” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi

Kürdilihicazkar Şarkı 3233

Deniz kızı semanın ey safalı zühre yıldızı

Bestesi: İzak Varon Efendi
Güftesi: Mustafa Reşit Bey

Devr-i Hindi

De niz kı zı se ma nın ey
se fa lı züh re yıl dı zı

Şekil 66 “Deniz kızı semanın ey safalı Zühre yıldızı” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

1. **Ölçü:** 1. ölçüde, Gerdaniye (Sol) perdesinde Hicaz dörtlüsü görülmektedir.

2. **Ölçü:** 2. ölçüde, Neva (Re) perdesinde Kürdi dörtlüsü görülmektedir.

3. **Ölçü:** Çargâh (Do) perdesinde Buselik beşlisi görülmektedir.

4. **Ölçü:** Gerdaniye’de Buselik üçlüsü ve Neva’da Kürdi dörtlüsü dizilerinin yapıldığı görülmektedir.

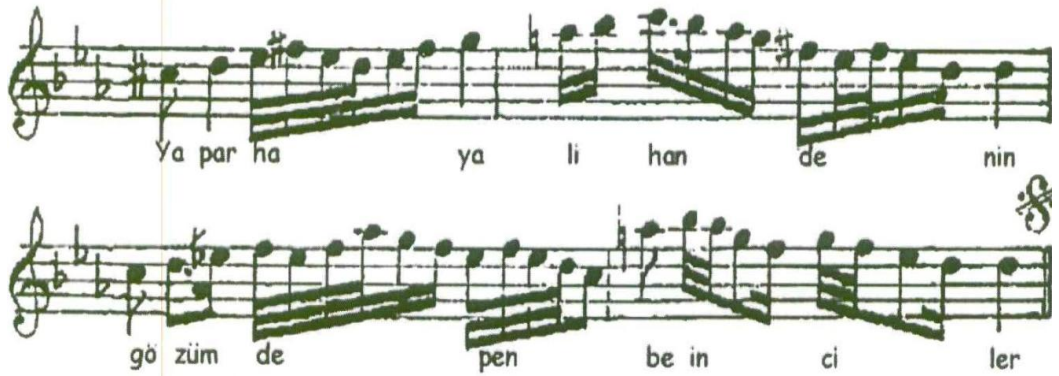
Şekil 67 “Denizkızı semanın ey safalı Zühre yıldızı” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

1. **Ölçü:** 1. Ölçüde, Gerdaniye’de Kürdi üçlüsü görülmektedir.

2. **Ölçü:** 2.ölçüde, Neva’da Kürdi gösterip Arazbarlı çıkış nağmeleri yapılmış yani Neva’da Uşşak dörtlüsü gösterilmektedir.

3. **Ölçü:** 3. ölçüde, Çargâh’ta Buselik beşlisi görülmektedir.

4. **Ölçü:** 4. ölçüde, Neva (Re) perdesinde Kürdi dörtlüsü ve ardından Rast (Sol)perdesinde Kürdi beşlisi görülmektedir.

Şekil 68 “Denizkızı semanın ey safalı Zühre yıldızı” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. **Ölçü:** 1. ölçüde, Neva’da Hicaz dörtlüsü ile meyan bölümüne geçildiği görülmektedir.

2. **Ölçü:** 2. ölçüde, Gerdaniye’de Buselik ve Neva’da Hicaz çeşnileri ile Hicazkârlı Kürdilihicazkâr görülmektedir.

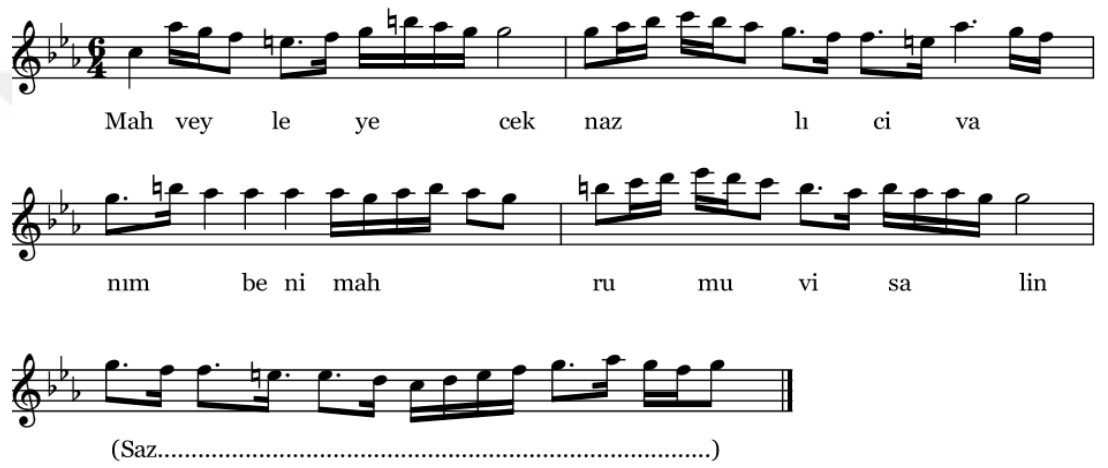
3. Ölçü: 3. ölçüde, Neva’da Kürdi, Çargâh’ta Buselik’li asma kalıpların yapıldığı görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Neva’da Kürdi dörtlüsünün yapıldığı görülmektedir. Karara giderken küçük bir Nihavent makamı dizisini göstermektedir.

4.10.3. “Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-ı visalin” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

Kürdilihicazkar Şarkı **7446**
Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-u visalin

SENGİN SEMAİ İSAK VARON

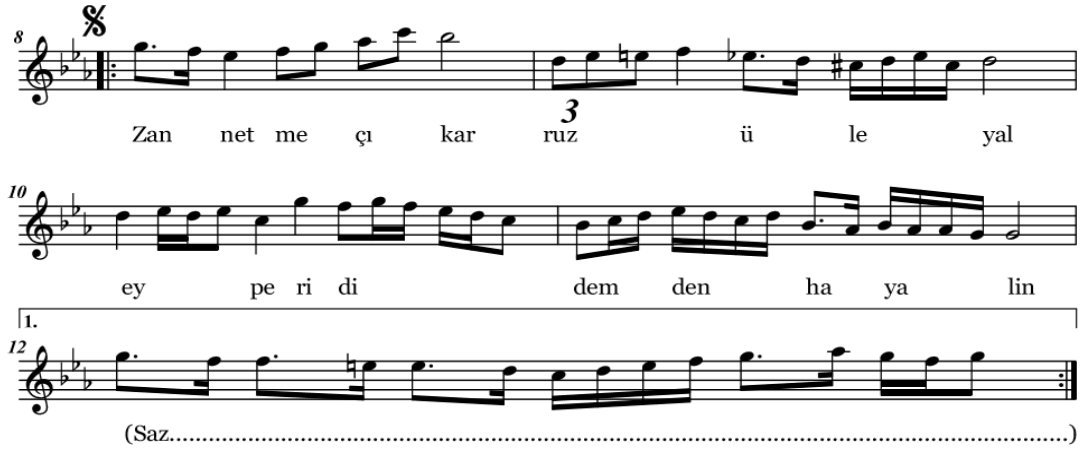
(Saz.....)

Şekil 69 “Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-ı visalin” isimli Eserin Notaları zemin bölümü

Eserin orijinal notası ekler bölümünde bulunmaktadır.

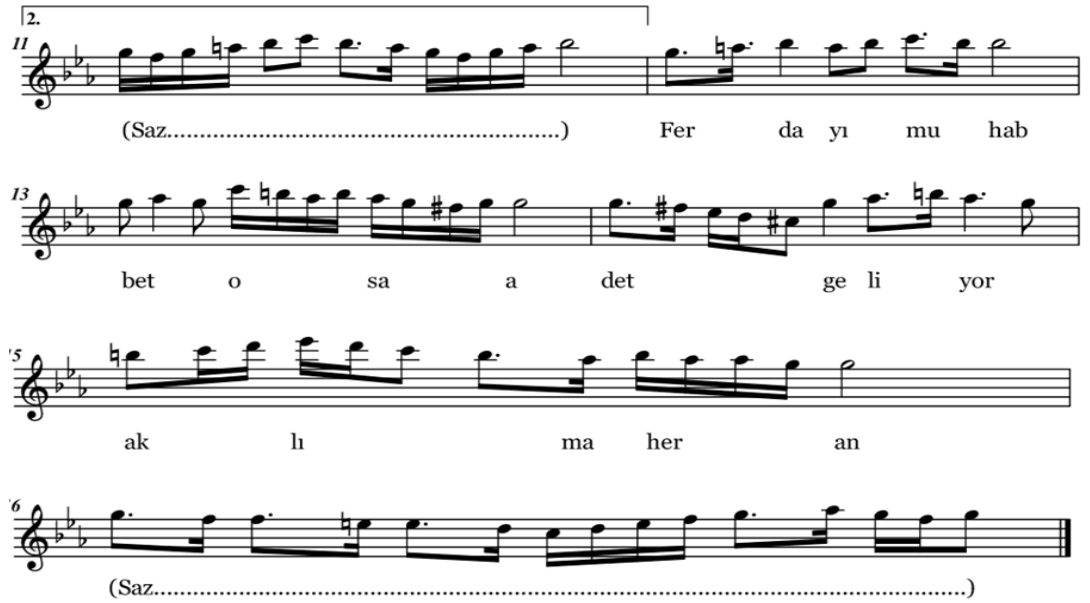
1. 2. 3. Ve 4. Ölçü: 1. Ve 4. Ölçüler arasında, Gerdaniye’de Hicaz dizileri görülmektedir.

5. Ölçü: 5. ölçüde, Neva’da Buselikli inici ve çıkıcı diziler gösterilip yine 5. ölçüde Çargâh’ta Çargâh çıkıcı nağmelerle Gerdaniye(Sol) perdesinin güçlendirildiği görülmektedir.

Şekil 70 “Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-ı visalin” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Gerdaniye’de Kürdi çeşnisi ile çıkıp sümbüle(Si beş koma bemol) perdesini güçlendirdiği görülmektedir.
2. Ölçü: 2.ölçüde, Nim hisar (Mi beş koma bemol) ve Hüseyini(Mi) perdelerini kromatik dizileri kullanıp Neva’da Kürdi çeşnisinin kullanıldığı görülmektedir.
3. Ölçü: 3.ölçüde, Çargâh’ta Buselik 5’lisi görülmektedir.
4. Ölçü: 4. ölçüde, Rast’ta Kürdi beşlisi görülmektedir.
5. Ölçü (1. Dolap): 5. ölçüde, Neva’da Buselik ile nakarata dönüldüğü görülmektedir.

Şekil 71 “Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-ı visalin” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü.

1. Ve 2. Ölçü: İki ölçüde, 2. dolapta Gerdaniye’de Buselik göstermiş ve Sümbüle perdesini güçlendirmiştir. Ayrıca 12. ölçüde de Gerdaniye’de Buselik dizisi devam etmiş ve Sümbüle perdeside güçlü olarak görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde:, Gerdaniye’de Hicaz dörtlüsü görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Neva’da Hicaz ve Gerdaniye’de Hicaz ile Kürdilihicazkâr makamında olan Hicazkâr makamı dizisi görülmektedir.

5. Ölçü: 5. ölçüde, Gerdaniye’de Hicaz dizisi görülmektedir.

6. Ölçü: 6. ölçüde, Neva’da Buselik görülmektedir. Ayrıca 5. ölçüde Çargâh’ta Çargâh çıkıp Gerdaniye perdesinin güçlendirildiği görülmektedir.

Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-u visalin
Zannetme çıkar ruz ü leyal ey peri didemden hayalin
Ferdı muhabbet o saadet geliyor aklıma her an
Zannetme çıkar ruz ü leyal ey peri didemden hayalin

Visal:Kavuşma
Ruz ü leyal:Gece gündüz
Ferdâ:Ertesi,izleyen,yarın

Eski yazıdan çeviri ve düzenleme:Kurtul Kavlak (2015)
Müzikal kontrol:Tahsin Çetin

Şekil 72 “Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-ı visalin” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Rast perdesinde Kürdi ve Neva perdesinde Hicaz dizileri görülmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Gerdaniye’de Buselik, Neva’da Kürdi görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Nim Hisar ve Hüseyini perdeleri ile kromatik dizi yapısı Neva’da Kürdi yapmış olduğu görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Rast’ta Buselik görülmektedir.

4.10.4. “Menekşeden tac öreyim sevgili kız başına” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

Menekşeden tac öreyim

NÜZEREZ — Kürdili Hicazkâr Saz: İsak Varon Ef.
Söz: Kadri B.

Ağırca

Me nek şe de n ta ç ö' re yim
sevgi li kı z ba şı na

Şekil 73 “Menekşeden tac öreyim sevgili kız başına” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

1. **Ölçü:** 1. ölçüde, Çargâh (Do) perdesinde Buselik beşlisi görülmektedir.
2. **Ölçü:** 2. ölçüde, Rast (Sol) perdesinde Kürdi beşlisi görülmektedir.
3. **Ölçü:** 3. ölçüde, Çargâh (Do) perdesinde Çargâh Buselik beşlisi görülmektedir.
4. **Ölçü:** 4. ölçüde, Neva (Re) perdesinde Kürdi dörtlüsü görülmektedir.
5. **Ölçü:** 5. ölçüde, Rast (Sol) perdesinde Kürdi beşlisi görülmektedir.

E lâ gö. ze ki r pik le re
ne ya kı şı r ka şı na

Şekil 74 “Menekşeden tac öreyim sevgili kız başına” isimli Eserin Notaları nakarat bölümü

1. **Ölçü:** 1. ölçü saz bölümünde, Çargâh'ta Çargâh çeşnisi görülmektedir.
2. **Ölçü:** 2. ölçüde, Neva'da Kürdi dörtlüsü görülmektedir.
3. **Ölçü:** 3. ölçüde kromatik giriş ile Çargâh'ta Buselik beşlisi görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Puandorg ile Gerdaniye (Sol) perdesini güçlendirdiği görülmektedir.

5. Ölçü: 5. ölçüde, Rast'ta Kürdi üçlüsü görülmektedir.

6. Ölçü (1.dolap): 6. ölçüde, Çargâh'ta Çargâh çeşnisi görülmektedir.

Şekil 75 “Menekşeden tac öreyim sevgili kız başına” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. Ölçü: 1. Ölçü saz bölümü İncelendiğinde, Neva’da Hicaz dörtlüsü görülmektedir.

2. 3. 4. Ve 5. Ölçü: 2. Ve 5. Ölçüler arasında, Gerdaniye’de Hicaz dizileri görülmektedir.

6. ölçü: 6. ölçüde, Neva’da Hicaz dörtlüsü, Rast’ta Kürdi beşlisi görülmektedir.

7. ve 8. ölçü: İki ölçüde, Gerdaniye’de Hicaz görülmektedir.

9. ve 10. Ölçü: İki ölçüde, Neva’da Kürdi dizileri görülmektedir.

11. Ölçü: 11. ölçüde, Çargâh’ta Çargâh çeşnisi görülmektedir.

12. Ölçü: 12. ölçüde, Kürdilihicazkâr makamının karar sesi Sol (Rast perdesi) görülmektedir.

4.11. NİHÂVEND MAKAMI

Durak(Karar): Rast (Sol) perdesidir.

Seyir: İnici- çıkıcı olarak kullanılmıştır.

Güçlü Nevâ (Re) perdesidir. Nevâ'da Kürdî veya Hicaz çeşnişiyle yarım karar yapılır.

Dizi: İki çeşit diziye sahiptir. Rast'ta Bûselik beşlisine Nevâ'da Kürdî dörtlüsünün eklenmesidir. Bazen Rast'ta Bûselik beşlisi ile Nevâ'da Hicaz dörtlüsünün birleşmesiyle de oluşur.

Şekil 76 Nihâvend Makamı Dizisi

Donanımı: Si için küçük mücenneb bemolü (Kürdî), Mi için küçük mücenneb bemol (Hisar) perdeleri donanıma yazılır.

Yeden: Irak (Fa bakiye diyezi) perdesidir.

Genişleme: Tiz tarafta Gerdâniye'de Bûselik pest tarafta ise Yegâh'ta Hicaz ile genişleme gösterir.

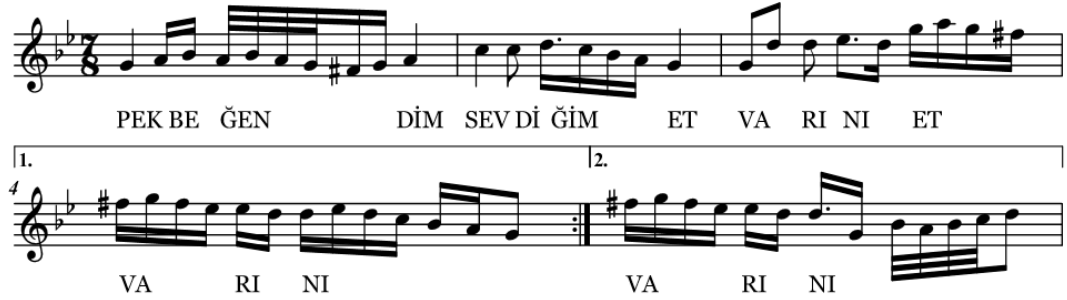
Seyri: Seyir makamın güçlüsü olan Nevâ perdesi civarından başlanır. Nevâ perdesinde yarım kalış yaptıktan sonra Nevâ'da Kürdî dörtlüsü gösterilir. Daha sonra Rast'taki Bûselik beşlisi ile makamı meydana getiren dizi sesleri ile tamamlanır. Ezgisel akışta istenirse hem tiz hem de pest bölgede genişleme yapılır. Gerekli yerlerde asma kararlar da gösterildikten sonra ana diziye dönülerek Rast perdesinde Bûselik çeşnişiyle genellikle yedenli tam karar yapılır (Özkan, 1998:208-211).

4.11.1.“Pek beğendim sevdiğim etvarını” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

NİHAVEND ŞARKI

Devri hindi

BESTE:İSAK VARON
GÜFTE:RUHİ VAMİK BEY

Şekil 77 “Pek beğendim sevdiğim etvarını” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

Eserin orijinal notası eklerde bulunmaktadır.

1. ve 2. Ölçü: iki ölçüde, Rast’ta Buselik beşlisi ile giriş yaparak makamın genişleme bölgesine değinmiş olduğu görülmektedir.

3. ve 4. Ölçü: İki ölçüde, Rast(Sol) perdesinde Buselik sesleriyle ezgilendirilip Eviç (Fa dört koma diyez) perdesi ile 4. ölçüde Neva’da Hicaz dörtlüsü ve Rast’ta Buselik beşlisi ile Hicaz’lı dizi görülmektedir.

5. Ölçü (2. dolap): 5. ölçüde, Nakarata geçiş dolabı Neva’da Hicaz Rast’ta Buselik görülmektedir.

Şekil 78 “Pek beğendim sevdiğim etvarını” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

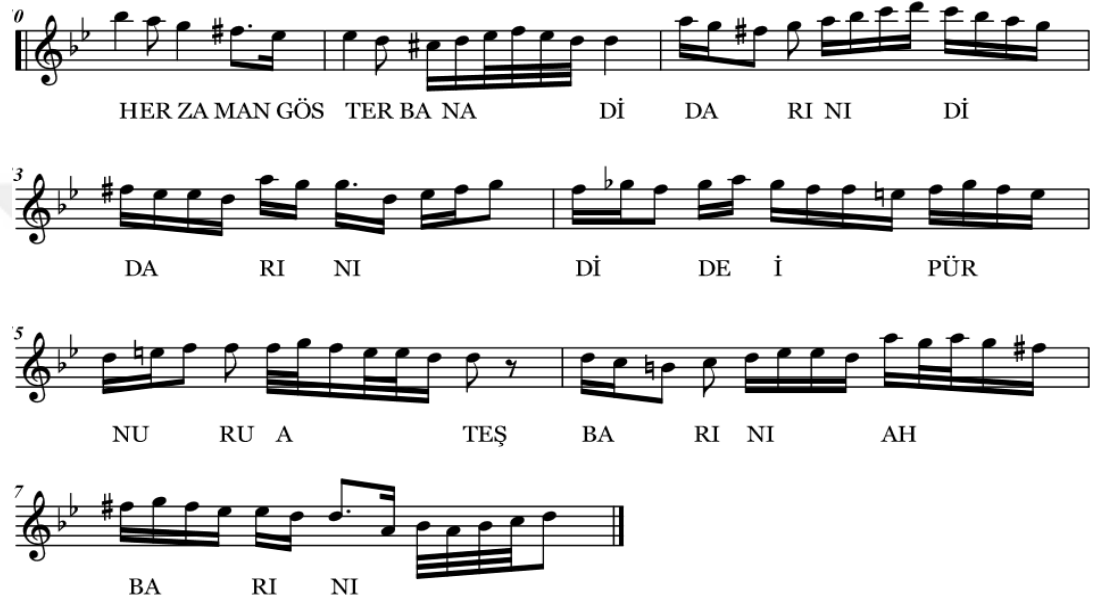
1. Ölçü: 1. ölçüde, Neva’da Kürdi dörtlüsü görülmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Neva’da Hicaz üçlüsü görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Rast'ta Buselik beşlisinin ardından ölçü sonunda Neva perdesini güçlendirdiği görülmektedir.

4. Ölçü (1. dolap): 4. ölçüde, Pest (Kalın) seslerde genişleme sahasında dolaşarak Rast'ta Buselik beşlisini gösterdiği görülmektedir

5. Ölçü (2. dolap): 5. ölçüde, pest seslerdeki genişleme bölgelerinde dolaşarak daha sonra Sümbüle (Si bemol beş koma) perdesi güçlendirilip meyan geçiş sağlandığı görülmektedir.

Şekil 79 “Pek beğendim sevdiğim etvarını” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü.

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, Neva'da Hicaz görülmektedir.

3. Ölçü: İncelendiğinde, Gerdaniye'de Buselik beşlisi genişleme bölgesi olarak görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Neva'da Hicaz dörtlüsü görülmektedir.

5. Ölçü: 5. ölçüde, Acem (Fa) perdesinde Saba çeşnisi görülmektedir.

6. Ölçü: 6. ölçüde, Neva'da Kürdi dörtlüsü görülmektedir

7. Ölçü: 7. ölçüde, Neva'da Kürdi seslerinin ardından Eviç perdesini bir sonraki ölçüdeki Neva'da Hicaz dörtlüsü için hazırlık perdesi olarak kullandığı görülmektedir.

8. Ölçü: 8. ölçüde, Neva'da Hicaz dörtlüsü ve Dügâh'ta Kürdi dörtlüsü görülmektedir.

Şekil 80 “Pek beğendim sevdiğim etvarını” isimli Eserin Notaları 2. Nakarat bölümü.

1. Ölçü: 1. ölçüde, Neva’da Kürdi dörtlüsü görülmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Neva’da Hicaz dörtlüsü görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Rast’ta Buselik beşlisi inici ezgilendirilerek Neva perdesinin güçlendirildiği görülmektedir.

4. Ölçü (1. Dolap): 4. ölçüde, Pest seslerde genişleme sahasında dolaşarak Rast’ta Buselik beşlisi yapıldığı görülmektedir.

5. Ölçü (2. Dolap): 5. ölçüde, pest seslerdeki genişleme bölgelerinde dolaşarak daha sonra sümbüle (Si dört koma bemol) perdesini güçlendiği görülmektedir.

İsak Varon’a ait el yazısı bir defterden

Pek beğendim sevdiğim etvarını

Şive-i reftarını, güftarını

Her zaman göster bana didarını

Dide-i pür-nur ü ateş-barını

Saklama benden melek ruhsarını

Şekil 81 “Pek beğendim sevdiğim etvarını” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü.

1. Ölçü: 1. ölçüde, Pest seslerde genişleme sesleri ile Neva’da Hicaz görülmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Rast'ta Buselik çıkarak Neva sesinin güçlendirildiği görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Neva'da Kürdi ve Çargâh'ta Buselikli kalış görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Dügâh'ta Kürdi sesleri ile çıkıcı ezgileri seslendirerek Rast'ta Buselik 5'lisi ile yedenleyip karar verilerek eserin tamamlandığı görülmektedir.

4.12. RAST MAKAMI

Durak(Karar): Rast (Sol) perdesidir.

Seyir: Çıkıcıdır.

Güçlü: Re (Nevâ) perdesidir.

Dizi: Yerinde Rast(Sol) beşlisi ve Nevâ'da Rast(Sol) dörtlüsünün eklenmesiyle meydana gelmiştir.

Şekil 82 Rast Makamı Dizisi

Donanım: Si için koma bemol (Segâh) donanıma yazılır.

Yeden: Rast (Sol) perdesidir.

Genişleme: Rast makamı çıkıcı bir makam olduğu için pest bölgelerde genişleme gösterir. Bu nedenle Yegâh'ta Rast dörtlüsü ile genişlemektedir.

Seyri: Rast makamı dizisinin durak civarından veya durak altındaki genişlemiş bölgesindeki seslerinden seyre başlayabilir. Dizide karışık gezinilerek Nevâ perdesinde yarım karar yapılır. Daha sonra Dügâh'ta Uşşâk, Segâh'ta Tam Ferâhnâk, Segâh'ta Eksik Ferâhnâk, Segâh'ta Tam veya Eksik Segâh, Hüseyinî Aşirân'da Uşşâk gibi gerekli olan asma kararlar ve bütün dizide hatta istenirse genişlemiş bölgede de dolaşıldıktan sonra Rast perdesinde çoğunlukla yedenli tam karar yapılır (Özkan, 1998: 115 - 117).

4.12.1. “Bir yaş gibi gözden süzülüp kalbime aktın” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

TRT Rep.No : 2345

RAST ŞARKI

Bir Yaş Gibi Gözden Süzülüp Kalbime Aktın

Usulü : Türk Aksağı

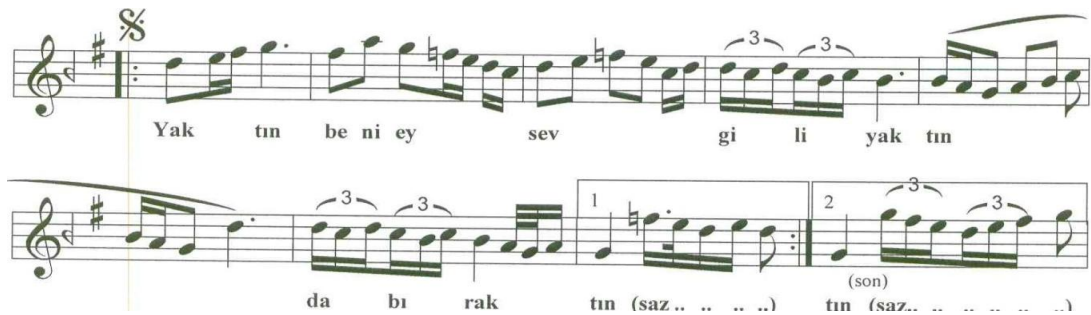
Güfte : H.Bekir SABARKAN

Beste : İsak VARON

Şekil 83 “Bir yaş gibi gözden süzülüp kalbime aktın” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Segâh’ta eksik Segâh 5’lisi görülmektedir.
2. Ölçü: 2. ölçüde, Neva perdesi güçlendiği görülmektedir.
3. Ölçü: 3. ölçüde, Yerde (Dügâh Perdesinde) Uşşak 4’lüsü görülmektedir.
4. Ölçü: 4. ölçüde, Yerde (Rast perdesinde) Rast 5’lisi görülmektedir.
5. Ölçü: 5. ölçüde, Dik hicaz ve Buselik perdelerini kullanarak Nişabur çeşnisi seslendirildiği görülmektedir.
6. ve 7. Ölçü: İki ölçüde, Neva’da Buselik görülmektedir.
8. Ölçü (1. dolap): 8. ölçüde, Yerde (Rast perdesinde) Rast 5’lisi görülmektedir.
9. Ölçü (2. dolap): 9. ölçüde, Neva’da Buselik görülmektedir.

Şekil 84 “Bir yaş gibi gözden süzülüp kalbime aktın” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

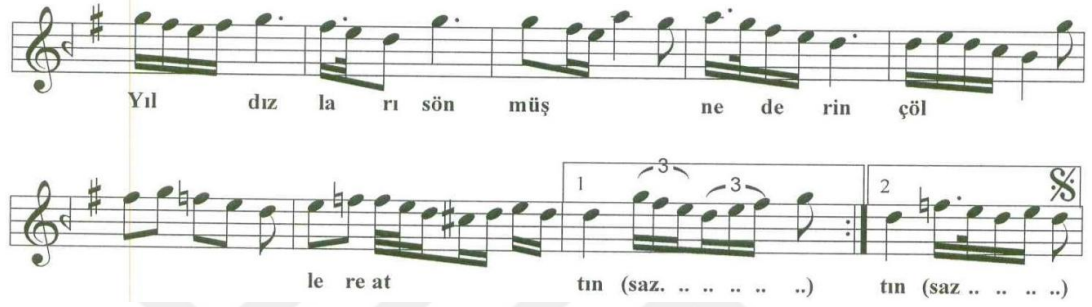
1. Ölçü: 1. ölçüde, Neva’da Rast görülmektedir.
2. Ölçü: 2. ölçüde, Çargâh’ta Çargâh 5’lisi görülmektedir.

3. ve 4. Ölçü: İki ölçüde, Uşşak perdesinde çeşnisiz kalış yapıldığı görülmektedir.

5. 6. ve 7. Ölçü: 5. Ve 7. Ölçüler arasında, Rast'ta Rast 5'li dizisi gösterilmiştir.

8. Ölçü(1. dolap): 8. Ölçüde, Rast'ta Rast bitirilip Neva'da Buselik gösterilmiştir.

9. Ölçü (2. dolap): 9. ölçüde, Rast'ta Rast tamamlanıp Neva'da Rast 4'lüsü görülmektedir.

Şekil 85 “Bir yaş gibi gözden süzülüp kalbime aktın” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

- 1. Ölçü:** 1. ölçüde, Gerdaniye perdesi güçlendirildiği görülmektedir.
- 2. Ölçü:** 2. ölçüde, Neva'da Rast 4'lüsü görülmektedir.
- 3. Ölçü:** 3. ölçüde, Hüseyini'de Uşşak 4'lüsü görülmektedir.
- 4. Ölçü:** 4. ölçüde, Neva'da Rast 5'lisi görülmektedir.
- 5. ve 6. Ölçü:** İki ölçüde, Neva'da Buselik 4'lüsü görülmektedir.
- 7. Ölçü:** 7. ölçüde, Neva'da Rast görülmektedir.
- 8. Ölçü (1. dolap):** 8. ölçüde, Neva'da Rast 4'lüsü görülmektedir.
- 9. Ölçü (2. dolap):** 9. ölçüde, Neva'da Buselik görülmektedir.

4.13.SULTÂNİYEGÂH MAKAMI

Durak(Karar): Yegâh(Re)perdesi.

Seyir: İnici.

Güçlü: Birinci derecede Nevâ (Re), ikinci derecede Dügâh (La) perdesidir.

Dizisi: Yegâh'ta Bûselik beşlisine Dügâh'ta Kürdî ve Hicaz dörtlülerinin ilave edilmesinden oluşur.

Şekil 86 Sultâniyegâh Makamı Dizisi

Donanımı: Si 4 koma bakiye bemolü, Do için bakiye 4 koma diyezi donanıma yazılır.

Yeden: Bakiye diyezli Do (Kaba Nim Hicaz) perdesidir.

Genişleme: İnici bir seyir özelliğine sahip olduğu için tiz durak civarından seyre başlar. Yegâh perdesindeki Bûselik beşlisi hatta dizinin tümü simetrik olarak tiz durağın üstüne göçürülür.

Seyri: Seyre, güçlü ve Tiz durak Nevâ perdesi civarından başlanır. Nevâ'da Bûselik beşlisi ve genişlemiş bölgede dolaşıldıktan sonra Nevâ perdesinde yarım karar yapılır. Ardından diziyi oluşturan çeşnilerde karışık gezindikten sonra Dügâh-Nevâ perdeleri arasında ezgilenir. Dügâh'ta Hicaz çeşnisi gösterilir sonra karara doğru Dügâh'ta Kürdî dörtlüsü ile asma karar yapılır. Rast'ta Nikriz, Rast'ta Bûselik, Kürdî'li ve Hicaz'lı asma kararlar gösterilir. Sonuç olarak, bütün dizide karışık dolaşıldıktan sonra Yegâh perdesinde genellikle yedenli tam karar yapılır (Özkan, 1998: 215 - 218).

4.13.1.“Firakinla baharım ağladı Gülşen mezar oldu” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi sayfa:1.

Sultaniyegah Şarkı 4462
Firakinla baharım ağladı gülşen mezar oldu
(1) Güfte: Mustafa Reşit Bey
Beste: İsak Varon

Devr-i Hindi

Fi ra kın la ba ha rım ağ
la dı gül şen me zar ol du
Gö züm ey gon ce her gün cu
yi ba re gir ye bar ol du

Şekil 87 “Firakinla baharım ağladı Gülşen mezar oldu” isimli Eserin Notaları Zemin-Nakarat bölümü

1. **Ölçü:** 1. ölçüde, ölçü başında çıkıcı bir Buselik üçlüsünün ardından Dügâh (La) perdesinde Hicaz dörtlüsü görülmektedir.
2. **Ölçü:** 2. ölçüde, Neva’da Buselik çıkıcı nağmelerden sonra Hüseyini perdesinde Kürdi kalış yapıldığı görülmektedir.
3. ve 4. **Ölçü:** İki ölçüde, Neva’da Buselik beşlisi görülmektedir.
5. **Ölçü:** 5. ölçüde, Neva’da Buselik çıkıp Dügâh’ta Kürdi 4’lüsü görülmektedir.
6. **Ölçü:** 6. ölçüde, Rast’ta Buselik beşlisi ve Acemaşiran’da Çargâh çeşnisi görülmektedir.
7. ve 8. **Ölçü:** İki ölçüde, Yegâh’ta Buselik beşli dizileri görülmektedir.

Şekil 88 “Fırakınla baharım ağıladı Gülşen mezar oldu” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Nim şehnaz (Sol dört koma diyez) perdesini yedenleyerek Muhayyer (La) perdesinde Buselikli kalış görülmektedir.
2. Ölçü: 2. ölçüde, Çargâh'ta Hicaz çeşnisi görülmektedir.
3. Ölçü: 3. ölçüde, Gerdaniye'de Hicaz ve Neva'da Buselik görülmektedir.
4. Ölçü: 4. ölçüde, Neva'da Buselik görülmektedir.
5. Ölçü: 5. ölçüde, Neva'da Buselik çıkıp Dügâh'ta Kürdi 4'lüsü görülmektedir.
6. Ölçü: 6. ölçüde, Rast'ta Buselik ve Acemaşiran'da Çargâh görülmektedir.
7. ve 8. Ölçü: İki ölçüde, Yegâh perdesinde Buselik beşlisi görülmektedir.

4.13.1. “Firakınla baharım ağladı Gülşen mezar oldu” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi sayfa:2.

Şekil 89 “Firakınla baharım ağladı Gülşen mezar oldu” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Dügâh'ta Hicaz görülmektedir.
2. Ölçü: 2. ölçüde, Dügâh'ta Hicaz çıkıp Hüseyini perdesinin güçlendirildiği görülmektedir.
3. ve 4. Ölçü: İki ölçüde, Neva'da Buselik beşli diziler görülmektedir.
5. ve 6. Ölçü: İki ölçüde, Dügâh'ta Kürdi ve Acemaşiran'da Çargâh görülmektedir.
7. ve 8. Ölçü: İki ölçüde, Yegâh'ta Buselik görülmektedir.

4.14. SÛZ-İ DÎL MAKAMI

Durak(Karar):Hüseyinâşîrân (Mi) perdesi.

Seyri: İnici.

Güçlûsü: Tiz durak Hüseyinî(Mi) perdesidir.

Dizisi: Zîrgüleli Hicaz dizisinin Hüseyinî Aşîrân perdesindeki inici şeddidir. Hüseyinî Aşîrânda Hicaz beşlisine Bûselik’de Hicaz dörtlüsünün eklenmesiyle oluşur.

Şekil 90 Sûzi-dîl Makamı Dizisi

Donanım: Fa için koma diyezi (Dik Acem), Sol için bakiye diyezi (Nim Zîrgüle), Re için bakiye diyezi (Nim Hisar) perdeleri donanıma yazılır.

Yeden: Portenin altındaki Re bakiye diyezli (Kaba Nim Hisar) perdesidir.

Genişleme: HüseyinîAşîrân'daki Hicaz beşlisi simetrik olarak Hüseyinî perdesine göçürülür. Dolayısıyla Hüseyinî'de Hicaz beşlisi ile genişleme olur.

Seyri: Sûzidîl makamının tiz durağı olan Hüseyinî perdesi civarından seyre başlanır. Hüseyinî perdesinde Hicaz beşlisi gösterildikten sonra Hüseyinî perdesinde yarım karar yapılır. Dizinin her iki tarafında karışık gezindikten sonra Zîrgüleli Hicaz çeşnisiyle makamın yarım kararı yapılır. Gereken yerlerde gerekli asma kalıplar gösterildikten sonra Dügâh'ta Bûselik inici ezgilendirilir ve burada Hisar Bûselik makamı tamamlanmış olur. Daha sonra Hüseyinî Aşîrân perdesine Hicaz dörtlüsüyle düşülerek genellikle Hüseyinî Aşîrân'da meydana gelmiş Zîrgüleli Hümayun dizisiyle tam karar yapılır (Özkan, 1998: 251-252).

4.14.1.“Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

SUZIDIL
Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmasam nihan

AĞIR AKSAK İSAK VARON

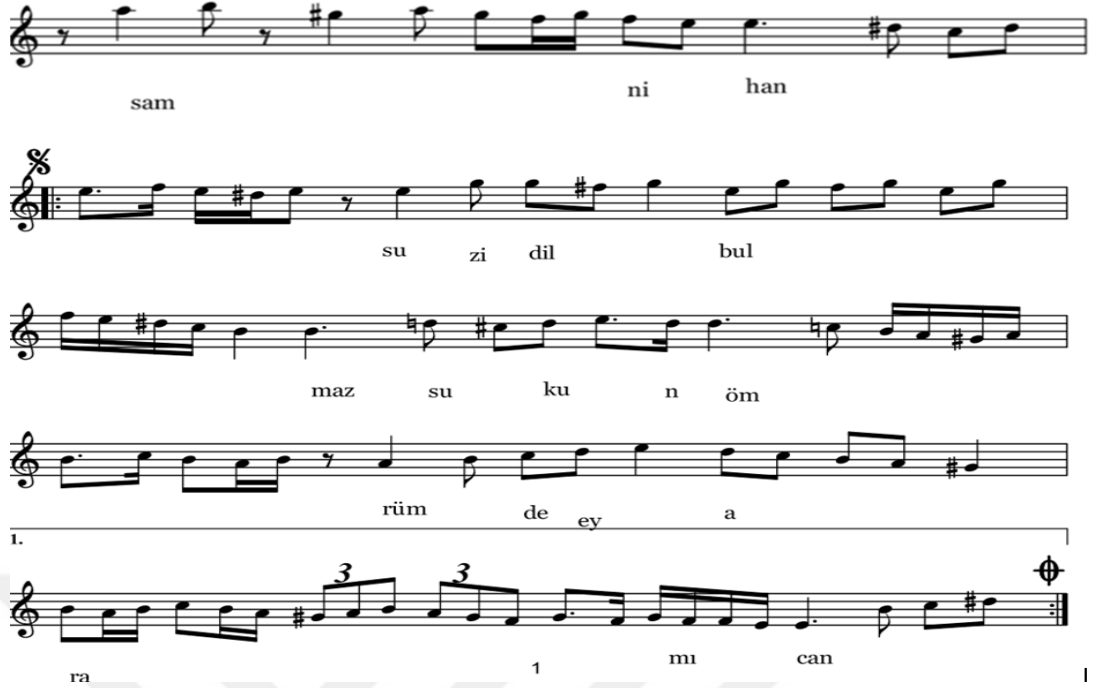

Şekil 91 “Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

Ağır aksak usulündeki eserlerin ezgilendirmeleri eksik ölçü ile başladığı için eserin analizi yapıldığında genellikle bir ölçüden diğer ölçü içerisine gelecek şekilde makam dizilerinin analizi gerçekleştirilmektedir.

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, Eserin 1. ölçüsü ve 2. ölçüsündeki Buselik (Si sesi) perdesine kadar Buselik perdesinde Hicaz 4’lü dizisi görülmektedir.

2. ve 3. Ölçü: İki ölçüde, 2. ölçünün Çargâh (Do) perdesinden 3. ölçüdeki 2. Hüseyini (Mi) perdesine gelinceye kadar ve ölçü bitimine kadar Hüseyini perdesinde Hicaz 5’lileri inici çıkıcı olarak yapıldığı görülmektedir.

Şekil 92 “Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, Hüseyini perdesinde Hicaz 5’lisi 1. ölçüden 2. ölçüdeki 1/8’lik sus (es) tan hemen sonraki Hüseyini (Mi) perdesine kadar Hüseyinide Hicaz 5’lisi görülmektedir

2. ve 3. Ölçü: İki ölçüde, 2. ölçüdeki gerdaniye (Sol) perdesinden 3. ölçüdeki ilk Buselik (Si) perdesine kadar Buselik perdesinde Hicaz sesleri görülmektedir.

3. ve 4. Ölçü: İki ölçüde, 3. Ölçüdeki Buselik (Si) perdesinde Hicaz dörtlüsünün ardından, 4. ölçü bitimine kadar yerinde (La perdesinde) Buselik dizisinin seslendirildiği görülmektedir.

5. Ölçü (1. dolap): 5. Ölçüde, 5. ölçü ve devamındaki 1. dolap bitimine kadarki bölümde Hüseyini Aşiran perdesinde hicaz beşlisi kullanıldığı görülmektedir

Şekil 93 “Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde 2. dolap Nim şehnaz (Sol sesi) perdesi kullanıldığı görülmektedir.
2. ve 3. Ölçü: İki ölçüde, Muhayyer perdesinde bir Buselik makamı dizisi görülmektedir.
4. ve 5. Ölçü: İki ölçüde, Hüseyini perdesinde Hicaz dizi seslerinin ezgilendirildiği görülmektedir.

Şekil 94 “Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Aranağmenin ilk ölçüsünde Sûz-idil makamı ana dizisi yapıldığı görülmektedir.
2. ve 3. Ölçü: İki ölçüde, Hüseyini perdesinde Hicaz 4’lü ve 5’li diziler yapıldığı görülmüştür.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Hüseyini aşiran perdesinde Hicaz 5'lisi görülmektedir.

4.14.2.“Sevdiğim bir dem bana yar olmadı” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

Şekil 95 “Sevdiğim bir dem bana yar olmadı” isimli Eserin Notaları Zemin-Nakarat bölümü

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, Hüseyini perdesi civarından seyre başlayıp Hicaz seslerini kullandığı görülmektedir.

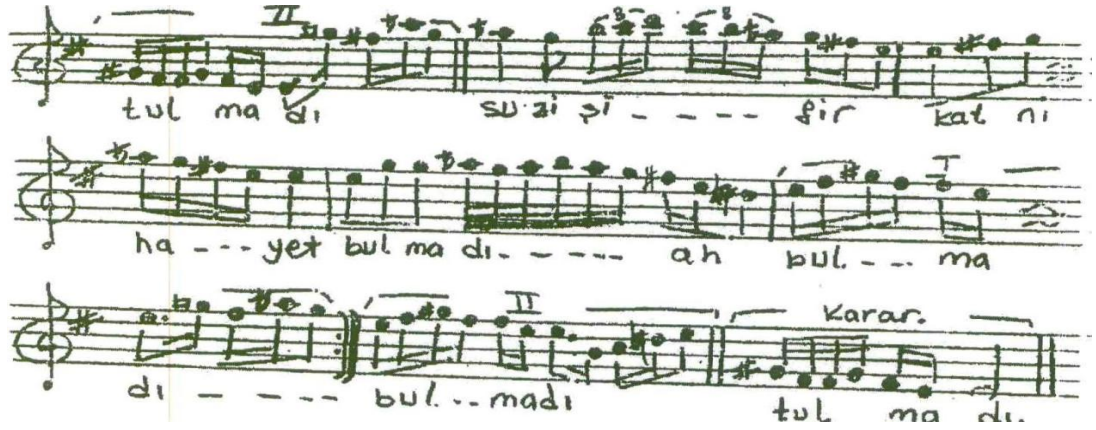
3. Ölçü: 3. ölçüde, Hüseyini (Mi) perdesinde Hicaz beşlisi görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Hüseyini’de Hicaz ve Buselikte Hicaz görülmektedir.

5. Ölçü: 5. ölçüde, Nim Hicaz (Re dört koma diyez) perdesini atıp Eviç perdesi ile tiz seslerin vurgulandığı görülmektedir.

6. Ölçü: 6. ölçüde, Neva’da Buselik çeşnisi ile inici nağmeleri gösterip Buselik perdesinde asma kalış yapıldığı görülmektedir.

7. ve 8. Ölçü: İki ölçüde, HüseyiniAşiran’da Hicaz ve 8.ölçünün nakarat bölümü için tekrar Buselik çeşnisi görülmektedir.

Şekil 96 “Sevdiğim bir dem bana yar olmadı” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Meyana geçiş için Hüseyini Aşiran (Mi) perdesindeki Hicaz üçlüsünün ardından Gerdaniye perdesinde saba çeşnisinin kullanıldığı görülmektedir.

2. 3. 4. ve 5. Ölçü: 1. Ve 5. Ölçü arasında, Gerdaniye’de Hicaz, Hüseyini perdesinde eksik Saba (KSS) görülmektedir.

6. Ölçü: 6. ölçüde, Hüseyini’de Hicaz ve ardından Nim hisar (Re dört koma diyez)perdesini atarak nakarata dönüldüğü görülmektedir.

7. Ölçü: 7. ölçüde, Hüseyini aşiran perdesinde Hicaz çeşni ile karar edildiği görülmektedir.

4.14.2.“Sevdiğim bir dem bana yar olmadı” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

Şekil 97 “Sevdiğim bir dem bana yar olmadı” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Hüseyini Aşiran perdesi üzerinde Zirgüleli Hicaz dizisi.(Hüseyini Aşıranda Hicaz ve Buselikte Hicaz) görülmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Hüseyini (Mi) perdesi güçlendiği görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Çargâh (Do) perdesinde Çargâh görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Hüseyini aşiranda (Mi) Hicaz beşlisi görülmekte

4.14.3. “Sorma halim nâfile ben söylemem suh-i” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

SÛZİDÎL ŞARKI

Beste: İsa Varon
(1884 - 23.2.1962)

Usûl: Ağır Aksak Sorma hâlim nâfile ben söylemem şûh-i şenim

SORMA HÂ LİM NÂ Fİ LE BEN
SÖY LE MEM ŞÛ Hİ ŞE NİM SAZ.....

Şekil 98 “Sorma halim nâfile ben söylemem suh-i” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

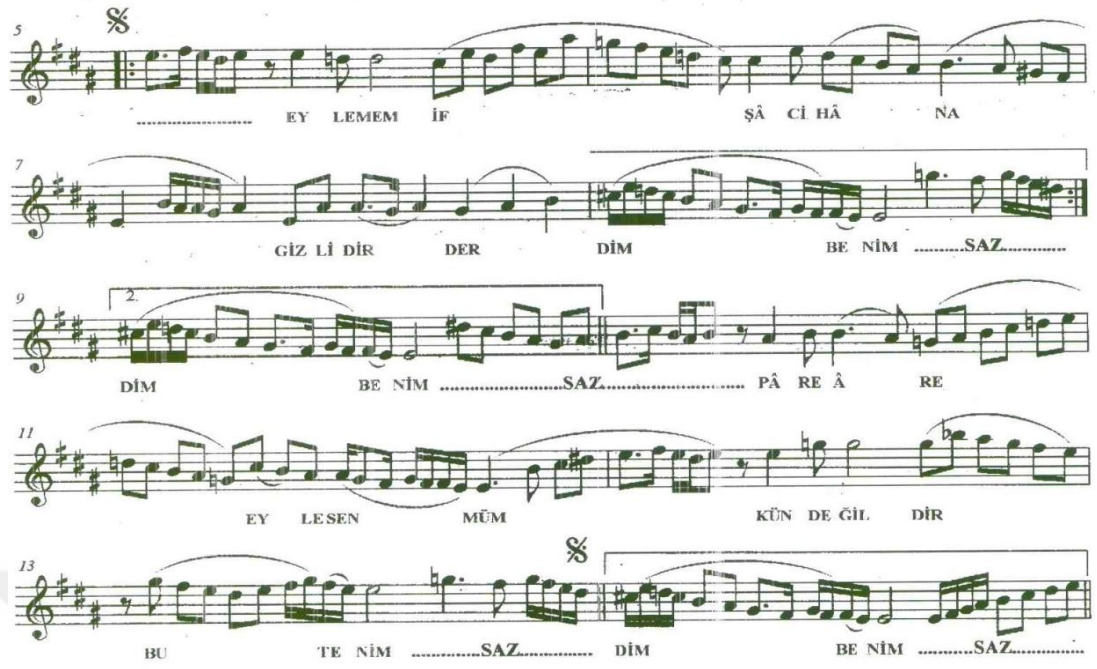
Ağır aksak usulündeki eserlerin ezgilendirmeleri eksik ölçü ile başladığı için eserin analizi yapıldığında genellikle bir ölçüden diğer ölçü içerisine gelecek şekilde dizilerin analizi gerçekleştirilmektedir.

Eserin ezgisel motifi 4/4 +1/4 ‘lük sus(es)lardan sonra başladığı için dolayısıyla makamsal analiz çalışmaları bir sonraki ölçüde aktararak incelenmesi gerekmektedir.

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, Eser 1. ölçüde onu takip eden 2. ölçünün 3. Hüseyini(üçüncü mü sesi) perdesine kadar Hüseyini perdesinde Zirgüleli Hicaz dizisi görülmektedir.

2. ve 3. Ölçü: İki ölçüde, Buselik(si)perdesinde Hicaz dörtlüsü görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Hüseyini (mi) perdesinde Hicaz beşlisi görülmektedir.

Şekil 99 “Sorma halim nafîle ben söylemem suh-i” isimli Eserin Notaları Nakarat-Meyan bölümü

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, Başlangıçta 1.ölçüde Hüseyini(mi)perdesinde Hicaz beşlisi ve ardından 2. Ölçünün 2. dörtlüğüne kadar Hüseyini (mi) perdesinde Kürdi çeşnisi görülmektedir.

2. ve 3. Ölçü: İki ölçüde, Çargâh(Do)perdesinde Çargâh ve Hüseyini Aşiran(mi)perdesinde Hicaz 5’lisini 7. ölçünün girişindeki Hüseyini Aşiran(mi)perdesine kadar sürdürdüğü görülmektedir.

4. ve 5. Ölçü: İki ölçüde, 5. ölçü sonundaki 1. dolap dâhil 4. ve 5.ölçülerde HüseyiniAşiran (mi)perdesinde Hicaz 5’li diziler görülmektedir.

5. Ölçü (2. dolap) ve 6. Ölçü: İki ölçüde, 2. dolap 5. ölçü ve 6. ölçünün girişinden 1/8’lik sus (es) işaretine kadar Buselik perdesinde Hicaz dörtlü dizisi görülmektedir.

6. ve 7. Ölçü: İki ölçüde, 6. ölçüdeki 1/8’lik sustan sonra 7. ölçünün 4/4’lüğüne kadar Yerinde (La) Buselik 5’li diziler görülmektedir.

7. ve 8. Ölçü: İki ölçüde, 7. Ölçüde Yerinde (La sesi) Buselik, HüseyiniAşiran perdesinde Kürdi yapılmış ve 8. ölçüdeki 1/8’lik sus işaretine kadar Buselik (Si)

perdesinde Hicaz dizisiyle çıkıcı nağmelerle Hüseyini (Mi) perdesinin güçlendirildiği görülmektedir.

8. ve 9. Ölçü: İki ölçüde, Gerdaniye (Sol) perdesinde Buselik üçlüsü ve Neva (Re) perdesinde Buselik çeşnisi görülmektedir.

10. Ölçü: 10. ölçüde, Yerinde (Mi) Sûz-i dil makamı ana dizisi (Buselik perdesinde Hicaz dörtlüsü ve Hüseyini Aşiran perdesinde Hicaz beşlisi) ezgilendiği görülmektedir.

Şekil 100 “Sorma halim nafile ben söylemem suh-i” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Hüseyini (Mi) perdesinde Hicaz 5’lisi görülmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Buselik (Si) perdesinde Hicaz 5’lisi görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Hüseyini Aşiran (Mi) perdesinde Hicaz görülmektedir.

3. ve 4. Ölçü: iki ölçüde, 3. ölçüdeki Hüseyini (Mi) sesinden 4. ölçünün sonuna kadar Yerinde (Mi) Suzidil ana dizi (Buselik perdesinde Hicaz dörtlüsü ve Hüseyini Aşiran perdesinde (Mi) Hicaz görülmektedir.

4.15. SÛZİNÂK MAKAMI

Durak(Karar): Sol (Rast) perdesidir.

Seyr: İnici- çıkıcı özellik taşımaktadır.

Güçlü: Re (Nevâ) perdesidir.

Dizi: Yerinde Rast beşlisine Nevâ perdesinde Hicaz dörtlüsünün eklenmesinden oluşur.

Şekil 101 Sûzinâk Makamı Dizisi

Donanım: Si koma bemolü (Segâh), Mi bakiye bemolü (Nim Hisar), Fa bakiye diyezi (Eviç) donanıma yazılır.

Yeden: 1. Aralıktaki Fa bakiye diyezi (Irak) perdesidir.

Genişleme: Nevâ'da Hicaz dörtlüsü ve Gerdâniye'de Bûselik beşlisinin birleşmesiyle Hümayun dizisi halinde uzatılarak genişler.

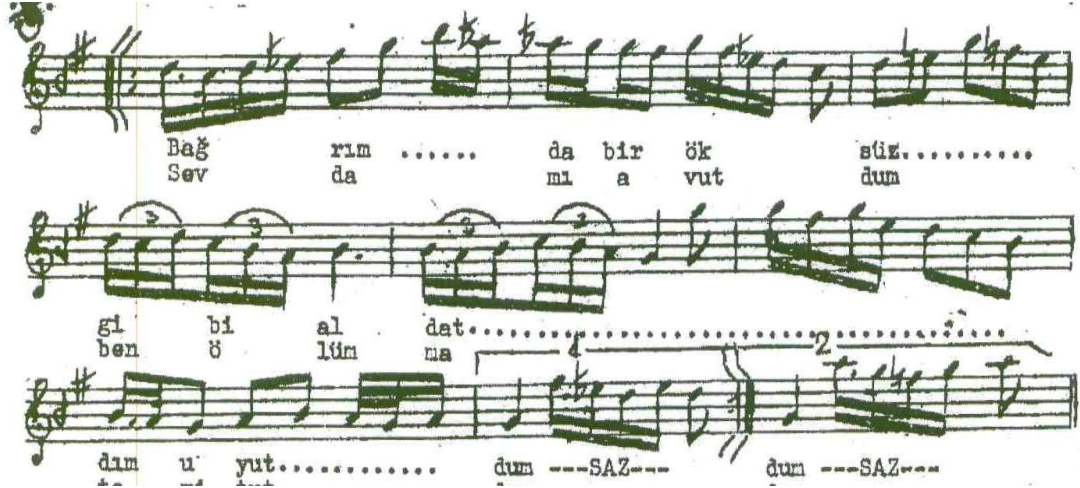
Seyri: Güçlü Nevâ perdesi civarından başlanır. Dizinin iki tarafında karışık gezindikten sonra Nevâ perdesinde Hicaz çeşnili yarım karar yapılır. Çargâh'ta Nikriz, Segâh'ta Hüzzâm, Dügâh'ta Uşşâk ile Nevâ'daki Hicaz ile Karcıgar'lı asma kararlar da gösterildikten sonra istenirse Gerdâniye'deki Bûselik'li genişlemede dolaşarak Basit Suznâk dizisiyle veya Acem'li Rast dizisiyle Rast perdesinde çoğu zaman yedensiz tam karar yapılır. (Özkan, 1998: 181-182).

4.15.1.“Bir gün geleceksin diye sevdamı avuttum” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

Şekil 102 “Bir gün geleceksin diye sevdamı avuttum” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

- 1. Ölçü:** 1. ölçüde, Rast(Sol)perdesi ve Neva(Re)perdeleri aralık atlaması görülmektedir.
- 2. Ölçü:** 2. ölçüde, Neva perdesinde Hicaz çeşnisi yapıldığı görülmektedir.
- 3. Ölçü:** 3. ölçüde, ölçüdeki ezgide Neva perdesi güçlendirildiği görülmektedir.
- 4. Ölçü:** 4. ölçüde, Yerinde Rast perdesinde (Sol sesinde) Rast görülmektedir.
- 5. Ölçü:** 5. ölçüde, Rast'ta Rast beşlisi görülmektedir.
- 6. ve 7. Ölçü:** İki ölçüde, ölçülerde Neva'da Hicaz görülmektedir.
- 8. Ölçü (1. dolap):** 8. ölçüde, Rast'ta Rast beşlisi görülmektedir.
- 9. Ölçü (2. dolap):** 9. ölçüde, Neva'da Hicaz üçlüsü görülmektedir.

Şekil 103 “Bir gün geleceksin diye sevdamı avuttum” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Neva (Re) perdesinde Hicaz dörtlüsü ve Gerdaniye (Sol) perdesinde Hicaz üçlüsü görülmektedir.
2. Ölçü: 2. ölçüde, ölçüde Çargâh'ta Nikriz beşlisi görülmektedir.
3. Ölçü: 3. ölçüde, Hüseyini perdesinde Kürdi üçlüsü görülmektedir.
4. Ölçü: 4. ölçüde, Uşşak perdesinde çeşnisiz asma kalış yapıldığı görülmektedir.
5. 6. Ve 7. Ölçü: 5. Ve 7. arasındaki ölçülerde, Rast'ta Rast beşli ve melodileri görülmektedir.
8. Ölçü (1. dolap): 8. ölçüde, Neva'da Hicaz görülmektedir.
9. Ölçü (2. dolap): 9. ölçüde, Muhayyer perdesi güçlendirilerek meyan bölümüne geçildiği görülmektedir.

Şekil 104 “Bir gün geleceksin diye sevdamı avuttum” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. ve 2. Ölçü: İki ölçüde, ölçülerde Neva perdesinde Uşşak (Arazbar) görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Neva'da Uşşak yapıp Muhayyer perdesinde Kürdi görülmektedir.

4. Ölçü: 4. ölçüde, Gerdaniye perdesinde Buselik yapıldığı görülmektedir.

5. ve 6. Ölçü: İki ölçüde, Çargâh perdesinde Rast yapıldığı görülmektedir.

7. Ölçü: 7. Ölçüde, Neva perdesinde Uşşak dörtlüsü görülmektedir.

8. Ölçü (1. dolap): 8. ölçüde, Muhayyer perdesi güçlendirildiği görülmektedir.

9. Ölçü (2. dolap): 9. ölçüde, Neva'da Hicaz görülmektedir.

4.16.TÂHİR BÛSELİK MAKAMI

Durak(Karar): La (Dügâh) perdesidir.

Seyr: İnici bir yapıya sahiptir.

Güçlü: Birinci derecede güçlü La (Muhayyer), ikinci derecede Re (Nevâ) perdesidir.

Dizi: Tâhir makamı dizisine, Bûselik beşlisi veya Bûselik makamı dizisinin eklenmesiyle oluşur.

The image displays three musical staves in treble clef, each representing a different sequence of notes in the Tâhir makamı. The first staff, labeled 'Tâhir Makamı Dizisi', shows a sequence of seven notes: T (Tâhîr), S (Segâh), K (Kâr), T (Tâhîr), T (Tâhîr), S (Segâh), and K (Kâr). Above the staff, two curved lines indicate intervals: 'Nevâ'da Rast 5'lisi' (Nevâ's Rast 5th interval) and 'Yerinde Uşşâk 4'lüsü' (In place, Uşşâk 4th interval). The second staff, labeled 'Bûselik Makamı Dizisi', shows a sequence of seven notes: T (Tâhîr), B (Bûselik), T (Tâhîr), T (Tâhîr), B (Bûselik), T (Tâhîr), and T (Tâhîr). Above the staff, two curved lines indicate intervals: 'Yerinde Bûselik 5'lisi' (In place, Bûselik 5th interval) and 'Hüseynî Perdesinde Kürdî 4'lüsü' (In Hüseynî's Perde, Kürdî 4th interval). The third staff, also labeled 'Bûselik Makamı Dizisi', shows a sequence of seven notes: T (Tâhîr), B (Bûselik), T (Tâhîr), T (Tâhîr), B (Bûselik), A (Âr), and S (Segâh). Above the staff, two curved lines indicate intervals: 'Yerinde Bûselik 5'lisi' (In place, Bûselik 5th interval) and 'Hüseynî Perdesinde Hicaz 4'lüsü' (In Hüseynî's Perde, Hicaz 4th interval).

Şekil 105 Tâhir Buselik Makamı dizisi

Donanım: Si koma bemol (Segâh), Fa bakiye diyezi (Eviç) donanıma yazılır.

Yeden: Sol (Rast) perdesidir.

Genişleme: Dügâh perdesindeki Uşşâk dörtlüsü simetrik olarak Muhayyer perdesine göçürülerek Muhayyer'de Uşşâk ile genişler.

Seyri: Birinci derece güçlü olan Muhayyer perdesi civarından makamın seyri başlanır. Nevâ perdesi üzerindeki Rast çeşnisinde karışık dolaşıktan sonra

Muhayyer’de Uşşâk çeşnili yarım karar yapılır. Daha sonra dizide karışık gezinilerek ikinci derecede güçlü olan Nevâ perdesinde yarım kalış yapılır. Ardından Nevâ’da Bûselik, Çargâh’ta Çargâh, Eviç’te Segâh’lı asma kararlarda ve genişlemiş kısımda dolaştıktan sonra Dügâh’ta Uşşâk dörtlüsü ile Tâhir Makamı dizisi karar eder. Sonunda, Dügâh perdesindeki Bûselik beşlisi veya Bûselik makamı dizisi gösterilerek Tâhir Bûselik makamı seyri tamamlanır (Demir, 2004).

4.16.1. “Vadinde vefa eyle güzel can senin olsun” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizleri.

Tahir-Buselik Şarkı 10908

Va'dinde vefa eyle güzel can senin olsun

Sengin Semai İsak Varon

Va din de ve fa ey le gü zel
can se nin ol sun (Saz.....)

Şekil 106 “Vadinde vefa eyle güzel can senin olsun” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Muhayyer perdesinde Uşşâk dörtlüsü ve Neva perdesinde Rast beşlisi görülmektedir.

2. Ölçü: 2. Ölçüde, Neva perdesinde Buselik görülmektedir.

3. ve 4. Ölçü: İki ölçüde, Muhayyer perdesinde Uşşâk görülmektedir

Vas lın yo lu na di de le rim
kan i le dol sun (Saz.....)

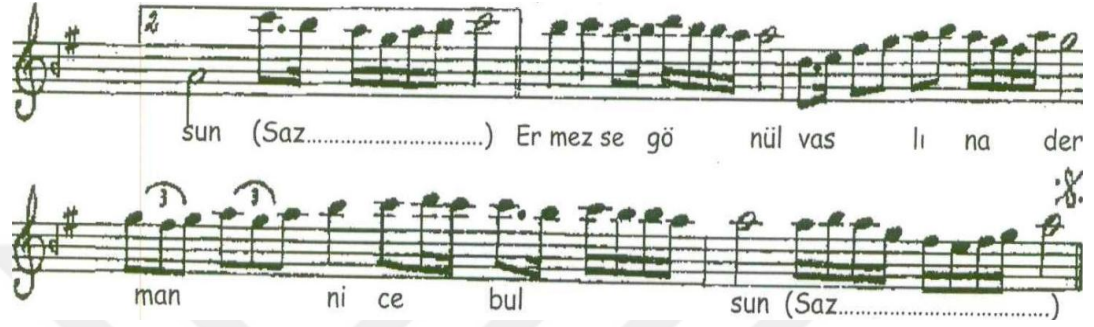
Şekil 107 “Vadinde vefa eyle güzel can senin olsun” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Neva perdesinde Buselik ve Çargâh perdesinde Çargâh görülmektedir

2. Ölçü: 2. ölçüde, Neva perdesinde Buselik görülmektedir

3. Ölçü: 3. ölçüde, Dügâh perdesinde Buselik görülmektedir

4. Ölçü (1. dolap): 4. ölçüde, Hüseyini perdesinde Uşşak ve Muhayyer perdesinde Uşşak görülmektedir.

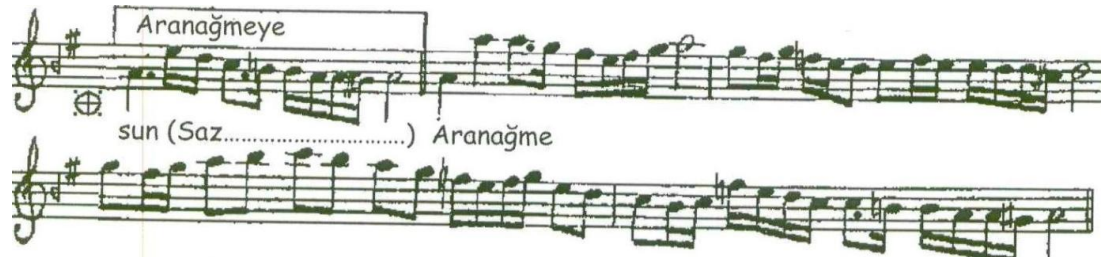
Şekil 108 “Vadinde vefa eyle güzel can senin olsun” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü.

1. Ölçü (2. dolap): 1. ölçüde, Uşşak 4’lüsü gösterilip Tiz Çargâh perdesi güçlendirilmiştir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Muhayyer perdesinde Uşşak görülmektedir

3. Ölçü: 3. ölçüde, Neva perdesinde Rast görülmektedir

4. ve 5. Ölçü: İki ölçüde, Muhayyer perdesinde Uşşak görülmektedir.

Şekil 109 “Vadinde vefa eyle güzel can senin olsun” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü

1. Ölçü: Aranağmeye giriş ölçüsü İncelendiğinde, Yerinde Buselik 5’lisi görülmektedir

2. Ölçü: 2. ölçüde, Hüseyini ve Muhayyer perdelerinde Uşşak görülmektedir

3. Ölçü: 3. ölçüde, Neva perdesinde Buselik görülmektedir

4. Ölçü: 4. ölçüde, Muhayyer perdesinde Uşşak ve Neva perdesinde Buselik görülmektedir

5.Ölçü: 5. ölçüde, Çargâh perdesinde Çargâh ve Yerinde Buselik görülmektedir.

4.17.UŞŞÂK MAKAMI

Durak(Karar): La (Dügâh) perdesidir.

Seyir: Çıkıcı bir seyir özelliğine sahiptir.

Güçlü: Re (Nevâ) perdesidir.

Dizi: Yerinde Uşşâk dörtlüsüne Nevâ'da Bûselik beşlisinin eklenmesiyle oluşur.

Şekil 110 Uşşâk Makamı Dizisi

Donanımı: Si için koma bemolü (Segâh) perdesi donanıma yazılır.

Yeden: Sol (Rast) perdesidir.

Genişleme: Uşşâk makamı, çıkıcı ve ağır başlı bir makam olduğu için pest bölgelerde genişleme gösterir. Dolayısıyla Yegâh'ta Rast beşlisi ile genişler. Makam yapısı itibariyle tiz bölgelerde genişlemez fakat bazı eserlerde çok seyrek de olsa tiz bölgelerde Muhayyer perdesinde Uşşâk dörtlüsü ve Muhayyer'de Kürdî dörtlüsü ile genişleme gösterebilir.

Seyri: Seyre, durak perdesi olan La Dügâh perdesi ya da durağın altındaki genişlemiş bölgenin perdelerinden başlanır. Önce Dügâh'ta Uşşâk dörtlüsü gösterilir ardından Nevâ'daki Bûselik beşlisi seslerinde dolaştıktan sonra dizinin iki tarafında karışık gezinilip güçlü Nevâ perdesinde yarım karar yapılır. Bu arada Segâh'ta Eksik Segâh, Segâh'ta Eksik Ferâhnâk, Rast'ta Rast ve Çargâh'ta Çargâh'lı asma kalıplar gerekli yerlerde gösterilip bütün dizide ve istenirse genişlemiş bölgede de dolaşıldıktan sonra Dügâh perdesinde Uşşâk çeşnisi ile tam karar yapılır (Özkan, 1998: 120-122).

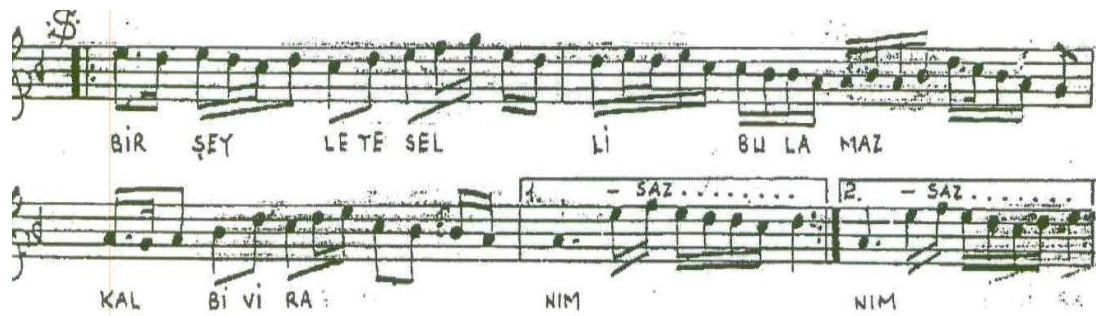
4.17.1.“Mecnun gibi sensiz geçiyor leyl-u neharım” isimli Eserin Notaları ve makamsal analizi.

Şekil 111 “Mecnun gibi sensiz geçiyor leyl-u neharım” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü

Eser makamın ana dizisi olan Dügâh perdesinde Uşşak dörtlüsü ve Neva perdesinde buselik beşlisi ile başlamıştır.

1. Ölçü: 1. ölçüde, Neva perdesinde Buselik buselik beşlisi görülmektedir.
2. Ölçü: 2. ölçüde, Yerde(La sesi) Uşşak dörtlüsü görülmektedir.
3. Ölçü: 3. ölçüde, Neva perdesinde Buselik beşlisi görülmektedir.
4. Ölçü (1. dolap) : 4. ölçüde, Yerde (La) Uşşak dörtlüsü görülmektedir.
5. Ölçü (2. dolap): 5.ölçüde, Neva (Re) perdesinde Buselik üçlüsü görülmektedir.

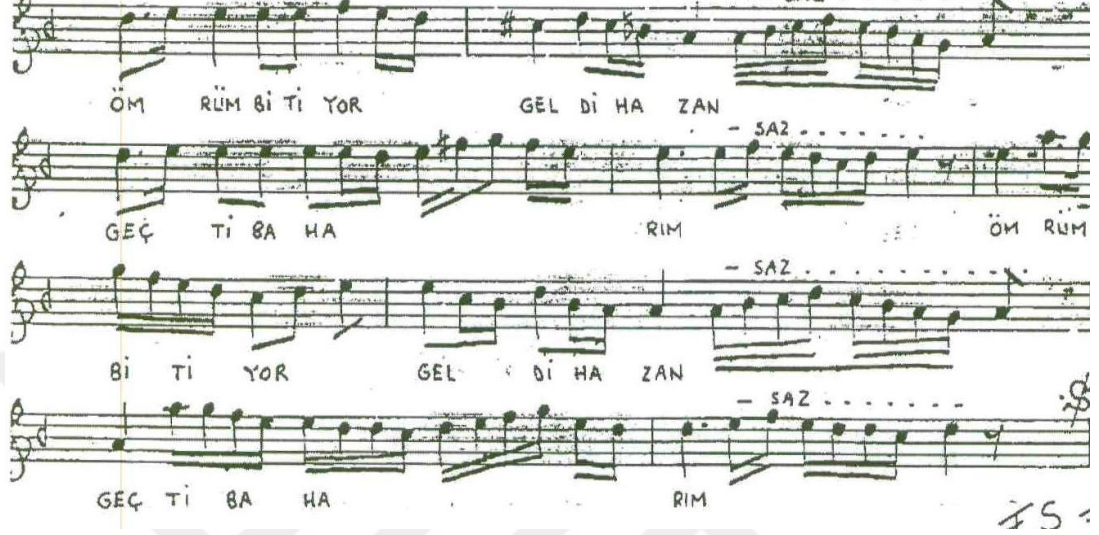

Şekil 112 “Mecnun gibi sensiz geçiyor leyl-u neharım” isimli Eserin Notaları Nakarat bölüm

1. Ölçü: 1. ölçüde, Neva perdesinde Buselik beşlisi görülmektedir.
2. Ölçü: 2. ölçüde, Yerde (La) Uşşak dörtlüsü ile Yerde (La) Rast beşlisi görülmektedir.
3. Ölçü: 3. ölçüde Dügâh (La) perdesinde Uşşak dörtlüsü görülmektedir.

4. Ölçü (1. dolap): 4. Ölçüde, Neva (Re) perdesinde Buselik üçlüsü görülmektedir.

5. Ölçü (2. dolap): 5. ölçüde İncelendiğinde, Hüseyini (Mi) perdesinde Kürdi görülmektedir.

Şekil 113 “Mecnun gibi sensiz geçiyor leyl-u neharım” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü

1. Ölçü: 1. ölçüde, Neva (Re) perdesinde Buselik görülmektedir.

2. Ölçü: 2. ölçüde, Dügâh (La) perdesinde Hicaz geçkisi yapıldığı görülmektedir.

3. Ölçü: 3. ölçüde, Hüseyini (Mi) perdesinde Uşşak çeşnisi görülmektedir.

4. ve 5. Ölçü: İki ölçüde, Hüseyini (Mi) perdesinde Kürdi çeşnisi görülmektedir.

6. Ölçü: 6. ölçüde, Dügâh (La) perdesinde Uşşak dördlüsü görülmektedir.

7. Ölçü: 7. ölçüde, Çargâh (Do) perdesinde çargâh çeşnisi ve Neva (Re) perdesinde Buselik beşlisi görülmektedir.

8. Ölçü: 8. ölçüde, Neva (Re) perdesinde Buselik beşlisi görülmektedir.

SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde, dördüncü bölümde tespit edilen bulgulara dayalı sonuçlara yer verilmiştir. Türk Mûsikîsinde gayrimüslim bestekâr olan İsak (İzak)Varon, besteleri ile tanınan bir mûsikîşinastır. Türk Mûsikîsinin geçmişi, bugünü ve yarınını, imparatorluktan Cumhuriyete geçişini ve yeni dönemin özelliklerini de ele alarak geleneklerle yenilikleri barışık tutmayı başarmış XX. yy. bestekârlarımızdandır. TRT repertuarında kayıtlı 30 eseri bulunmaktadır. Kültür bakanlığı kaynaklarında ise Hüseyini ve Hicaz makamlarındaki saz eserleri ile birlikte 85 adet eserini Türk mûsikîsine sunmuştur. Bestecinin TRT repertuarında kayıtlı Kürdîlihiczâkâr makamındaki “Bir gün şu küçük ağzını ağzımla kapatsam” ve “Gönlüm kurudu sızladı ruhum eleminden”adlı iki eserin repertuar numarası verilip kayıtlı olmasına rağmen notası bulunamadığı için analiz edilememiştir. İki türküde bestelemiş olan İsak Varon’un Hüseyini makamında aksak usûlü ile bestelediği“ay doğarken şu tepeden iner zeybekler” adlı türkü eski yazı ile yazıldığından, analize ve incelemeye alınamamıştır. Bestecinin 28 adet eserinin makamsal analizi yapılmıştır. Birçok farklı makam ve usûllerde bestelediği eserler mûsikîde, genellikle şarkı formunda karşımıza çıkmaktadır. İsak Varon’un, mûsikîdeki makamlardan TRT repertuarında yer alan eserlerini incelediğimizde 16 farklı makam kullandığı görülmektedir. Kullandığı makamlar; Bestenigâr, Dilkeş-hâverân, Eviç, Ferahfeza, Hicaz, Hüseyinî, Hüzam, Kürdîlihiczâkâr, Nihâvend, Rast, Sultanîyegâh, Sûzidîl, Sûznak, Tâhir Bûselik, Uşşâk, Karcığar makamları olmaktadır. Besteci eserlerini makamın özelliklerine uygun bir şekilde bestelemiştir.

Araştırma sonucunda örnekleme oluşturan TRT repertuarında yer alan 30 eserde kullanmış olduğu usûller; 15 zamanlıya kadar olan küçük usûllerdir. Bunları şöyle sıralarsak; Sofyan (4/4), Türk Aksağı (5/8), Sengin Semai (6/4), Devr-î Hindi (7/4),Düyek (8/8), Aksak (9/8), Ağır Aksak(9/4) , Aksak Semai (10/8) , Curcuna (10/16), bestelerinde bu usûllerden en çok Türk Aksağı usûlünün kullanıldığı görülmektedir. Varon’un, “Derd-i dil bilmez derunumda” adlı hüzzam makamındaki eserinde (9/4) ‘lük Ağır aksak usûlünden (5/8)’lik Türk aksağına geçip usûl değişikliği yaparak esere sıra dışı bir hava katmıştır. “Gönül sana çoktan bende” isimli Bestenigâr makamındaki eseri incelediğimizde donanıma Si notası için koma

bemolü (Segâh), Re için bakiye bemolü (Nim Hicaz) donanımına yazılması gerekirken Si notası için koma bemolü (Segâh)yazılmamıştır. Fakat Re için bakiye bemolü (Nim Hicaz perdesi) donanımına yazılmıştır. Ayrıca şarkı formu olarak yazılmış “Gönül sana çoktan bende” isimli Bestenigâr eserin senyö bölümünde terennümler yapılmaktadır. Terennüm bölümlerinin olması şarkı formu eserlerinde çok fazla rastlanmamaktadır.

Şarkı formları Zemin, Nakarat ve Meyan bölümlerinden oluşmaktadır. Terennümsüz, Ağır Aksak Semâi ve daha küçük usûllerle bestelenmiş sözlü eserlerdir. XVII. yüzyılda bestelenmiş birçok şarkının güfte örnekleri incelendiğinde o dönem bestelenmiş olan şarkılarda küçük usûllerden başka büyük usûllerin kullanıldığı da görülmektedir” (Yavaşca, 2002:122).

Terennümler, şarkı formunun asli unsuru değildir. Sadece bazı şarkı bestekârları belirledikleri güftelere dâhil olmayan birtakım terennüm unsurlarını güfte mısralarının baş, orta ve sonlarında kullanarak eserlerine ayrı bir güzellik vermeyi başarmışlardır. Bu tür şarkı terennümleri ah, aman, cânım, dahilek, el aman, hey, hey aman, of, yâr gibi kelimelerden oluşan terennümlerdir (Tanrıkorur,2011:50,182,183).

Bestecinin “Bir matem-i firkat tutuyor giryeli gönlüm” isimli Dilkeşhaveran makamındaki eserin notasında donanımda makamın özelliklerini gösteren Si koma bemolü ve Fa bakiye diyezi notasyonda yazılmamıştır. Herhangi bir arıza yazılmadığı gibi 8/8’lik düyek usulü olarak belirtilen eser donanımda 4/4’lük Sofyan usulü ile gösterilmektedir “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgün” (Eski Yazı) isimli Hüseyini makamındaki eserin donanımında makamın özelliği olan si koma bemol yazılmamıştır. Ayrıca eserin ölçüleri 6/4’lük Sengin semai usûlünde görülmesine rağmen donanımda 6/4’lük ritim kalıbı belirtilmemiştir. “Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan” ve “Sorma halim nafîle ben söylemem suh-i” isimli Suzidil makamındaki 2 eserde melodik yapı $2/4+1/4=3/4$ ’lük sus(es)sonrasında başladığı için analizler bir sonraki ölçüyü içine alarak yapılmaktadır. Ağır aksak usullerde eserler eksik ölçü ile başladığı için melodik yapı bir sonraki ölçüye kadar sürer ve tamamlanır. Bestecinin “Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan” ve “Sevdiğim bir dem bana yar olmadı” isimli eserlerinde Suzidil makamının donanımında kullanılması gereken Fa için koma diyezi (Dik Acem), Sol için bakiye

diyezi (Nim Zirgüle), Do için bakiye diyezi (Nim Hicaz) perdeleri donanımına yazılmamıştır. “Mecnun gibi sensiz geçiyor leyl-u neharım” isimli Uşşâk makamındaki eser zemin-nakarat-meyan-nakarat şeklinde şarkı formunun genel yapısı içinde bestelenmiştir. “Kaç yıl beni sen taze yalanlarla avuttun” isimli Hüzam makamındaki Eserin donanımında makamın özelliği olan Si için koma bemolü, Mi için bakiye bemolü, Fa için bakiye diyezi donanımına yazılması gerekirken sadece Fa için bakiye diyezi yazılmıştır. Makamın donanımı Hüzam makamı donanımı olarak kabul edilerek incelenmiştir. Bestekârın Kürdîlihiczâr makamındaki eserlerinde kendini tekrarlamış olduğunu görmekteyiz. Çünkü özellikle Kürdîlihiczâr makamındaki eserlerde melodik yapıda farklılık yaratmadığını görmekteyiz.

Rast makamındaki “Bir yaş gibi gözden süzülüp kalbime aktın” adlı eserinde Acemli Rast makamı (Rast’ta Rast beşlisi ile Neva’da Buselik dörtlüsü) dizisini ağırlıklı olarak kullandığı görülmektedir. “Haticeme varayım diz çöküp yalvarayım” isimli Karcığâr makamındaki türkünün donanımında makamın donanımına yazılması gereken Si için koma bemolü, Mi için bakiye bemolü ve Fa için bakiye diyezi müziksel ifadelerinden Si için koma bemolü bulunmamaktadır. Ayrıca eserin notası incelendiğinde ilk dört ölçünün aranağme olduğunu daha sonraki ölçüden itibaren sözlü bölümün olduğu görülmekte ise de Safiya Ayla’nın kendi sesinden dinlediğimizde ilk sekiz ölçünün aranağme olup daha sonraki ölçüde sözlerin başladığı görülmektedir.

“Son ayrılığın matemi ta ruhumu sardı” isimli Eviç makamındaki eserin meyan bölümünün 2. ölçüsünün sonunda fa sesi donanımına yazıldığı gibi dört koma bakiye diyezi olmalıdır bu durumda donanım geçerlidir. 3. ölçüdeki 3. nota olan si sesi donanım geçerli olup bir koma segâh perdesi olmaktadır. 3. ölçünün sonundaki si segâh sesi 2-3 koma pest seslendirilmesi gerekmektedir.(Radife Erten ses kaydı Reşit Çağın arşivinden)

Sonuç olarak; Eserlerin analizinin bütününde bestecinin makam seyri içinde kaldığı, makamların seyir, ifade ve hareket özelliklerini kullandığı Klasik formda eserler bestelemiş olduğunu fasıl şarkılarına önem vermiş olmasından Ağır Aksak, Sengin Semai ve Devir-i Hindi usulleri üzerinde durmasından çıkarabiliriz. Bazı eserlerinde geçki tekniği çok sağlam olmayan bir yapı oluşturduğu, özellikle Kürdîlihiczâr makamındaki eserinde kendini tekrarlamış olduğunu belli başlı olan

eserlerinin Klasik Türk Musikisi formunda değere sahip olduğunu çıkarabiliriz. Besteci geleneğe bağlı kalarak gelenek ile geleceğin arasında bir uslûp ile eserlerini bestelediğini söyleyebiliriz. Bestecinin şarkı formunda bestelemiş olduğu “Baygın suların göğsüne yaslandıda bi-tab” isimli eserinin yine bestecinin kendisinin yazdığı Kültür bakanlığı kayıtlarında olan Hüseyini saz eseri ile birebir aynı olduğu görülmektedir. Ayrıca bestekârların ve Türk musikisinde okunması güç eserlerinde mevcut orijinal notalardaki makamın özelliklerini içeren notaların yeniden yazılması gerektiğinin yaygın hale gelebilmesini böylelikle gelecek nesillere en doğru nota aktarımı sağlanacağı düşüncesi ile Türk musikisinde geçmiş, şimdi ve gelecek her daim var olmalıdır.

ÖNERİLER

Yapılan bu çalışma sonucunda öneriler şöyle sıralanabilir.

- Türk Müziği eğitimi veren kurumlarda eser ve beste analizi derslerinin verilmesine
- Klasik Türk Müziğinde mevcut bestecilerin eserlerinin makamsal analizlerine yer verilen çalışmaların yapılması ve yapılmasının desteklenmesine
- Türk Musikisi eğitim kurumlarında makamsal özelliklerin daha iyi anlaşılması ve ayırt edilmesi için transpoze (göçürme) üzerinde durularak konunun ders müfredatına alınması gerektiğine
- Bestecilik ve nazari anlamında iyi eğitilebilmek için bestekârların eserlerinin analiz ve incelemelerini sağlamanın gerekli olduğunu
- İsak Varon'un TRT repertuarında olmayan diğer eserlerinin analiz ve incelemelerinin yapıp sanatsal özelliğini üst düzeyde göstermiş olan eserlerinin belirlenmesi ve işlenmesi gerektiğine
- Türk müziğinde makamın özelliklerini göstermeyen ayrıca nota düzeni olmayan notasyonların yeniden düzenlenip notaya alınması gerektiğine

KAYNAKLAR

Özalp, M. Nazmi (2000). *Türk Musikisi Tarihi Cilt: II sayfa: 396 - 397 Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları: 3110 Araştırma-inceleme dizisi: 72, Bilim ve Kültür eserleri dizisi: 965.*

Akdoğu, Onur (1996). *Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler*

Özkan, İsmail Hakkı(1998). *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri Kudüm Velveleleri*

Öztuna, Yılmaz (1987). *Türk Musikisi Teknik ve Tarih*

Öztuna, Yılmaz (1974). *Türk Musikisi Ansiklopedisi Cilt: II s. 11 Milli Eğitim Basımevi*

Erguner, Süleyman (Mart 2003). *Rauf Yekta Bey (neyzen-müzikolog-bestekâr) Türk Musikisi Nazariyatı*

Karadeniz, M.Ekrem (2013). *Türk Musikisinin Nazariye ve Esasları Türkiye İş bankası kültür yayınları*

Akdoğu, Onur (1993). *Hüsayin Sadeddin AREL Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri TRT Radyo Televizyon Kurumu (1995). Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarı (Makamlara göre alfabetik) Müzik Dairesi Yayınları*

Öztuna, Yılmaz (1974). *Türk Musikisi Ansiklopedisi*

Akdoğu, Onur (1992). *Türk Müziğinde perdeler*

Akdoğu, Onur (1993). *Türk Müziğinde Eser Analizleri*

Ayverdi, Semiha(2006). *Dünden Bugüne Ne Kalmıştır. Ayverdi enstitüsü neşriyatı-40 Kubbealtı Neşriyatı no: 134*

Demir, Alper(2004). *Geleneksel Türk Sanat Müziği Solfej ve Nazariyatı Cilt: II İzmir: Sade Matbaacılık ve Grafik.*

Demir, Alper (2007). *Geleneksel Türk Sanat Müziği Solfej ve Nazariyatı Cilt: III İzmir: Sade Matbaacılık ve Grafik.*

Emnalar, Atınç (1998). *Tüm Yönleriyle Türk Halk Müziği ve Nazariyatı (1. Baskı). İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi*

Tanrıkorur, Cinuçen (2011). *Osmanlı Dönemi Türk Mûsikîsi. (İstanbul: Dergâh Yayınları.*

Erguner, Süleyman (2003). *Rauf Yekta Bey Neyzen -Müzikolog –Bestekâr*

Torun, Mutlu (1996). Gelenekle Geleceğe Ud Metodu

Akdoğu, Onur (1990). Türk Müziği Solfej Metodu

Kaçar, Gülçin Yahya (2012). Türk Musikisi üzerine görüşler (Analiz ve yorumlar)

Kaçar, Gülçin Yahya (2012).Türk Musikisi rehberi

TRT İzmir radyosu (2019). Nota arşivi.

İnternet kaynakları

turkishmusicportal. org/tr. Gayr-ı Müslim bestekârlar 14. 02. 2019.

www.eksd.org.tr/ Esendere Kültür sanat derneği görölme tarihi 12. 03. 2019.

***T.C Kültür ve Turizim Bakanlığı Cumhurbaşkanlığı Klasik Türk Müziği anasayfa
bestekârlarımız görölme tarihi 17. 05. 2019.***

musiklavuzu.net görölme tarihi 15. 03. 2019.

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1 Türk Mûsikisinde Sofyan Usulü vuruş biçimi	15
Şekil 2 Türk Musikisinde Türk Aksağı Usulü vuruş biçimi	16
Şekil 3 Türk Musikisinde Sengin Semai usulü vuruş biçimi	17
Şekil 4 Türk Muskisinde Devr-i Hindi usulü vuruş biçimi.....	18
Şekil 5 Türk Musikisinde Düyek Usûlü vuruş biçimi.....	19
Şekil 6 Türk Musikisinde Aksak Usulü vuruş biçimi	20
Şekil 7 Türk Musikisinde Ağır Aksak usulü vuruş biçimi.....	21
Şekil 8 Türk Musikisinde Aksak Semai Usulü vuruş biçimi	22
Şekil 9 Türk Musikisinde Curcuna Usulü vuruş biçimi.....	23
Şekil 10 Bestenigâr Makamı Dizisi	25
Şekil 11 “Gönül sana çoktan bende” isimli Eserin Notaları zemin bölümü	25
Şekil 12 “Gönül sana çoktan bende” isimli Eserin Notaları terennüm bölümü	26
Şekil 13 “Gönül sana çoktan bende” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	27
Şekil 14 Dilkeş-hâverân Makamı Dizisi	28
Şekil 15 “ Bir matem-i firkat tutuyor giryeli gönlüm” isimli Eserin Notaları Zemin - Nakarat bölümü	28
Şekil 16 “Bir matem-i firkat tutuyor giryeli gönlüm” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	29
Şekil 17 Eviç Makamı Dizisi	30
Şekil 18 “Kalbimde açılmış dağılan bir kuru güldün” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	31
Şekil 19 “Kalbimde açılmış dağılan bir kuru güldün” isimli Eserin Notaları Nakarat - Meyan bölümü	32
Şekil 20 “Kalbimde açılmış dağılan bir kuru güldün” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü	33
Şekil 21 “Son ayrılığın matem-i ta ruhumu sardı” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	33
Şekil 22 “Son ayrılığın matem-i ta ruhumu sardı” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü	34

Şekil 23 “Son ayrılığın matemi ta ruhumu sardı” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	35
Şekil 24 Ferâhfezâ Makamı Dizisi	36
Şekil 25 “Seyr etmek için seyrini ey ruh-i revanım” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	37
Şekil 26 “Seyr etmek için seyrini ey ruh-i revanım” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü	37
Şekil 27 “Seyr etmek için seyrini ey ruh-i revanım” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	38
Şekil 28 “Seyr etmek için seyrini ey ruh-i revanım” isimli Eserin Notaları aranağme bölümü	39
Şekil 29 Hicaz Makamı Dizisi	39
Şekil 30 “Aşk hastasıyım bakma benim nabzıma doktor” isimli Eserin Notaları Zemin -Nakarat bölümü	40
Şekil 31 “Aşk hastasıyım bakma benim nabzıma doktor” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	42
Şekil 32 Hüseyinî Makamı Dizisi	43
Şekil 33 “Ay doğarken şu tepeden iner zeybekler” isimli Eserin Notaları zemin bölümü	44
Şekil 34 “Ay doğarken şu tepeden iner zeybekler” isimli Eserin Notaları Nakarat	45
Şekil 35 “Ay doğarken şu tepeden iner zeybekler” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	45
Şekil 36 “Baygın suların göğsüne yaslandıda bi-tab” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	46
Şekil 37 “Baygın suların göğsüne yaslandıda bi-tab” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü	47
Şekil 38 “Baygın suların göğsüne yaslandıda bi-tab” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	48
Şekil 39 “Mahzun dilimi şad edecek yar ararım ben” isimli Eserin Notaları Zemin ve Nakarat bölümü	49
Şekil 40 “Mahzun dilimi şad edecek yar ararım ben” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	50

Şekil 41 “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgün” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	51
Şekil 42 “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgün” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü	51
Şekil 43 “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgün” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	52
Şekil 44 “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgün” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü	53
Şekil 45 Hüzûm Makamı Dizisi	53
Şekil 46 “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	54
Şekil 47 “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü	55
Şekil 48. “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	55
Şekil 49 “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü.....	56
Şekil 50 “Bilemem ben de nasıl düştüm o zalim eline” isimli Eserin Notaları Zemin-Nakarat bölümü.....	57
Şekil 51 “Bilemem ben de nasıl düştüm o zalim eline” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	58
Şekil 52 “Bilemem ben de nasıl düştüm o zalim eline” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü.....	58
Şekil 53 “Derd-i dil bitmez derunumda ne ateşler yanar” isimli Eserin Notaları Zemin - Nakarat bölümü	59
Şekil 54 “Derd-i dil bitmez derunumda ne ateşler yanar” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	60
Şekil 55 “Derd-i dil bitmez derunumda ne ateşler yanar” isimli Eserin	61
Şekil 56 “Kaç yıl beni sen taze yalanlarla avuttun” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	62
Şekil 57 “Kaç yıl beni sen taze yalanlarla avuttun” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü	63

Şekil 58 “Kaç yıl beni sen taze yalanlarla avuttun” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	63
Şekil 59 Karcığar Makamı Dizisi.....	64
Şekil 60 “Haticeme varayım diz çöküp yalvarayım” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü	65
Şekil 61 “Haticeme varayım diz çöküp yalvarayım” isimli Eserin Notaları	66
Şekil 62 Kürdilihicazkâr Makamı Dizisi.....	67
Şekil 63 “Camlarda yine bir şen gecenin” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	68
Şekil 64 “Camlarda yine bir şen gecenin” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü	69
Şekil 65 “Camlarda yine bir şen gecenin” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	69
Şekil 66 “Denizkızı semanın ey safalı Zühre yıldızı” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	70
Şekil 67 “Denizkızı semanın ey safalı Zühre yıldızı” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü	71
Şekil 68 “Denizkızı semanın ey safalı Zühre yıldızı” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	71
Şekil 69 “Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-ı visalin” isimli Eserin Notaları zemin bölümü.....	72
Şekil 70 “Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-ı visalin” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü.....	73
Şekil 71 “Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-ı visalin” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü.	73
Şekil 72 “Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-ı visalin” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü.....	74
Şekil 73 “Menekşeden tac öreyim sevgili kız başına” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	75
Şekil 74 “Menekşeden tac öreyim sevgili kız başına” isimli Eserin Notaları nakarat bölümü	75
Şekil 75 “Menekşeden tac öreyim sevgili kız başına” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	76
Şekil 76 Nihâvend Makamı Dizisi	77
Şekil 77 “Pek beğendim sevdiğim etvarını” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	78

Şekil 78 “Pek beğendim sevdiğim etvarını” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü	78
Şekil 79 “Pek beğendim sevdiğim etvarını” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü.	79
Şekil 80 “Pek beğendim sevdiğim etvarını” isimli Eserin Notaları 2. Nakarat bölümü.	80
Şekil 81 “Pek beğendim sevdiğim etvarını” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü.	80
Şekil 82 Rast Makamı Dizisi	81
Şekil 83 “Bir yaş gibi gözden süzülüp kalbime aktın” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	82
Şekil 84 “Bir yaş gibi gözden süzülüp kalbime aktın” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü	82
Şekil 85 “Bir yaş gibi gözden süzülüp kalbime aktın” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	83
Şekil 86 Sultâniyegâh Makamı Dizisi.....	84
Şekil 87 “Fırakınla baharım ağladı Gülşen mezar oldu” isimli Eserin Notaları Zemin-Nakarat bölümü	85
Şekil 88 “Fırakınla baharım ağladı Gülşen mezar oldu” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	86
Şekil 89 “Fırakınla baharım ağladı Gülşen mezar oldu” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü.....	87
Şekil 90 Sûzi-dîl Makamı Dizisi.....	88
Şekil 91 “Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	89
Şekil 92 “Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü.....	90
Şekil 93 “Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	91
Şekil 94 “Ben o ateş-fam uzun saçlarda olmazsam nihan” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü.....	91

Şekil 95 “Sevdiğim bir dem bana yar olmadı” isimli Eserin Notaları Zemin-Nakarat bölümü	92
Şekil 96 “Sevdiğim bir dem bana yar olmadı” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	93
Şekil 97 “Sevdiğim bir dem bana yar olmadı” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü	93
Şekil 98 “Sorma halim nafile ben söylemem suh-i” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	94
Şekil 99 “Sorma halim nafile ben söylemem suh-i” isimli Eserin Notaları Nakarat-Meyan bölümü	95
Şekil 100 “Sorma halim nafile ben söylemem suh-i” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü	96
Şekil 101 Sûzinâk Makamı Dizisi.....	97
Şekil 102 “Bir gün geleceksin diye sevdami avuttum” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	98
Şekil 103 “Bir gün geleceksin diye sevdami avuttum” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü	99
Şekil 104 “Bir gün geleceksin diye sevdami avuttum” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	99
Şekil 105 Tâhir Buselik Makamı dizisi.....	101
Şekil 106 “Vadinde vefa eyle güzel can senin olsun” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	102
Şekil 107 “Vadinde vefa eyle güzel can senin olsun” isimli Eserin Notaları Nakarat bölümü	102
Şekil 108 “Vadinde vefa eyle güzel can senin olsun” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü.	103
Şekil 109 “Vadinde vefa eyle güzel can senin olsun” isimli Eserin Notaları Aranağme bölümü.....	103
Şekil 110 Uşşâk Makamı Dizisi.....	104
Şekil 111 “Mecnun gibi sensiz geçiyor leyl-u neharım” isimli Eserin Notaları Zemin bölümü	105

Şekil 112 “Mecnun gibi sensiz geçiyor leyl-u neharım” isimli Eserin Notaları Nakarat bölüm.....	105
Şekil 113 “Mecnun gibi sensiz geçiyor leyl-u neharım” isimli Eserin Notaları Meyan bölümü	106

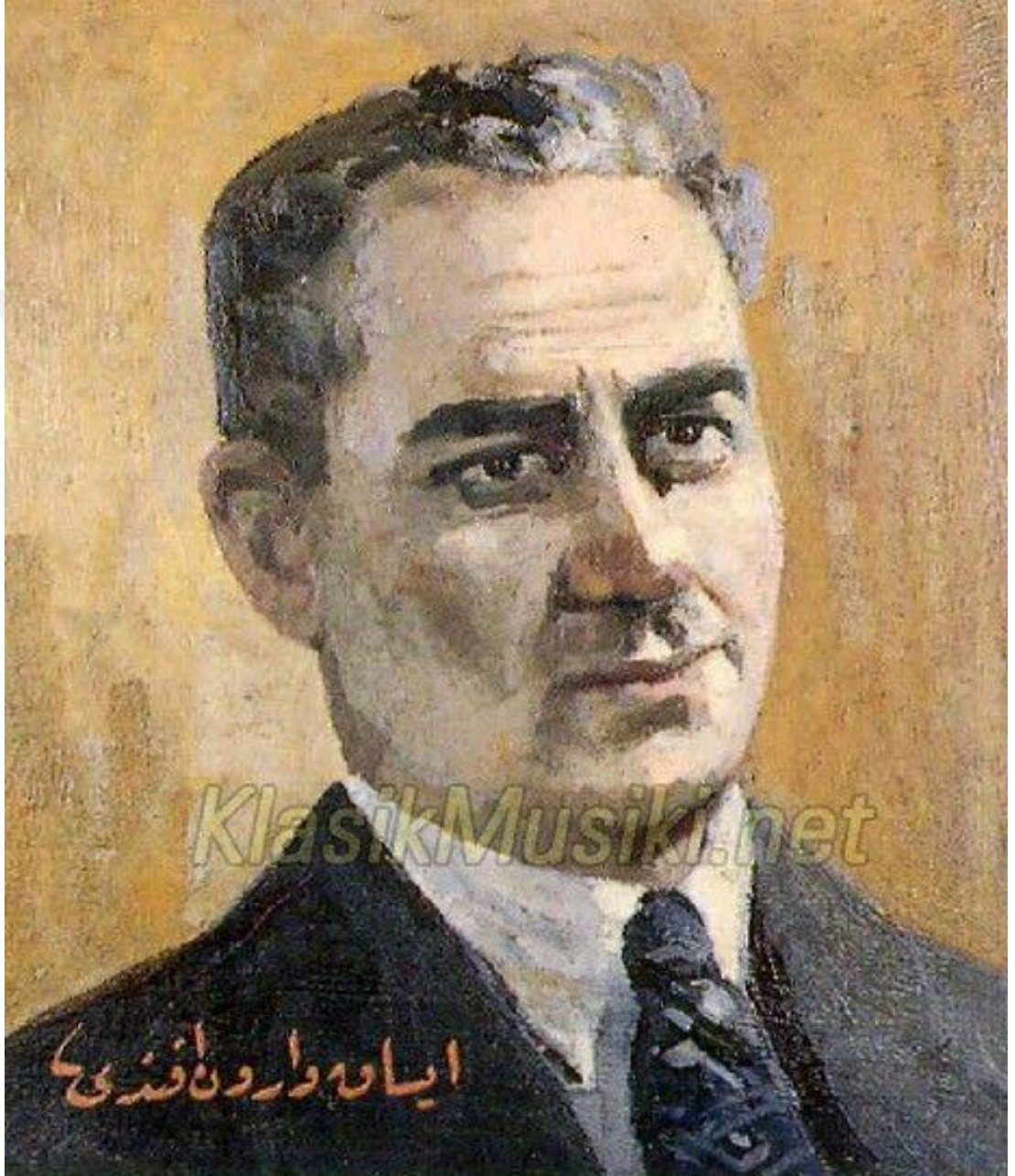
TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Analizi Yapılan Eserlerin Örneklem Tablosu.....	9
Tablo 2. Türk Müziğinde kullanılan Perdeler (Kullanılan sesler)	14

EKLER

EK. 1 Gayr-ı Müslim Bestekâr İsak Varon

İsak varon'a ait TRT repertuarında kayıtlı 30 adet eserden, notası olan 28 adet eserin orijinal notalarının tamamı makamlarına göre alfabetik sıra ile ekler bölümünde verilmektedir.

EK. 2 Bestenigâr makamında “Gönül sana çoktan bende” isimli eserin orijinal notası

Bestenigâr Aksak Semaî (İsmail Varan)

Ah gö NÜL SA NA çok dan BEN de
SERVÜ NA Zİ M NE VA R SEN de
SEN de
S. ÖMRÜM YE LE LE L LE LEL LE L Lİ
TA HAM MÜL KA L MA dı TEN de
TEN de
MÜ RÜ VET Kİ L KEREM KÂ Rİ
M SE Nİ SEY MEK dİR EF KA RIM
KA RIM

İsmail Varan

ANKARA RADYO ENSTİTÜSÜ
1942-1943

**EK. 3 Dilkeşhaveran makamında “Bir matemî firkat tutuyor giryeli gönlüm”
isimli eserin orijinal notası**

Dilkeşhaveran Şarkı
BİR MATEMÎ FIRKAT TUTUYOR GİRYELİ GÖNLÜM

düye R *dilkeşhaveran* Besle; İsak Varon
Bülle; Yenicehirlî Hüseyin Amini Bey

BİR MATEMÎ FIR. KAT TUTU YOR GİR YE Lİ GÖN

LÜM Bil di se nin aş Kın la de Rin

sev megi gön LÜM Bil di se nin aş

nin la de Rin sev megi gön LÜM

sen siz ge çe cök se bu a ci na le ü öm

RÜM sen siz ge çe cök se bu a ci

na le ü öm RÜM

bir jeshk bilcek uşuna can ver megi gön lüm

EK. 4 Eviç makamında “Kalbimde açılmış dağılan bir kuru güldün” isimli eserin orijinal notası

EVC ŞARKI
KALBİMDE AÇILMIŞ DAĞILAN BİR KURU GÜLDÜN

USÛLÜ : TÜRK AKSAĞI MÜZİK : İsak VARON
SÖZ : Halit Bekir SABARKAN

♩ = 100

KAL BİM DE A ÇIL MIŞ
DA ĞI LAN BİR
KU RU GÜL DÜN DÜN
BİR TEL SA ÇI NI İS
TE Dİ GİM GÜN BA NA GÜL
DÜN DÜN VER MEM Dİ YE REK
HEM BE Nİ HEM KEN
ARANAĞME Dİ Nİ ÜZ DÜN
DÜN

KALBİMDE AÇILMIŞ DAĞILAN BİR KURU GÜLDÜN
BİR TEL SAÇINI İSTEDİĞİM GÜN BANA GÜLDÜN
VERMEM DİYEREK HEM BENİ HEM KENDİNİ ÜZDÜN
BİR TEL SAÇINI İSTEDİĞİM GÜN BANA GÜLDÜN

9546-1122

EK. 5 Eviç makamında “Son ayrılığın matemi ta ruhumu sardı” isimli eserin orijinal notası

Sofyan EVİÇ ŞARKI İsak Varon

Son ay rı lı ğın ma te mi ta
ru hu mu sar..... dı.....
ru hu mu sar dı SAZ dı ---SAZ---
Gön lüm de de rin bir ya ra nın.....
Gön lüm ku ru bir gül gi bi yan
ız le ri var..... dı..... dı.....
dık ca sa rar dı..... dı.....
ız le ri var..... dı ---SAZ--- dı ---SAZ---
dık ca sa rar dı.....
Hum ma lı ge çen her gü nü gön
lüm de a rar..... dı.... gön.....
lüm de a rar..... dı ---SAZ--- dı ---SAZ---

Son ayrılığın matemi tâ'ruhumu sardı
Gönlümde azerin bir yaranın izleri vardı
Hummalı geçen her günü gönlümde arardı
Gönlüm kuru bir gül gibi yandıksasarardı.

EK. 6 Ferahfezâ makamında “Seyr etmek için seyrini ey ruh-i revânım” isimli eserin orijinal notası

T R Y
Öz (k Dairesi)
T S M
SÜRE: 2', 05" + 42"

FERAHFEZÂ ŞARKI
SEYR_ETMEK İÇİN SEYRİNİ EY RŪH-İ REVÂNİM

♩ = 69 SENGİN SEMÂİ İSAK VARON (1884—1962)

SEY-RET-MEK İ — ÇİN SEY — Rİ — Nİ EY
RŪ — Hİ RE — VÂ — NİM (Saz)
KİR — PİK — LE — Rİ — NİN TÂ U — CU — NA
HEP SEN — DEN — BÂ — RET — DİR E — MİN
GEL — ME — DE CÂ — NİM NİM NİM
OL Kİ Cİ — HÂ — NİM NİM
ÇEŞ — MİM SE — Nİ GÖR — MEZ — SE GÖ — RÜR
GÖR — ME — Yİ ZÂ — İD ARANAĞMESİ'NE
ARANAĞMESİ NİM (Saz.)

SEYR_ETMEK İÇİN SEYRİNİ EY RŪH-İ REVÂNİM,
KIRPIKLERİNİN TÂ UCUNA GELMEDE CÂNİM.
ÇEŞMİM SENİ GÖRMEZSE GÖRÜR GÖRMEYİ ZÂİD,
HEP SENDEN İBÂRETDİR EMİN_OL Kİ CİHÂNİM.

VEZNİ: MEF'ŪLŪ MEFÂİLŪ MEFÂİLŪ FAŪLŪN

EK. 7 Hicaz makamında “Aşk hastasıyım bakma benim nabzıma doktor” isimli eserin orijinal notası

HICAZ SARKI
AŞK HASTASIYIM BAKMA BENİM NABZIMA

1353
MÜZİK: İSAK VARON

TÜRK AKSAĞI
♩ = 120

AŞK HAS TA SI YIM BAK MA BE NİM
NAB ZI MA DOK TOR
TOR A. FET DERT Mİ SA A HEM DET ÇEK
Mİ DİR AŞK RÜ HU MA BİR
ME SI HEM GEÇ ME SI PEK
SOR SOR HER ÇA RE Yİ TUND
ZOR GÖN LÜ ME BİR BAŞ
KA A TEŞ KOR KARAK ZOR

FERİT SİDAL PLÂKTAN NOTASINI YAZMIŞTIR.

AŞK HASTASIYIM BAKMA BENİM NABZIMA DOKTOR
AFET Mİ SAÂDET MİDİR AŞK RÜHUMA BİR SOR
HER ÇAREYİ TUND GÖNLÜME BİR BAŞKA ATEŞ KOR
BİR DERT Kİ O HEM ÇEKMEŞİ HEM GEÇMEŞİ PEK ZOR

EK. 8 Hüseyini makamında Ay doğarken şu tepeden iner zeybekler” isimli eserin orijinal notası

[illegible]

EK. 9 Hüseyni makamında “Baygın suların göğsüne yaslandıda bi-tab” isimli eserin orijinal notası

Türk Aksağı HÜSEYİNİ ŞARKI İshak Varon

Bay gın..... su la rın göğ.....
su ne yas lan.....
di da bi..... tâb ---SAZ--- tâb ---SAZ---
Sen Ru Mar..... ma ra nın kal.....
bi ni din..... ler.....
gi bi meh..... tâb ---SAZ--- tâb ---SAZ---
Bir ha..... ti ra can lan.....
di..... gü zel ma.....
vi de niz..... de de ---SAZ---

Baygın suların göğsüne yaslandı da bitâb
Şen Marmaranın kalbini dinler gibi mehtâb
Bir hâtıra canlandı güzel mavi denizde
Şen Marmaranın kalbini dinler gibi mehtâb

EK.10 İsak Varon'un TRT repertuarında kayıtlı Hüseyini makamındaki "Baygın suların göğsüne yaslandıda bitap" isimli eseri ile TRT repertuarında kayıtlı olmayan Hüseyini Saz eseri ile karşılaştırma yaparsak İsak Varon'un iki eserinde birebir aynı olarak yazılmış olduğunu görmekteyiz. Saz semaileri 4 hane bir teslim, genellikle ilk üç hane 10/8'lik aksak semai usulünde son hane ise 3/4'lük veya 6/8'lik usulde yazılmasına rağmen bu notada böyle bir durum görülmemektedir.

İSAK VARON

HÜSEYİNİ SAZ ESERİ

İSAK VARON

Baygın suların göğsüne yaslandıda bitap
Den Hımarının kalbini dinler gibi nehtib
Dir hâtime esenlendi güzel nevi denizde
Den Hımarının kalbini dinler gibi nehtib

EK.11 Hüseynî makamında “Mahzun dilimi şad edecek yar ararım” isimli eserin orijinal notası.

HÜSEYİNİ SARKI
MAHZUN DİLİMİ ŞAD EDECEK

MÜZİK: İSAK VARON

AKSAK 4/6

MAHZUN DİLİMİ ŞAD EDECEK YAR ARARIM BEN GÖNLÜM GİBİ BİR YAR İ VEFAKAR ARARIM BEN GERÇİ BİLİRİM CÜMLE İ HÜSÂNİ VEFÂ YOK AMMA YİNE BİR DİDE İ DİL DÂR ARARIM BEN

FERİT SİDAL PLÂKTAN NOTASINI YAZMIŞTIR.

MAHZUN DİLİMİ ŞAD EDECEK YAR ARARIM BEN
GÖNLÜM GİBİ BİR YAR İ VEFAKAR ARARIM BEN
GERÇİ BİLİRİM CÜMLE İ HÜSÂNİ VEFÂ YOK
AMMA YİNE BİR DİDE İ DİL DÂR ARARIM BEN

EK.12 Hüseyini makamında “Takat mi gelir cevrine ey ruhleri Gülgün” isimli eserin orijinal notası.

[illegible]

EK.13 Hüzam makamında “Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz” isimli eserin orijinal notası.

HÜZZAM ŞARKI

Usûl: Türk Aksağı Güfte: Ö.B.Uşaklı
Beste: İsak Varon
(1884- -23.2.1962)

AN LAT BA NA GÜL BAH ÇE Sİ GÖR

DÜN MÜ Dİ KEN SİZ SAZ..... SİZ SAZ.....

GÜL RENK Lİ YÜ ZÜN BEN Lİ DE GÖĞ

SÜ SÜN Nİ YE BEN SİZ SAZ..... SİZ SAZ.....

BİR GİZ Lİ Â TEŞ VAR YA KI YOR GÖ

GÖN LÜ MÜ SEN SİZ SAZ..... SİZ SAZ..... SİZ SAZ.....

Aranağme

Anlat bana gül bahçesi gördün mü dikensiz
Gül renkli yüziün benli de göğsiün niye bensiz
Bir gizli ateş var yakıyor gönlümü sensiz
Gül renkli yüziün benli de göğsiün niye bensiz

EK.14 Hüzam makamında “Bilemem ben de nasıl düştüm o zalim eline” isimli eserin orijinal notası.

HÜZZÂM ŞARKI
BİLEMEM BEN DE NASIL DÜŞTÜM O ZÂLİM ELİNE

♩ = 73 DEVR.İ HİNDİ MÜZİK : İSAK VARON

Bİ - MEM BEN DE NA - SIL DÜŞ -
TUM O ZÂ - LİM E - Lİ - NE
E - Lİ - NE KIR SA - ÇIL - DI KA -
LE - MİN - DEN SA - ÇI - MIN - HER
MI DÖN - DÜR - DÜ - CE - HEN - NEM
TE - SE - Lİ - NE TE - SE - Lİ - NE
YA - KI - YOR BAK DAĞ - LI - YOR Sİ - NE - Mİ HİÇ - RÂN
A - TE - Şİ Şİ (Saz) Arınması
NE (Saz) uysal

BİLEMEM BEN DE NASIL DÜŞTÜM O ZÂLİM ELİNE,
KIR SAÇILDI ELEMİNDEN SAÇIMIN HER TEÜNE,
YAKIYOR BAK, DAĞLIYOR SİNEMİ HİCRÂN ATEŞİ,
KANAYANKALBİMİ DÖNDÜRDÜ CEHENNEM SELİNE.

VEZİN : Fe'ilâtûn / Fe'ilâtûn / Fe'ilâtûn / Fe'ilûn

EK. 14 Hüzam makamında “Derd-i dil bitmez derûnumda” isimli eserin
orijinal notası 1.sayfa

AĞIR AKSAK H Ü Z Z A M Ş A R K I İSAK VARON
Derd-i dil bitmez derûnumda ...

DER Dİ DİL BİT MEZ DE RU . . NUM
DA NE A . . TEŞ LER YA NAR SAZ
REN Gİ Mİ . . SOL DUR DU HİÇ . . RİN
YÂ RE İ . . AŞ KİM KA NAR SAZ
KİM KA NAR SAZ
DÂ Rİ DÜN YÂ
DAN GÖ ÇÜP TOP
RAK LA RA . . OL SAM U FÛL SAZ
İŞ Tİ YA . . KI RU HU MU . . ÜS
TUM DE KI . . TAŞ LAR A NAR SAZ
LAR A NAR SAZ

EK. 15 Hüzam makamında “Derd-i dil bitmez derûnumda” isimli eserin
orijinal notası 1.sayfa

HÜZZAM ŞARKI'NIN DEVAMI (2.Sayfa)
Derd-i dil bitmez derûnumda ...

(Türk Aksağı)

NA ZI ... İS ... TİĞ. ... NÂ NA ... BİL ... MEM
FAR TI ... AŞ ... KİM ... MI ... SE BEP ... BEP SAZ ...
HEM SE VİN DİR ... MEK HEM AĞ ... LAT MAK
MU RA ... DIN ... MI ... A CEP ... Haki

DERD-İ DİL BİTMEZ DERÛNUMDA NE ÂTEŞLER YANAR
RENGİMİ SOLDURDU HİCRİN YÂRE-İ AŞKIM KANAR
DÂR-I DÜNYÂDAN GÖÇÜP TOPRAKLARA OLSAM UFÛL
İŞTİYÂK-I RÛHUMU ÜSTÜMDEKİ TAŞLAR ANAR
NÂZ-I İSTİGNÂNA BİLMEM FART-I AŞKIM MI SEBEP
HEM SEVİNDİRMEK, HEM AĞLATMAK MURÂDIN MI ACEP

Güfte : AVUKAT AVRAM NAUM

Derûn : Gönül, kalb, yürek.
Hicr : Ayrılık
Ufûl : Gözden kayboluş, görünmez olmak.
İştiyâk : Göreceği gelme, özleme.
İstignâ : Nazlanma, ağır davranma.
Fart : Aşırı, aşırılık. Aşkın, aşkınlık.
Taşkın, taşkınlık. Fevkalâdelik.

EK. 16 Hüzam makamında “Kaç yıl beni sen taze yalanlarla avuttun”
isimli eserin orijinal notası

Hüzam *islah varon*

Kaç yıl Be? ni sen ta ze ya lau
lar la a nu t dum
seer da nu ya Kan Bir Biş yü ol
dum Be ni tu t dum seer da nu ya
Kan Bir Biş yü ol dum Be ni tut
dum hic ra mu nu e n sah te ga Kaş
lar la a nu t dum hic ra
mu nu en sah te Ba Kaş lar la a nu
t dum .5i

imayford

EK. 17 Karcıgar makamındaki “Haticeme varayım diz çöküp yalvarayım” isimli eserin orijinal notası.

KARCIĞAR TÜRKÜ **HATİCE** İSAK VARON E.
METHAL

HA TI CE NE VA RA YIM
DİZ ÇÖ' KÜP YA L VA RA YI M
YİM HA Lİ NE RAHM İT MEZ
SE KEN Dİ Nİ ÖL DÜ RE
Yİ M YİM E S MER GÜZ KÜ
HA Tİ CEM NER DE KAL DİN
DÜ N Gİ GE CE BAŞA

HATICEME VARAYIM İNDİM BAĞANAR İÇİN BİR TAŞ ATTIM HANE
DİZ ÇÖKÜP YALVARAYIM GÜL KOŞARDIM YARIÇIN DÜŞDÜ DİVAN HANE
HALİME RAHMİTMEZSE ANNELER KIZ BESLİYOR BENİ YARDEN AYIR
KENDİNİ ÖLDÜREYİM DELİKANLILAR İÇİN GİRSİN TİMAR HAN
NA KARAT
ESMER YÜZLÜ HATİCE NERDE KALDIN DÜN GİCE

EK. 18 Kürdîlihiczâr makamındaki “Çamlarda yine bir şen gecenin” isimli eserin orijinal notası.

KÜRDÎLİ HICAZKÂR SARKI
ÇAMLARDA YİNE BİR ŞEN GECENİN

MÜZİK : İSAK VARON
SÖZ : RİFAT GALİP BEY

TÜRK AKSAĞI
♩ : 100

ÇAM LAR DA Yİ NE BİR ŞEN GE
CE NİN NEŞ E Sİ VAR
1. SAZ. - - - - 2. SAZ. - - - -
Dİ Dİ AŞK NAĞ
ME LE Rİ DİL DEN SÜ ZÜ LÜP KALP
LE Rİ SAR Dİ
1. SAZ. - - - - 2. SAZ. - - - -
Dİ BİN GİZ Lİ GÜ NAH
ŞA Hİ Dİ OL DU ÇAM
1. SAZ. - - - - 2. SAZ. - - - -
LAR O AK ŞAM ŞAM
KARAR
Dİ

ÇAMLARDA YİNE BİR ŞEN GECENİN NEŞESİ VARDI
AŞK NAĞMELERİ DİLDEN SÜZÜLÜP KALPLERİ SARDI
BİN GİZLİ GÜNAH ŞAHİDİ OLDU ÇAMLAR O AKŞAM
AŞK NAĞMELERİ DİLDEN SÜZÜLÜP KALPLERİ SARDI

EK. 19 Kürdîlihiczâr makamındaki “Deniz kızı semanın ey sefalı Zühre yıldızı” isimli eserin orijinal notası.

Kürdîlihiczâr Şarkı 3233

Deniz kızı semanın ey sefalı zühre yıldızı

Bestesi: İzak Varon Efendi
Güftesi: Mustafa Reşit Bey

Devr-i Hindi

De niz kı zı se ma nin ey
se fa lı züh re yıl dı zı
Gü zel yü zün gü zel se sin
bı rak tı dil de bin sı zı
Ya par ha ya li han de nin
gö züm de pen be in ci ler

Deniz kızı semanın ey sefalı zühre yıldızı
Güzel yüzün güzel sesin bıraktı dilde bin sızı
Yapar hayali handenin gözümde penbe inciler
Güzel yüzün güzel sesin bıraktı dilde bin sızı

Zühre Yıldızı: Venüs Hande: Gülüş

Eski yazıdan çeviri ve düzenleme: Kurtul Kavlak (2011)
Müzikal kontrol: Tahsin Çetin

EK. 20 Kürdîlihiczâr makamındaki “Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-u visalin” isimli eserin orijinal notası.

Kürdîlihiczâr Şarkı 7446

Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-u visalin

Sengin Semai İsak Varon

Mah vey le ye cek naz lı ci va nım be ni mah

ru mu vi sa lin (Saz.....)

Zan net me çı kar ruz ü le yal ey pe ri di

dem den ha ya lin (Saz.....)

(Saz.....) Fer da yı mu hab bet o sa a

det ge li yor ak lı ma her an

(Saz.....) Aranağme

Mahveyleyecek nazlı civanım beni mahrum-u visalin
Zannetme çıkar ruz ü leyal ey peri didemden hayalin
Ferda-yı muhabbet o saadet geliyor aklıma her an
Zannetme çıkar ruz ü leyal ey peri didemden hayalin

Visal: Kavuşma
Ruz ü leyal: Gece gündüz
Ferda: Ertesi, izleyen, yarın

Eski yazıdan çeviri ve düzenleme: Kurtul Kavlak (2015)
Müzikal kontrol: Tahsin Çetin

Ek. 21 Kürdîhicazkâr makamındaki “Menekşeden taç öreyim” isimli eserin orijinal notası.

Menekşeden taç öreyim

NÜZEREZ — Kürdîli Hicazkâr Saz: İsak Varon Ef
Söz: Kadî B.

Ağırca

Me nek şe de n ta ç ö' re yim

sev gi li kî z ba şı na

E lâ gö. ze ki r pik le re

ne ya kî şî r ka şı na

Çok ko nuş ma kıs ka mı rim

gez me yal nî z ba şı na

çok ko nuş ma kıs ka mı rim ge z me yal nî z

ba şı na

EK. 22 Nihavend makamındaki “Pek beğendim sevdiğim etvarımı” isimli eserin orijinal notası.

Devrihindi Nihavend NAKKI SÖZÜ: İSAK VARON
GÜFTÜ: RÜHİ VAMİK BAY

PEK BEĞEN DİM SEV Dİ BİM ET VA Rİ Nİ ET VA Rİ Nİ VA Rİ Nİ SA VE İ REF TA Rİ Nİ GÜF TA Rİ Nİ GÜF TA Rİ Nİ TA Rİ Nİ HER ZAMAN GÖS TER BA NA Dİ DÂ Rİ Nİ Dİ DÂ Rİ Nİ Dİ DE İ PÜR NÜ RÜ Â TEŞ BÂ Rİ Nİ AH BÂ Rİ Nİ SAK LA MA BEN DEN ME LİK RUH SÂ Rİ Nİ RUH SÂ Rİ Nİ SA Rİ Nİ SA Rİ Nİ ARANAĞ MEŞ

İsmail Koca 28.9.1930
İsak Varon'a ait el yazısı, bir defterden

Pek beğendim sevdiğim etvarımı
Sive-i reftârını, güftârını
Her zaman görür bânâ dîdârını
Dîde-i pür-nûr ü âteş-bârom
Saklama bundan melek ruhsârını

EK. 23 Rast makamındaki “Bir yaş gibi gözden süzülüp kalbime aktın” isimli eserin orijinal notası.

TRT Rep.No : 2345

RAST ŞARKI

Bir Yaş Gibi Gözden Süzülüp Kalbime Aktın

Usulü : Türk Aksağı

Güfte : H.Bekir SABARKAN

Beste : İsak VARON

Bir yaş gi bi göz den sü zü lüp kal
bi me ak tın (saz.. ..) tın (saz.. ..)

Yak tın be ni ey sev gi li yak tın
da bı rak tın (saz.. ..) tın (saz.. ..)

Yıl dız la rı sön müş ne de rin çöl
le re at tın (saz.. ..) tın (saz.. ..)

Bir yaş gibi gözden süzülüp kalbime aktın
Yaktın beni ey sevgili yaktın da bıraktın
Yıldızları sönmüş ne derin çöllere attın
Yaktın beni ey sevgili yaktın da bıraktın

A.BAYAZIT 2012

EK. 24 Sultaniyegâh makamındaki “Firakınla baharım ağladı Gülşen mezar oldu” isimli eserin orijinal notası 1. sayfa.

Sultaniyegah Şarkı 4462
Firakınla baharım ağladı gülşen mezar oldu
(1) Güfte: Mustafa Reşit Bey
Beste: İsak Varon

Devr-i Hindi

Fi ra kın la ba ha rim ağ
la dı gül şen me zar ol du
Gö züm ey gon ce her gün cu
yi ba re gir ye bar ol du
Bu gün am ma şı ta han den
le yaz dil pür me sar ol du
A ıl dı gon ce ler ba ğı
ü mi din de ba har ol du

EK. 25 Sultanîyegâh makamındaki “Firakınla baharım ağladı Gülşen mezar oldu” isimli eserin orijinal notası 2. sayfa.

Sultaniyegah Şarkı 4462
Firakınla baharım ağladı gülşen mezar oldu
(2)

Firakınla baharım ağladı gülşen mezar oldu
Gözüm ey gonce her gün cuy-i bare giryebâr oldu
Bugün amma şîta handenle yaz dil pür-mesar oldu
Açıldı gonceler bağ-ı ümidinde bahar oldu

İrâk: Ayrılık
Gülşen: Gül bahçesi
cuy-i bar: Nehir, akarsu
giryebâr: Ağlayan, gözyaşı saçan
îta: Kış
anden: Bakış, gülüş
il: Gönül, kalp
mesar: Mesire yeri, seyrân yeri

Eski yazıdan çeviri ve düzenleme: Kurtul Kavlak (2015)
Müzikal kontrol: Tahsin Çetin

Ek. 26 Suzidil makamındaki “Ben o ateş fam uzun saçlarda olmazsam nihan” isimli eserin orijinal notası.

Ben o a - - - teş - - - ş - fam uzun - - - saç - -
lar-da ol - - ma - - z - - sam - - - ni-han - -
su-xi-dil bui - - - maz su-lu - - n - -
rüm de-ay - - a - - - r - -
ieb-le-rin-a - -
bi - - ha-ya - - - tin - - - - - men ba-i seh - -
- ha - - - ha - - - ti - dir -
Güfte
Ben o ateş fam uzun saçlarda olmazsam nihan
Suzidil bulmam suhan bazarım kuyda nihan
İebria nihan bazarım nihan bazarım nihan
Ben o ateş fam uzun saçlarda olmazsam nihan

EK. 27 Suzidil makamındaki “Sevdiğim bir dem bana yar olmadı yar” isimli eserin orijinal notası.

Sûzidil Şarkı
(sevdipim bir dem.) Bente: İsaak Varon
Usulü: Devrihindi

sev di ğim bir dem ba na yar ol ma dı yar
ol ma dı A ş ki sev da dan şö
nül. kur tul ma dı kur tul ma dı
tul ma dı su zi pi - - - fir kat nı
ha - - - yet bul ma dı. - - - ah bul - - - ma
dı - - - bul...ma dı tul ma dı.
(Aranañme)

EK. 28 Suzidil makamındaki “Sorma halim nâfile ben söylemem şûh-i şenim” isimli eserin orijinal notası.

SÛZİDÎL ŞARKI

Beste: İsak Varon
(1884 - 23.2.1962)

Usûl: Ağır Aksak Sorma hâlim nâfile ben söylemem şûh-i şenim

SORMA HÂ LİM NÂ Fİ LE BEN

3 SÖY LE MEM ŞÛ Hİ ŞE NİM SAZ.....

5 EY LEMEM İF ŞÂ Cİ HÂ NA

7 GİZ Lİ DİR DER DİM BE NİM SAZ.....

9 DİM BE NİM SAZ..... PÂ RE Â RE

11 EY LESEN MÛM KÛN DE ĞİL DİR

13 BU TE NİM SAZ..... DİM BE NİM SAZ.....

15 Aranağme

17

EK. 29 Suzinak makamındaki “Bir gün geleceksin diye sevdami avuttum” isimli eserin orijinal notası.

Türk Aksağı SUZINAK ŞARKI İsak Varon

Bir gün ge le cek sin.....
di ye sev da.....
mi a vut..... dum ---SAZ--- dum ---SAZ---
Bağ rim da bir ök süz.....
Se v da mi a vut dum
gi ben bi al dat.....
lüm ma 2
dım u yut..... dum ---SAZ--- dum ---SAZ---
te mi tut dum
Güz yaş la rı ni nin.....
nı ya pıp kal..... bimedök...
1 2
dım ---SAZ--- dım ---SAZ---

Bir gün geleceksin diye sevdami avuttum
Bağrında bir öksüz gibi aldattım uyuttum
Göz yaşlarımı nişini yapıp kalbime dökdüm
Sevdami avuttum ben ölüm matemi tuttum.

EK.30 Tahir-Buselik makamındaki “Va’inde vefa eyle güzel can senin olsun” isimli eserin orijinal notası.

Tahir-Buselik Şarkı 10908

Va’inde vefa eyle güzel can senin olsun

Sengin Semai İsak Varon

Va din de ve fa ey le gü zel
can se nin ol sun (Saz.....)
Vas lın yo lu na di de le rim
kan i le dol sun (Saz.....)
sun (Saz.....) Er mez se gö nül vas lı na der
man ni ce bul sun (Saz.....)
Aranağmeye
sun (Saz.....) Aranağme

Va’inde vefa eyle güzel can senin olsun
Vaslın yoluna didelerim kan ile dolsun
Ermezse gönül vaslına derman nice bulsun
Vaslın yoluna didelerim kan ile dolsun

Vasl: Kavuşma
Dide: Göz

Eski yazıdan çeviri ve düzenleme: Kurtul Kavlak (2014)
Müzikal kontrol: Tahsin Çetin

Ek. 31 Uşşâk makamındaki “Mecnun gibi sensiz geçiyor” isimli eserin orijinal notası.

UŞŞAK ŞARKI
MECNUN GİBİ SENSİZ GEÇİYOR

AKŞAK : 144

MÜZİK : İSAK VARON

MECNUN GİBİ SEN SİZ GEÇİYOR

LEYLÜ NE HA RİM RİM

BİR ŞEYLE TE SEL Lİ BU LA MAZ

KAL Bİ Vİ RA : NİM NİM

ÖM RÜM Bİ Tİ YOR GEL Dİ HA ZAN

GEÇ Tİ BA HA RİM ÖM RÜM

Bİ Tİ YOR GEL Dİ HA ZAN

GEÇ Tİ BA HA RİM

F.S.

MECNUN GİBİ SENSİZ GEÇİYOR LEYLÜ NEHARIM.
BİR ŞEYLE TESELLİ BULAMAZ KALBİ VİRANIM
ÖMRÜM BİTİYOR GELDİ HAZAN GEÇTİ BAHARIM
BİR ŞEYLE TESELLİ BULAMAZ KALBİ VİRANIM

FERİT SİBAL PLAKTAN NOTAYA ALMIŞTIR.

EK. 32 İsak Varon'a ait Hicaz saz eseri TRT Repertuarında kayıtlı değildir.

" REBA'DAN SESLER "

" HİCÂZ SAZ SEMÂİSİ "

(Normal hızda , ağır çalınacaktır:)

BESTEKÂRI : İshak Varon

İshak Varon

1. TESIİM

2. HÂNE : 2

3. HÂNE : 3

4. HÂNE : 4

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

EK. 33 İsak Varon'a ait Hüseyini makamındaki saz eseri TRT Repertuarında saz eseri olarak kayıtlı değildir. Ancak notanın aynısı TRT repertuarında Hüseyini şarkı "Baygın suların göğsüne yaslandıda bi-tap" eseri olarak kayıtlı olmaktadır.

Ek. 34 İsak Varon'un mevcut olan bütün eserleri hakkında bilgi

Bestecinin 2 adet saz eseri olmak üzere Kültür bakanlığı ile TRT kaynaklarında toplam 85 adet eseri bulunmaktadır.

İsak Varon'un ilk bestesi ve ilk Kullandığı makam olan Isfahan Makamında “Yandı canım ruz u şeb feryad ü efgan eylesin” güfteli şarkısından sonra TRT kaynaklarında repertuar numarası verilmiş eserleri ve Kültür bakanlığı Devlet Klasik Türk Müziği kaynaklarında kullanmış olduğu toplam 29 farklı makamda eseri bulunmaktadır.

Bestecinin genel olarak kullanmış olduğu makamlar ve kullandığı makamda toplam kaç eser bestelemiş olduğunu belirtirsek;

Acem Aşiran Makamı: 1adet eser

Bestenigâr Makamı: 3 adet eser

Dikeşhaveran Makamı: 1adet

EviçMakamı: 3 adet eser

Ferahfeza Makamı: 1 adet eser

Ferahnâk Makamı: 6 adet eser

Hicaz: 4 adet eser

Hicazkâr Makamı: 2 adet eser

Hüseyini Makamı: 11 adet eser

Hüzzam Makamı: 12 adet eser

Isfahan Makamı: 2 adet eser

Karcığâr Makamı: 2 adet eser

KürdiliHicazkar Makamı: 11 adet eser

Mahur Makamı: 1 adet eser

Maye(Segâh) Makamı: 1 adet eser

Muhayyer Makamı: 2 adet eser

Muhayyer Kürdi Makamı: 1 adet eser

Nihavend Makamı: 2 adet eser

Rast Makamı: 2 adet eser

Saba Makamı: 4 adet eser

Segâh Makamı: 2 adet eser

EK. 34 Devamı

SultaniYegah Makamı: 1 adet eser

Suzidil Makamı: 5 adet eser

Suzinak Makamı: 3 adet eser

Şedaraban Makamı: 1

Şevkefza Makamı: 3 adet eser

Tahir Buselik Makamı: 1 adet eser

Uşşak Makamı: 4 adet eser

Yegâh Makamı: 3 adet eser

İsak Varon'un TRT kaynaklarında repertuar numarası verilmiş eserleri ve Kültür bakanlığı Devlet Klasik Türk Müziği kaynaklarında kullanmış olduğu toplam eserlerinde kullandığı Usûller ve hangi usulde kaç eser bestelediği belirtilmiştir;

Türk Aksağı: 15

Aksak Semai: 3

Ağır Aksak: 20

Curcuna: 10

Düyek: 3

Sengin Semai: 15

Sofyan: 6

Aksak: 12

Devr-i Hindi: 11

(Kaynak; İzmir Devlet Klasik Türk Musikisi korosu nota arşivi ve TRT İzmir nota arşivi).

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı : MACİT, Meltem
Uyruğu : T.C
Doğum Tarihi ve Yeri : 11.12.1975
Telefon :
Faks :
E-mail : meltemmacit@windowlive.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Doktora		
Yüksek Lisans		
Lisans	: Ege üniversitesi	14.07.2004

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
06.02.2011	Diyarbakır/Sur ZiyaGökalp Ortaokulu	Müzik Öğretmeni

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

Hobiler: Müzik ve Doğa

VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LİSANSÜSTÜ TEZ ORJİNALLİK RAPORU

22/07/2019

Tez başlığı konusu "İsak Varon'a ait TRT repertuarında yer alan eserlerin makamsal analizi"

Yukarıda başlığı/konusu belirlenen tez çalışmamın Kapak sayfası, Giriş, Ana bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan toplam 170 (yüz yetmiş) sayfalık kısmına ilişkin, 17/06/2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından TURNİTİN intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 10 (on) dur.

Uygulanan Filtreler Aşağıda Verilmiştir:

- Kabul ve onay sayfası hariç,
- Teşekkür hariç,
- İçindekiler hariç,
- Simge ve kısaltmalar hariç,
- Gereç ve yöntemler hariç,
- Kaynakça hariç,
- Alıntılar hariç,
- Tezden çıkan yayınlar hariç,
- 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 7 words)

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Lisansüstü Tez Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılmasına İlişkin Yönergeyi İnceledim ve bu yönergede belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içemediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

22/07/2019
MELTEM MACİT
Adı, Soyadı, İmza

Adı Soyadı: Meltem MACİT

Öğrenci No: 159.204.009

Anabilim Dalı: Geleneksel Türk Müziği (Atatürk Üniversitesi Ortak program)

Programı :Geleneksel Türk Müziği

Statüsü : Y.Lisans ☐ Doktora ☐

DANIŞMAN

Dr.Öğr.Üyesi Alkan AKINCI

22/07/2019

ENSTİTÜ ONAYI

U Y G U N D U R

22/07/2019

Doç. Dr. Bekir KOCALAR

Enstitü Müdürü